

Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.

Bázel II - 3. pillér szerinti közzététel

Konszolidált kockázati jelentés

2011-es pénzügyi év

2012. május

[Ez az oldal szándékosan maradt üresen.]

Tartalomjegyzék

I. fejezet - Háttér információ

Bevezetés	7
A Bázel II rendszer felépítése	7
A dokumentum által lefedett témák köre	7
Közzétételi követelmények a K&H-ban	8
Közzétételi alapelvek	8
A közzététel gyakorisága és helye	9
A közzététel tartalma	9
A közzététel terjedelme	9
Jogi és szervezeti felépítés	10
Jogi felépítés	10
A K&H Csoport szerkezete	10
Szervezeti felépítés	12

II. fejezet – Tőke megfelelés

Csoport kockázati és tőkestratégiák	13
Kockázati politika	13
Tőkepolitika	13
A kockázatkezelés alapjai	13
Tőkeszerkezet	14
Tőkeszerkezet	14
Tőkeellátottság	15
A K&H Csoport tőkeellátottsága	15
Tőke megfelelés a 2. pillér szerint	16

III. fejezet – Kockázatirányítás és kockázatkezelés a K&H-ban

Kockázatirányítás	17
Kockázatirányítási modell a K&H-ban	17
Kockázatirányítási szerkezet a KBC Csoporton belül	18
Teljes kockázatirányítási szerkezet a K&H-ban	19
Kockázatkezelés	22
A kockázatkezelés alapelvei a KBC Csoportban	22
Az „üzletágvezetés” szerepe	22
Az „érték- és kockázatkezelés” szerepe	23
Érték- és Kockázatkezelési Divízió (Value and Risk Management Division, VRM)	23
Az Érték- és Kockázatkezelési Divízió feladatai	23
A Divízió felépítése	24
Hitelkockázatok Főosztály	25
Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály	25
Nem-pénzügyi Kockázatok Főosztály	26
Integrált Érték és Kockázat Főosztály	26
Kockázatkezelési folyamat	27
Folyamatlépések	27

IV. fejezet – Javadalmazási politika

Javadalmazási politika	30
------------------------------	----

V. fejezet – Hitelkockázat

A hitelkockázat kezelése	32
--------------------------------	----

<i>Meghatározás</i>	32
<i>Hitelkockázat-kezelési és irányítási keretrendszer a KBC-ben</i>	32
Hitelkockázat-irányítás	33
<i>Felelős szervezeti egységek a K&H-ban</i>	33
<i>Lakossági Hitelkezelési Főosztály</i>	33
<i>Vállalati és KKV Hitelkezelési Igazgatóság</i>	34
A hitelkockázat mérése	36
<i>Minősítési rendszerek</i>	36
A hitelkezelés további lépései	37
<i>Hitelkockázatok nyomon követése</i>	37
<i>Hitelkockázati limitek</i>	37
<i>Hitelkockázat értékelése és javaslatok</i>	38
<i>Hitelkockázat jelentése</i>	39
<i>Hitelkockázatra adott válasz</i>	40
Hitelveszteségi tartalékok	40
<i>Vállalati szegmens</i>	41
<i>KKV szegmens</i>	41
<i>Lakossági szegmens</i>	41
<i>Közzétételek</i>	42
Hitelkockázat tőkekövetelménye	44
<i>Megközelítések</i>	44
<i>A tőkekövetelmény kiszámítása</i>	45
<i>Partner hitelkockázat</i>	45
<i>Hitelkockázat enyhítése a tőkeszükséglet meghatározásakor</i>	48
Belső minősítési modellek	48
<i>Belső minősítési rendszerek struktúrája</i>	48
<i>Nemteljesítési valószínűség (PD) modellek</i>	49
<i>Nemteljesítéskori veszteségráta (LGD) és kitettség (EAD) modellek</i>	49
<i>Minősítési modellek felhasználása belső folyamatokban (use test)</i>	52

VI. fejezet - Piaci (kereskedési) kockázat

A kereskedési kockázat kezelése	53
<i>Meghatározás</i>	53
<i>A kereskedési kockázatkezelés szabályozása</i>	53
A kereskedési kockázatkezelés folyamata	53
<i>Észlelés és azonosítás</i>	53
<i>Mérés</i>	54
<i>Elemzés és tanácsadás</i>	55
<i>Jelentés</i>	55
<i>Válasz</i>	56
<i>Piaci kockázat tőkekövetelménye</i>	56

VII. fejezet – Működési kockázat

A működési kockázat kezelése	57
<i>Meghatározás</i>	57
<i>A működési kockázatkezelés alapelvei a KBC Csoportban</i>	57
<i>A KBC rendszere a működési kockázat kezelésére</i>	58
<i>A rendszer bevezetése a KBC Csoport vállalatainál</i>	58
A működési kockázat szabályozása	58
<i>A kockázatirányítás kerete a KBC Csoportban</i>	58
<i>A működési kockázatkezelésben résztvevő legfontosabb szereplők</i>	58
<i>Működési kockázatszabályozás a K&H-ban</i>	60
A működési kockázatkezelés építőelemei	61
<i>Kockázatok észlelése és azonosítása</i>	61
<i>Kockázatok mérése</i>	61
<i>Kockázatok nyomon követése / limit meghatározás</i>	62

<i>Kockázatok elemzése és tanácsadás</i>	62
<i>Kockázati válasz</i>	63
Működési kockázatok tőkekövetelménye	63
<i>Megközelítés</i>	63
<i>A tőkeszükséglet kiszámítása</i>	64

VIII. fejezet – ALM kockázat

Az ALM kockázat kezelése	65
<i>Meghatározás</i>	65
<i>Az ALM kockázatkezelésre vonatkozó szabályozás</i>	65
Az ALM kockázatkezelés folyamata	66
<i>Észlelés és azonosítás</i>	66
<i>Mérés</i>	66
<i>Elemzés és tanácsadás</i>	68
<i>Jelentés</i>	68
<i>Válaszadás</i>	68

IX. fejezet – Likviditási kockázat

A likviditási kockázat kezelése	70
<i>Meghatározás</i>	70
<i>A likviditási kockázatkezelés hatóköre a KBC Csoportban</i>	70
<i>A likviditási kockázatkezelés irányítása a KBC Csoportban</i>	71
<i>A likviditási kockázatkezelésben résztvevő legfontosabb szereplők</i>	72
A likviditási kockázatkezelés folyamata	73
<i>Észlelés és azonosítás</i>	73
<i>Mérés</i>	73
<i>Nyomon követés és limit beállítások</i>	73
<i>Elemzés és tanácsadás</i>	74
<i>Jelentés</i>	74
<i>Válaszadás</i>	74

X. fejezet – Függelék

Függelék	75
<i>Rövidítések listája</i>	75
<i>A konszolidáció köre és részesedések</i>	76
<i>Tőkemegfelelés K&H Csoporttagonként</i>	77
<i>K&H Bank hitelezési portfóliójának részletes bontása</i>	78
<i>A hitelveszteségekre képzett tartalékok által érintett hitelportfólió részletes bontása</i>	83

Ábrajegyzék

Ábra 1: Bázel II tőkeszabályozás	7
Ábra 2: K&H Csoport funkcionális struktúrája	12
Ábra 3: KBC Csoport irányítási szerkezete	18
Ábra 4: Az Érték- és Kockázatkezelési Divízió felépítése	25
Ábra 5: Kockázatkezelés körfolyamata	27
Ábra 6: Működési kockázat definíciójának sematikus ábrája	57

Táblázatjegyzék

Táblázat 1: K&H Lízingcsoport szerkezete	10
Táblázat 2: K&H Csoport teljes konszolidációjába tartozó cégek	11
Táblázat 3: Szavatoló tőke összetevői (K&H Csoport).....	15
Táblázat 4: Tőke megfelelés az 1-es pillér alatt (K&H Csoport)	16
Táblázat 5: Üzleti egységekre lebontott összesített javadalmazás (K&H Csoport)	30
Táblázat 6: Vezető állású személyek javadalmazása (K&H Csoport)	31
Táblázat 7: Vezető állású személyek halasztott javadalmazása (K&H Csoport).....	31
Táblázat 8: Hitelezési portfólió eszközosztályonként (K&H Csoport)	40
Táblázat 9: Érték helyesbítések és céltartalékok alakulása az év során	42
Táblázat 10: Érték helyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió eszközosztályonként (K&H Csoport)	43
Táblázat 11: Érték helyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió földrészenként (K&H Csoport).....	43
Táblázat 12: Érték helyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió szektoronként (K&H Csoport).....	44
Táblázat 13: Hitelkockázatok tőkekövetelménye (K&H Csoport)	45
Táblázat 14: Hitelezési portfólió tőkekövetelménye eszközosztályonként (K&H Csoport)	45
Táblázat 15: Partner hitelkockázat tőkekövetelménye (K&H Csoport)	46
Táblázat 16: Partner hitelkockázat lejárat szerint (K&H Csoport)	46
Táblázat 17: Partner hitelkockázat földrészenként (K&H Csoport)	47
Táblázat 18: Partner hitelkockázat szektoronként (K&H Csoport)	47
Táblázat 19: Hitelkockázat enyhítés eszközosztályonként (K&H Csoport).....	48
Táblázat 20: Minősítési modellek	49
Táblázat 21: KBC masterscale a nem lakossági ügyfelek minősítésére.....	49
Táblázat 22: IRB portfólió átlagos kockázati súlya PD poolonként	50
Táblázat 23: Lakossági portfólióra vonatkozó átlagos LGD és CCF poolonként.....	51
Táblázat 24: Piaci kockázatok tőkekövetelménye	56
Táblázat 25: Banki könyvi pozíciók stressz teszt eredményei	67
Táblázat 26: Konszolidációs kör és részesedések (1. rész)	76
Táblázat 27: Konszolidációs kör és részesedések (2. rész)	76
Táblázat 28: Tőkekövetelmény K&H Csoporttagonként.....	77
Táblázat 29: Tőke megfelelés K&H Csoporttagonként	77
Táblázat 30: Hitelezési portfólió lejárat és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)	78
Táblázat 31: Hitelezési portfólió földrész és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)	78
Táblázat 32: Hitelezési portfólió ország és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)	80
Táblázat 34: Hitelezési portfólió szektor és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)	82
Táblázat 34: Érték helyesbítésekkel és céltartalékkal érintett hitelezési portfólió bontása szektor és eszközkategória szerint (K&H Csoport) – eredeti kitettség a hitelkonverziós tényezők előtt	84
Táblázat 35: Érték helyesbítésekkel és céltartalékkal érintett hitelezési portfólió bontása szektor és eszközkategória szerint (K&H Csoport) – érték helyesbítések és céltartalékok	85

I. fejezet – Háttér információ

Bevezetés

A Bázel II rendszer felépítése

A Bázel II-es Tőkeegyezmény egy nemzetközi kezdeményezés, amelynek célja, hogy egy kockázatérzékenyebb keretet hozzon létre a szavatoló tőke kiszámításához szükséges kockázatértékeléshez, azaz azon minimum tőkeszükséglet meghatározásához, amellyel egy pénzügyi intézménynek rendelkeznie kell. Emellett az is a cél, hogy az intézményeken belül összehangolásra kerüljön a tényleges kockázatértékelés a szavatoló tőke értékelésével, megengedve különböző belső kockázati modellek alkalmazását.

A Bázel II célja, hogy javítsa a pénzügyi rendszer szilárdságát és megbízhatóságát azáltal, hogy szorosabban összekapcsolja a tőkeszükségletet a kockázattal és egy előretekintőbb tőkegazdálkodási megközelítésre ösztönöz. A Bázel II részletesen ismerteti azon minimumkövetelményeket, amelyek biztosítják a belső értékelés koncepcionális megbízhatóságát és teljességét.

A Bázel II-vel a Bázeli Bizottság felhagyott az 1988-as Tőkeegyezmény „egy kaptafás” megközelítésével a minimum szavatoló tőkekövetelmény kiszámítási módszerének tekintetében és bevezetett egy három pilléren alapuló koncepciót, amely arra törekszik, hogy összehangolja a szabályozói előírásokat a kockázatkezelés gazdasági alapelveivel.

A Bázel II szabályozás három pilléren nyugszik:

- Az 1. pillér meghatározza a szabályozói/felügyeleti minimális tőkekövetelményt a hitelezési kockázat, a piaci kockázat és a működési kockázat mérésére vonatkozó szabályok és rendelkezések előírásával. Ezt a tőkeigényt szabályozói saját tőkéből kell fedezni.
- A 2. pillér a bank kockázataihoz kapcsolódó tőke-megfelelőségének belső értékelési folyamatával (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP) foglalkozik. A 2. pillér emellett bevezeti a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamatot (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP) is, amely keretében a szabályozók értékelik a hitelintézetek belső tőke-megfelelőségét.
- A 3. pillér a minimum közzétételi követelményekre összpontosít, azokat a fő információkat lefedve, amelyek egy hitelintézet tőke-megfelelőségének értékeléséhez szükségesek, ideértve a kockázatkezelést és tőkegazdálkodást.

Bázel II tőkeszabályozás		
1. pillér Minimális tőkekövetelmények	2. pillér Felügyeleti ellenőrzési folyamat	3. pillér Piaci közzététel
<ul style="list-style-type: none">▶ Különböző megközelítések és minimális követelmények▶ Hitelkockázat▶ Működési kockázat▶ Piaci kockázat	<ul style="list-style-type: none">▶ A bank belső tőke-megfelelőségi értékelésével (ICAAP) foglalkozik▶ Figyelembe vesz további kockázatokat is▶ Tőketartalékok és célkitűzések	<ul style="list-style-type: none">▶ Rendszeres közzététel a piac számára, a tőkemegfelelés és a kockázatkezelés minőségi és mennyiségi szempontjait egyaránt lefedve

Ábra 1: Bázel II tőkeszabályozás

A dokumentum által lefedett témák köre

Ez a dokumentum tartalmazza azon közzététel összetevőit, amelyet a Bázel II szabályozás harmadik pillére, illetve a vonatkozó EU direktíva rendelkezései, valamint azok a magyar jogrendszerbe történő átültetése ír elő a pénzügyi intézetek számára. Következésképpen, ebben a beszámolóban a K&H feltárja az 1. pillérben szereplő különböző kockázatformák meghatározását, valamint e kockázatok kezelését és

a tőkegazdálkodást a vonatkozó 3. pillér szabályainak megfelelően. A dokumentum az alábbiak szerint került összeállításra.

Elsőként rövid áttekintést nyújt arra vonatkozóan, hogy a K&H miképpen teljesíti a közzétételi előírásokat. Ezután a dokumentum átfogó képet ad a K&H Csoport szerkezetéről jogi és szervezeti szempontokból.

Második lépésként, e közzététel célja, hogy betekintést nyújtson a KBC Csoport (és így a K&H-ban is érvényes) átfogó kockázatkezelési és tőkegazdálkodási stratégiájába, és abba, hogy a K&H miképpen veti össze a kockázatokat a megfelelő tőkeszinttel; majd a dokumentum részletesen ismerteti a K&H Csoport tőkeszerkezetét. Emellett áttekintést nyújt a K&H tőkemegfeleléséről és tőkeellátottságáról is.

A harmadik fő fejezet a K&H Csoportban alkalmazott kockázatirányítás és kockázatkezelés leírásával foglalkozik, és részletezi az érintett szervezeti egységek és bizottságok feladatait és felelősségét.

Végül, a dokumentum konkrétan foglalkozik a hitel-, piaci és működési kockázattal és meghatározza a kockázatkezelés keretét, a nyomon követési folyamatot és fő kockázatenyhítési kezdeményezéseket e konkrét kockázatformák tekintetében. Ez a közzététel kiegészül még a likviditási és eszköz-forrás gazdálkodási kockázatok kezelésével foglalkozó fejezetekkel.

Megjegyzendő azonban, hogy jelen közzététel nem tér ki egészében likviditási kérdésekre. Mindemellett, a kockázat- és likviditáskezelésre és a tőkegazdálkodásra vonatkozó további részletek és közzétételek a nemzetközi pénzügyi beszámolási szabványoknak (Internal Financial Reporting Standards, IFRS) megfelelően készített éves beszámolóban található.

Közzétételi követelmények a K&H-ban

A K&H elkötelezte magát a 2006/48/EK irányelvben és a magyar törvényekben meghatározott 3. pillér szerinti követelményeknek való megfelelés iránt. A Hpt.¹ 137/A cikkében meghatározott közzétételi előírásoknak való megfelelés céljából a K&H egy külön erre a célra szánt dokumentumot készít „*Kockázati Jelentés*” formájában, a 234/2007. sz. Kormányrendeletben előírt tartalommal.

Közzétételi alapelvek

Általános kommunikációs politikájával összhangban, a K&H igyekszik a lehető legnyíltabban kommunikálni a piaccal kockázati kitettségéről. Ezért a K&H az „*Éves Jelentés*” egy külön fejezetében – és még részletesebben e dokumentumban – a K&H-ban folyó kockázatkezelésre vonatkozó információkat hoz nyilvánosságra.

E specifikus 3. pillér szerinti dokumentum a Tőkekövetelmény Direktívában (Capital Requirements Directive, CRD), és annak a magyar törvényekbe átültetett változatában meghatározott közzétételi előírásoknak megfelelően került összeállításra; és célja, hogy a lehető legteljesebben kielégítse a piac igényeit. A K&H úgy véli, hogy az Direktíva XII. függelékében meghatározott közzétételi követelmények se nem magánjellegűek, se nem bizalmasak.

Azonban a K&H tartózkodhat az EU irányelvben felsorolt egy vagy több közzétételtől, ha a K&H úgy ítéli meg, hogy az adott közzététel által közvetített információ – a CRD XII. függeléké 1. részének 1. bekezdésében (és a magyar törvényekben) meghatározott ismérvek fényében – nem tekinthető lényegesnek.

Továbbá, e konkrét 3. pillér szerinti jelentés csak a K&H vonatkozásában lényegesnek ítélt követelményeket fedi le. Következésképpen, hogy a piac számára lényeges információra lehessen koncentrálni, a K&H vonatkozásában nem releváns előírások nincsenek említve e dokumentumban.

¹ 1996. évi CXII. számú törvény a „hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról” (Hpt.)

Azonban, a K&H figyelmet fordít ügyfelei jogos igényeire és érdeklődésére, és – ha az helyénvaló – felülvizsgálja ez irányú politikáját.

Mivel a 3. pillér szerinti közzétételeket a piac céljaira szánták, a K&H célja, hogy kövesse a jövőben kialakuló egészséges piaci gyakorlatot, és következőképpen, fontolóra fogja venni – amikor az időszerű – a közzétett információk szintjének kibővítését és, szükség esetén, felülvizsgálja eredeti hivatalos politikáját a 3. pillér szerinti közzétételek tekintetében.

Mindamellet a Bank fel fogja tárnai a törvény szerint magánjellegűnek és bizalmasnak tekintett információ közzétételétől való tartózkodásának tényét és okát, és fel fog fedni minden olyan kapcsolódó információt, ami nem tekinthető magánjellegűnek vagy bizalmasnak.

A közzététel gyakorisága és helye

A K&H évente egyszer tesz közzé „Kockázati Jelentés”-t, az „Éves Jelentés” jóváhagyásától számított 15 (tizenöt) napon belül. Ez a sajátos 3. pillér szerinti dokumentum magyar (és angol) nyelven egyaránt elérhető a K&H céges honlapján (www.kh.hu). A „Kockázati Jelentés” a pénzügyi év utolsó napjára mint mérlegforduló napra készül, az „Éves Jelentés”-hez hasonlóan. A jelentésnek K&H céges honlapján történő megjelentetésével egyidejűleg a Bank a PSZÁF-nak is megküldi a „Kockázati Jelentés”-t, amelyet a felügyelet is közzétehet saját honlapján.

A „Kockázati Jelentés” évenként kerül frissítésre. A minőségi információ közzététele az előző év végi állapoton alapul. Következőképpen, a K&H következő 3. pillér szerinti közzététele, a 2012-es pénzügyi év vonatkozásában, 2013. május közepével várható.

Azonban – a piaci igényektől függően – a K&H dönthet a gyakoribb tájékoztatás mellett.

A közzététel tartalma

A K&H úgy értékeli, hogy a CRD-ben meghatározott kötelező 3. pillér szerinti közzétételek elegendőek a K&H kockázati jellemzőinek és tőke-megfelelőségi helyzetének megvilágítására. A K&H – a kezdeti szakaszban – csak CRD XII. függelékében és annak a magyar törvényekbe átültetett változatában (234/2007 sz. Kormányrendelet) meghatározott információkat teszi közzé elsődlegesen.

A megadott információ egy része megegyezik a magyar számviteli szabványok által előírt információval, és amely az „Éves Jelentés” megfelelő fejezeteiben is megtalálható. A 3. pillér szerinti közzétételi követelmények által előírt – és a magyar számviteli szabványok céljából már közzétett – információt és adatokat jelen dokumentumban megismétlésre kerül, így biztosítva a közzétételek teljességét és azok könnyű hozzáférhetőségét, továbbá a dokumentum olvashatóságát.

A 3. pillér szerinti közzétételek által előírt információt és adatokat a K&H a pénzügyi beszámolóknál alkalmazotthoz hasonló ellenőrzés és felülvizsgálat alá veti, a külső könyvvizsgáló általi ellenőrzés kivételével. Így a Bank ellenőrzi a közzétételek egyezőségét az egyéb meglévő kockázati jelentések tartalmával, és végső felülvizsgálat és minőségbiztosítás céljából a felső vezetés számára is bemutatásra, illetve jóváhagyásra került.

A közzététel terjedelme

A jelen „Konszolidált kockázati Jelentés” a K&H Csoportra vonatkozóan konszolidált alapon készült. E „Konszolidált kockázati Jelentés” 2011. december 31-ére vonatkozó, a könyvvizsgáló által az „Éves Jelentés” készítése során ellenőrzött információkat illetve adatokat tartalmaz.

Jogi és szervezeti felépítés

A K&H Csoport nem csak egy általános kereskedelmi bank és a magyar piac egyik meghatározó szereplője, hanem egyben a KBC Nemzetközi Bank és Biztosító Csoport része is. Mint ilyen, a K&H tevékenysége egy széles tartományt ölel át, ideértve a lakossági, vállalati és a professzionális pénzügyi szegmenseket.

Jogi felépítés

A Kereskedelmi és Hitelbank Bank Zrt. (K&H Bank) egy, a Magyar Köztársaságban bejegyzett korlátolt felelősségű társaság. A K&H Bank és leányvállalatai (együttesen mint K&H Csoport kerül említésre a továbbiakban) a banki szolgáltatások teljes körét nyújtják egy – több mint 230 fiókból álló – országos hálózaton keresztül. A K&H Bank az ABN AMRO Magyar Bank Rt. (ABN AMRO Hungary) jogutódja.

A K&H Bank Zrt. anyavállalata a KBC Bank N.V. (Belgium), mint egyedüli részvényes. A KBC Bank 2001 óta többségi tulajdonos. A végső anyavállalat a KBC Group N.V. holdingtársaság, amely egyben a KBC Insurance N.V. – a K&H Biztosító anyavállalatának – tulajdonosa is. Ezért, a K&H Biztosító nem tagja a K&H Csoportnak (maga a K&H Bank nem rendelkezik részesedéssel a biztosítótársaságban), bár a K&H Bank és a K&H Biztosító tevékenysége számos ponton összefonódik (pl. irányítás, stratégia, értékesítési csatornák, stb.). A K&H Csoport többi vállalata a K&H Bank közvetlen vagy közvetett leányvállalata.

A K&H Csoport szerkezete

A K&H Csoport a következő három fő részre bontható:

- Bank
- Lízingcsoport
- egyéb leányvállalatok

A K&H Csoport „Lízingcsoportja” 8 jogi személyt foglal magában. A tagvállalatok integrálása és tevékenységük optimalizálása eredményeképpen, a következő üzletágak tekinthetők aktívnek 2002. április óta (azaz azon vállalatok, amelyek várhatóan növelik a Lízingcsoport portfólióját)²:

A K&H Lízingcsoport szerkezete		
Vállalat	Fő tevékenység	Üzletág
K&H Autófinanszírozó Zrt.	Pénzügyi lízing	Autó, teherautó
K&H Autópark Kft.	Operatív lízing, flottakezelés (tartós bérlet)	Autó, teherautó
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	Pénzügyi lízing	Egyéb eszközök
K&H Eszközlízing Kft.	Operatív lízing (tartós bérlet)	Egyéb eszközök
K&H Ingatlanlízing Zrt.	Pénzügyi lízing	Ingatlan
K&H Alkusz Kft.	Biztosítási alkuszi tevékenység	Alkuzsi tevékenység
<i>K&H Lízingház Zrt. *</i>	<i>Operatív lízing</i>	<i>Egyéb eszközök</i>
<i>K&H Lízing Zrt.</i>	<i>Pénzügyi lízing</i>	<i>Autó, teherautó</i>

Táblázat 1: K&H Lízingcsoport szerkezete

A K&H Csoport esetében az „egyéb leányvállalatok” között vannak olyan cégek, amelyek nem végeznek semmilyen hitelezési tevékenységet, ennek ellenére rendelkeznek bizonyos kockázattal

² A Lízingcsoportban szürke és dőlt betűvel jelzett vállalatok passzívak (K&H Lízing Zrt. és K&H Lízingház Zrt.). E vállalatok nem kötnek új szerződéseket; portfóliójuk a következő néhány év folyamán fokozatosan kifut, és vagy összeolvadnak egy aktív vállalattal, vagy felszámolásra kerülnek (mivel nincs „élő” portfóliójuk). A K&H Lízingház Zrt. felszámolása 2010. májusban megkezdődött.

súlyozott eszközökkel (Risk Weighted Assets, RWA), amelyek egyéb eszközökből származnak. E leányvállalatok közé a következők tartoznak:

- K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.
- K&H Equities Zrt.
- K&H Csoportszolgáltató Kft.

A Hpt. 90. §-ának (2) bekezdése szerinti vállalkozások vonatkozásában - a szavatoló tőke átadásának és a kötelezettség visszafizetésének nincs akadálya. Összességében, a következő vállalatok tartoztak a teljes konszolidáció körébe évvégével:

A K&H Csoport teljes konszolidációjába tartozó cégek				
Vállalat	Tulajdonos (közvetlen befektetés, millió Ft)	Tervet készítő egység?	Tevékenység	Hpt. szerinti besorolás
K&H Bank Zrt.	KBC Bank N.V. (Belgium, 100,00%)	igen	aktív	PIBB ³
K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 850,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Faktor Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 250,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Equities Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 25 121,6)	igen	aktív	egyéb
K&H Csoportszolgáltató Kft.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 60,0)	igen	aktív	kiegészítő
K&H Autópark Kft.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 10,0)	igen	aktív	operatív lízing
K&H Autófinanszírozó Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 50,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Alkusz Kft.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 22,9)	igen	aktív	egyéb
K&H Lízing Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 50,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Ingatlanlízing Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 50,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 100,0)	igen	aktív	PIBB
K&H Eszközlízing Kft.	K&H Bank Zrt. (100,00%, 50,0)	igen	aktív	operatív lízing

Táblázat 2: K&H Csoport teljes konszolidációjába tartozó cégek

További részletek a konszolidációba tartozó vállalatok köréről és a K&H Bank egyéb részesedéseiről a [függelékben](#) található.

Mivel a K&H Csoport beletartozik jelen „Konszolidált kockázati jelentés” körébe, így a dokumentumban a továbbiakban feltüntetett számok a teljes K&H Csoport kiterjedését mutatják konszolidált alapon.

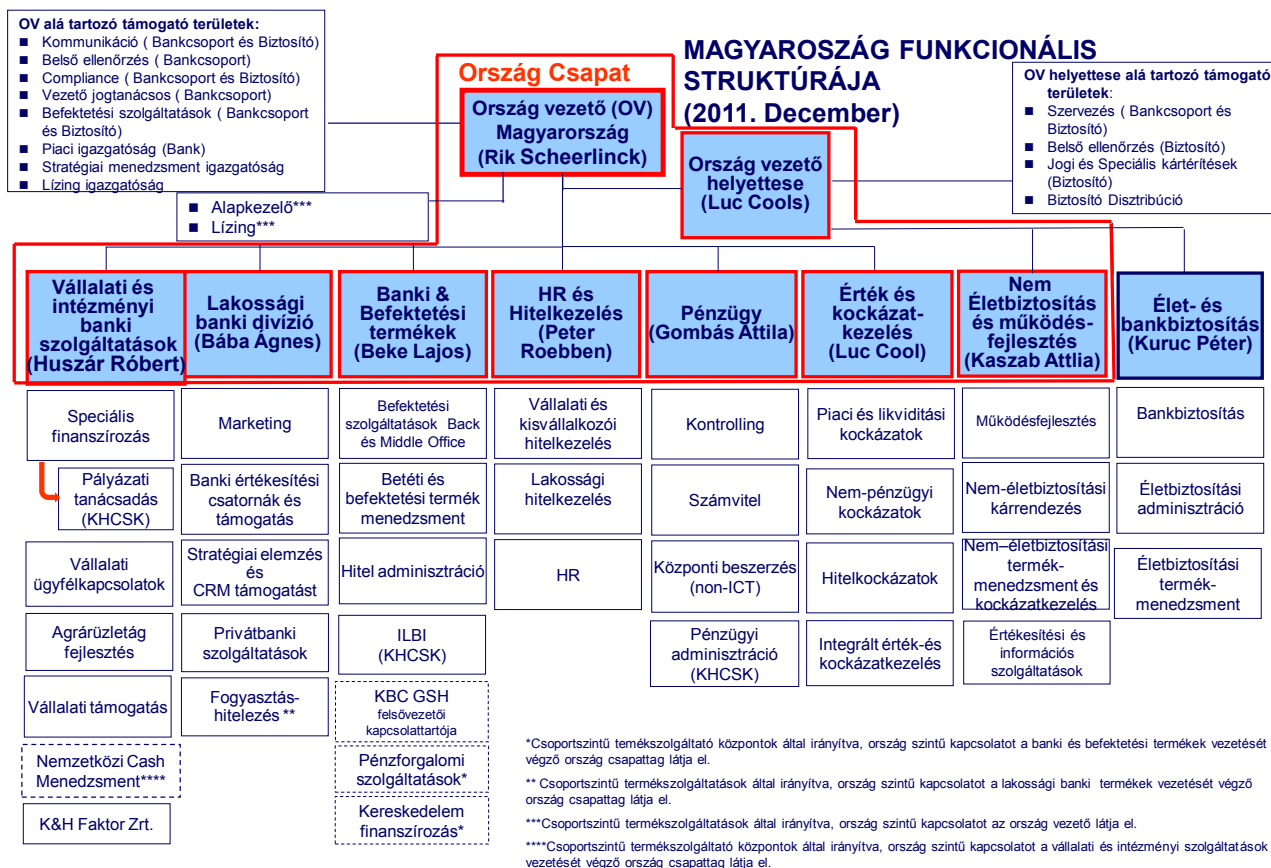
³ A „PIBB” a hitelintézeteket, pénzügyi vállalkozásokat, befektetési cégeket és biztosítótársaságokat foglalja magában.

Szervezeti felépítés

A szervezeti felépítés a „Next Project” 2007. januári megvalósítása nyomán változott. Ez a projekt nem érintette a KBC Csoport és annak tagjainak jogi felépítését, viszont megreformálta a KBC Csoport szervezeti felépítését (ideértve a K&H Csoportot is), ami négy alapelven alapult:

- Az „értékesítés” középpontba helyezése, hogy teret biztosítson a jövőbeni versenyelőnyöknek és a helyi földrajzi területeken működő lakossági banki terület, a hálózaton alapuló privát banki és a biztosítási tevékenység egyetlen üzleti egységbe történő integrálásának, ami e versenyelőny gerincét fogja alkotni.
- A csoport nemzetközi vetületének megerősítése és a „belgiumi tevékenység” határozott leválasztása a „központi” funkciókról, e célkitűzések elérésének biztosítására.
- A teljesítmény egyértelmű számon kérhetőségének átadása az üzleti egységeknek, eközben biztosítva a Csoportszabványok szigorú betartását és a hatékony Csoportirányítást.
- Az ún. „lean processing” fokozása, kihasználva a csoportméretből adódó előnyöket oly módon, hogy a termelő tevékenységeket termékgyárakba, a támogató tevékenységeket pedig közösen használt szolgáltatásokba csoportosulnak.

A K&H Csoport év végi funkcionális felépítését az alábbi ábra illusztrálja.

Ábra 2: K&H Csoport funkcionális struktúrája

II. fejezet – Tőkemegfelelés

Csoport kockázati és tőkestratégiák

E fejezet rövid áttekintést nyújt a KBC Csoportban érvényes általános tőkegazdálkodási és kockázatkezelési stratégiákról. Ezen alapvető elvek a KBC Csoport egészében alkalmazásra kerültek, és általános keretet biztosítanak a KBC Csoporttagok, és így a K&H Csoport vezetői döntéseire is.

Kockázati politika

A KBC Csoport a kockázat és a kockázatkezelés tekintetében képviselt alapvető hozzáállása alapján közelítette meg a legfőbb kérdéseket és határozta meg az általános stratégiai feltételeket a szervezet számára. Ebből kifolyólag, az egész csoportra kiterjedő stratégiát és politikát alakított ki a kockázat és a tőke tekintetében.

A KBC Csoportban a következő magas szintű politikák alkotják a kockázati stratégia alapját:

- Egy olyan környezet fenntartása, amelyben az összes jelentős és lényeges kockázat azonosításra, értékelésre, szabályozásra, kezelésre, jelentésre és nyomon követésre kerül.
- A kockázatvállalási tevékenységek független felügyelet általi irányítása világosan meghatározott felelőségekkel és számon kérhetőséggel.
- Egy nyílt kockázati kultúra követése, amely célja, hogy hatékonyan elősegítse az időben történő kockázatenyhítést.
- A kockázat-jövedelem arányának magas színvonalú szabályozott módon történő optimalizálása.

Tőkepolitika

A KBC Csoport fent említett kockázati politikáit kiegészítő tőkestratégiája a következőket foglalja magában:

- Tartós érték létrehozása a részvényesek számára, ami a KBC Csoport tőkéjének leghatékonyabb felhasználását jelenti, amely a vállalt kockázatok mellett maximális megtérülést hoz és elkerüli a túlzott mértékű holttőkét.
- A szabályozók és a minősítő ügynökségek által a KBC Csoport tőkealapjára meghatározott korlátozások betartása.
- A tőkemegfelelés fenntartása, egyúttal figyelembe véve a KBC Csoport egy éven túlnyúló üzleti fejlődésének kilátásait, a stratégiai üzleti és tőketervezési folyamat szerves részeként.
- A KBC Csoport tőkésítettségének mindenkor biztosítása az összes lényeges kockázat fedezése céljából egy kitűzött, magas tőke-ellátottsági szintig.

A kockázatkezelés alapjai

A fenti politikákkal összhangban az alábbi alapelvek alkotják a KBC Csoport kockázatkezelésének alapját:

- Egyetlen, következetes megközelítést kell alkalmazni az érték- és kockázatkezelésre és a tőkegazdálkodásra a csoporton belül
- Egyetlen globális kockázati irányítási modell vonatkozik az összes vállalatra az arányossági elv betartásával
- Az érték- és kockázatkezelés tanácsadói, támogatási és nyomon követési feladatokkal megbízott területként, az üzleti területektől függetlenül működik
- A KBC Csoport új kockázatkezelési módszereket vezet be, mielőtt azok ágazati szabvánnyá válnak

Tőkeszerkezet

A K&H Csoport tőkéjének összege és minősége tekintetében számos különböző érdekelt fél – mint a szabályozók, részvényesek, adóhatóságok és a K&H vezetése – szabályokat, irányelveket és/vagy elvárásokat fogalmaz meg. E fejezetben ismertetjük a K&H a Bázel II első pillére szerinti rendelkezésre álló felügyeleti saját tőkéjét.

Tőkeszerkezet

A felügyeleti rendelkezésre álló szavatoló tőke (amelyre felügyeleti saját tőkeként is utalnak) alapvető (Tier 1) és járulékos (Tier 2) tőkére bomlik. Az alapvető tőkét elsősorban a részvénytőke, valamint a magyar törvények szerint elfogadható egyéb tőkepiaci papírok alkotják, az előírt negatív elemekkel csökkentve. A járulékos tőkét elsősorban a magyar törvények által elfogadott hibrid és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok alkotják, az előírt negatív elemekkel csökkentve. A teljes szavatoló tőke az alapvető és a járulékos tőke – egyéb levonásokkal csökkentett – összege. A K&H Csoport alapvető és járulékos tőkéjének részletes összetétele az alábbiakban látható.

A SZAVATOLÓ TŐKE ÖSSZETEVŐI	millió Ft
ALAPVETŐ TŐKE (TIER 1)	184 660
AZ ALAPVETŐ TŐKE POZITÍV ÖSSZETEVŐI	194 172
(1) Alapvető tőkeként elismert tőketételek	168 381
<i>Befizetett jegyzett tőke</i>	140 978
<i>Tőketartalék</i>	27 403
(2) Alapvető tőkeként elismert tartalékok	16 089
<i>Általános tartalék</i>	15 429
<i>Eredménytartalék</i>	660
<i>A lekötött tartalék alapvető tőkeként elismerhető része</i>	0
<i>Könyvvizsgáló által hitelesített mérleg szerinti eredmény</i>	0
(3) Alapvető tőkeként elismert általános kockázati tartalékok (mérlegfőösszeg 1,25%-áig)	9 702
<i>Általános kockázati céltartalékok</i>	11 922
<i>(-) Általános kockázati céltartalék adója</i>	-2 220
(4) Alapvető kölcsöntőke	0
AZ ALAPVETŐ TŐKE NEGATÍV ÖSSZETEVŐI	-9 512
<i>(-) Immateriális javak</i>	-9 512
<i>(-) Az alapvető kölcsöntőke limiten felüli része</i>	0
<i>(-) Kockázati céltartalék és értékvesztési hiány (az ált. kockázati céltartalék nélkül)</i>	0

JÁRULÉKOS TŐKE (TIER 2)	21 496
A JÁRULÉKOS TŐKE POZITÍV ÖSSZETEVŐI	21 496
<i>Az alapvető kölcsöntőke járulékos tőkeként elismerhető része</i>	0
<i>Értékelési tartalékok</i>	0
<i>IRB értékvesztési és céltartalék többlet</i>	0
<i>Járulékos kölcsöntőke</i>	0
<i>Alárendelt kölcsöntőke</i>	21 496
<i>Elsőbbségi részvények, amelyek megengedik a korábbi években ki nem fizetett, bejelentett és befizetett, még nem beváltott hozamok kifizetését nyereséges években</i>	0
<i>Részvénné alakítható kötvények</i>	0
A JÁRULÉKOS TŐKE NEGATÍV ÖSSZETEVŐI	0
<i>(-) Az alárendelt kölcsöntőke és az elsőbbségi részvények – amelyek megengedik a korábbi években ki nem fizetett, bejelentett és befizetett, még nem beváltott hozamok kifizetését a nyereséges években – limitet meghaladó része</i>	0
<i>(-) A járulékos tőke limiten felüli része</i>	0

LEVONÁSOK A SZAVATOLÓ TŐKÉBŐL	-887
<i>(-) A PIBB-ekbe történő befektetések és tőkekölcsonök korlátozása miatt</i>	-887
<i>(-) IRB értékvesztés és céltartalék hiány, és IRB részesedéseken várható veszteség</i>	0
<i>(-) Limittúllépések a befektetési korlátozások miatt</i>	0

(-) Limittúllépések a törvényi hitelezési limit miatt	0
---	---

A PÉNZÜGYI ÉS BEFEKTETÉSI SZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK FEDEZETÉUL SZOLGÁLÓ SZAVATOLÓ TŐKE	millió Ft
Szavatoló tőke (alapvető + járulékos) a levonások ELŐTT	206 156
Levonások a szavatoló tőkéből	-887
ebből: (-) Levonások az alapvető tőkéből	-795
ebből: (-) Levonások a járulékos tőkéből	-92
Szavatoló tőke (alapvető + járulékos) a levonások UTÁN	205 269
ebből ALAPVETŐ TŐKE a levonások után	183 865
ebből JÁRULÉKOS TŐKE a levonások után	21 404
Kockázatok fedezésére figyelembe vehető, levonások utáni összes alapvető és járulékos tőke	205 269

Táblázat 3: Szavatoló tőke összetevői (K&H Csoport)

Tőkeellátottság

Ez a rész a K&H Csoport tőkeellátottsági kockázatával foglalkozik. A tőkeellátottsági kockázat annak a kockázata, hogy pénzügyi tőkealapja esetleg egy elfogadható szint alá csökken. A gyakorlatban ez a tőkeellátottságnak a szabályozó/felügyelet által előírt és a társaság érdekelt felei által meghatározott belső tőkeellátottsági mutatóval történő összevetését kívánja.

A K&H Csoport tőkeellátottsága

A magyar törvények szerint a K&H Csoportnak egy, a kockázattal súlyozott eszközök 8%-át meghaladó minimum szavatoló tőké szinttel kell rendelkeznie, azonban a 2011-es SREP során a Felügyelet pótlólagos tőkekövetelményt írt elő az 1. pilléres tőkekövetelmény arányában, ezért az figyelemmel kísérendő tőkemegfelelési mutató a 9,89% a következő felülvizsgálatig.

A Bank ezt az előírást is figyelembe veszi részletes költségvetése tervezése, illetve készítése során, és további tartalékokat képez, hogy elegendő szavatoló tőkével rendelkezzen a forint esetleges gyengülése vagy más váratlan piaci események esetére. A Bank havonta jelenti a PSZÁF-nak a tőkemegfelelési helyzetét, és havi előrejelzéseket is készít a banki Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság (Capital and Risk Oversight Committee, CROC) számára. Szükség esetén a Bank Vezetői Bizottsága (Executive Committee, EXCO) dönt a meghozandó szükséges lépésekről (pl. tőkeemelés, osztalékfizetés, stb.). Az alábbi táblázat áttekintést nyújt a Csoport tőkemegfeleléséről.

TŐKEMEGFELELÉS AZ 1. PILLÉR SZERINT	
KOCKÁZATTAL SÚLYOZOTT ESZKÖZÖK	millió Ft
Hitelkockázatok kockázattal súlyozott eszközei („IRB módszer”)	1 522 808
Piaci kockázatok kockázattal súlyozott eszközei („sztenderd módszer”)	42 664
Működési kockázatok kockázattal súlyozott eszközei („sztenderd módszer”)	240 259
Elszámolási / szállítási kockázatok kockázattal súlyozott eszközei	0
KOCKÁZATTAL SÚLYOZOTT ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	1 805 731
SZAVATOLÓ TŐKE KÖVETELMÉNY (az RWA 8%-a)	millió Ft
Hitelkockázatok tőkekövetelménye	121 825
Piaci kockázatok tőkekövetelménye	3 413
Működési kockázatok tőkekövetelménye	19 221
Elszámolási / szállítási kockázatok tőkekövetelménye	0
SZAVATOLÓ TŐKESZÜKSÉGLET ÖSSZESEN	144 458
RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ SZAVATOLÓ TŐKE	millió Ft
Alapvető tőke a levonások után	183 865
Járulékos tőke a levonások után	21 404

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ SZAVATOLO TŐKE ÖSSZESEN		205 269
TŐKEMEGFELELÉS		millió Ft
Szavatoló tőke többlete		60 810
TŐKEELLÁTOTTSÁG		Arány
Tőke-megfelelési arány (szabályozói minimum: 9,89%)		11,37%
Alapvető tőke arány (szabályozói minimum: 4%)		10,18%

Táblázat 4: Tőkemegfelelés az 1-es pillér alatt (K&H Csoport)

Tőkemegfelelés részletes adatai található K&H Csoporttagonkénti bontásban a [függelékben](#).

Tőkemegfelelés a 2. pillér szerint

A Bázel II hárompilléres modellje és az új EU Direktíva (CRD) nagyobb hangsúlyt fektetnek a kockázatkezelésre amellyel, hogy iránymutatást adnak a minimum tőkekövetelmények kiszámításához és szélesebb közzétételi követelményeket határoznak meg. Ily módon a pénzügyi intézményeknek olyan belső eljárásokat és rendszereket kell kidolgozniuk, amelyek hosszú távon biztosítják a megfelelő tőkeforrások meglétét, kellő figyelmet fordítva minden lényeges kockázatra. A nemzetközi irodalomban ezen eljárásokra összességében belső tőkemegfelelés értékelési folyamatként (angol rövidítése: ICAAP) utalnak.

A belső számításokra alkalmazott módszer eltérhet – és többnyire el is tér – az EU Direktíva szabályozói/felügyeleti célokra meghatározott minimum tőkekövetelmény számítására alkalmazott módszerektől. Továbbá, a Bázel II 1. pillérje alá tartozó hitel-, piaci és működési kockázat szabályozói minimum tőkekövetelményen túl, az intézmények kötelesek a 2. pillér keretében az összes lényegesnek ítélt kockázatra is kiszámolni az elégséges tőkét belső folyamataik és módszerük szerint.

A KBC véleménye az ICAAP-ről

A KBC az ICAAP-et egy ideális lépcsőfoknak tekinti ahhoz, hogy az egész Csoportot fokozatosan egy magas fokú és megbízható kockázatkezelési eljárások irányába terelje. Ennek megfelelően a KBC az ICAAP-ra nem úgy tekint, mint egy külső, szabályozói teherre, hanem inkább egy, a fenti cél megvalósításában döntő szerepet játszó, eszközt lát benne. Emiatt a KBC Csoport fontosnak tartja, hogy egy jól megalapozott ICAAP megközelítéssel rendelkezzen.

Következésképpen egy többdimenziós megközelítést (idő, forgatókönyvek, stb.) alakított ki a pénzügyi szektor legjobb gyakorlatának megfelelően. A KBC 2007-ben kidolgozott egy, az egész csoportra kiterjedő ICAAP eljárást. Ez az eljárás belső modelleket alkalmaz a tőkekövetelmények, konkrétan a gazdasági tőke, mérésére⁴. Ez biztosítja a KBC kitűzött tőke-ellátottsági szintjét, amely a gazdasági értelemben vett nemteljesítés előre meghatározott megbízhatósági szintjéhez kapcsolódik.

Belső tőkemegfelelés értékelési folyamata a KBC Csoportban

A KBC ICAAP eljárása az aktuális és a jövőbeni tőkehelyzetet egyaránt értékeli. Az utóbbi értékeléséhez egy hároméves előrejelzést készít a szükséges és a rendelkezésre álló tőkére vonatkozóan egy olyan alapforgatókönyv szerint, ami figyelembe veszi a belső és a külső növekedést; amely kiegészül különböző alternatív forgatókönyvekkel. Emellett válság- és egyéb intézkedési tervek is készülnek, amelyek nehezebb körülmények között javíthatják a KBC tőkeellátottságát.

⁴ A gazdasági tőke fogalma annyiban tér el a szavatoló tőkétől, hogy a szavatoló tőke a szabályozók által előírt, fenntartani szükséges és kötelező minimum tőkeszint; míg a gazdasági tőke annak szükséges tőkének a legközelebbi becslése, amit a pénzügyi intézmények belsőleg használnak saját kockázataik kezelésére és a szavatoló tőke fenntartási költségeinek felosztására a szervezet különböző egységein belül vagy tagjai között.

III. fejezet – Kockázatirányítás és kockázatkezelés a K&H-ban

Kockázatirányítás

A kockázatirányítás egy vállalat teljes irányítási folyamatának szerves részét képezi. Meghatározza a kockázatkezelés felállításához és működéséhez kapcsolódó szerepeket és felelőségeket.

Az erőteljes kockázatkezelés a szerepek és a felelőségek pontos meghatározását teszi szükségessé felállításuk és működésük során. A kockázatok szabályozásának módját össze kell hangolni az általános vállalatirányítási folyamattal. A hatékony kockázatkezelési eljárás léte – amely biztosítja, hogy az intézmény összes lényeges kockázatával foglalkozzon – a jó kockázatszabályozási gyakorlatban elengedhetetlen.

A KBC Csoportban érvényes érték- és kockázatkezelési szabályozási modell célja, hogy meghatározza a szervezeten belüli különböző testületek és személyek felelőségeit és feladatait annak szem előtt tartásával, hogy megfelelően biztosítsa az értékteremtés és a kapcsolódó – mind a banki és mind a biztosítási üzletágakban felmerülő – kockázatok kezelésének folyamatát.

Kockázatirányítási modell a K&H-ban

A K&H irányítási modellje meghatározza az értékteremtés és az összes kapcsolódó kockázat kezeléséhez szükséges felelőségeket és feladatokat. A K&H Csoport kockázatirányítási modellje – a KBC Csoport szabványaihoz hasonlóan – három szinten került kialakításra:

I. szint: Átfogó vállalati és kockázati bizottságok

Ezek a bizottságok összvállalati kockázatkezelésre és az egész K&H Csoport értékteremtésének és tőke megfelelésének nyomon követésére koncentrálnak. Ezek az Igazgatótanács (Board of Directors, BoD), akit az Audit, Kockázati és Compliance Bizottság (Audit, Risk and Compliance Committee, ARCC) segít; a Vezetői Bizottság (Executive Committee, EXCO), az Országcsapat (Country Team, CT), a Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság (Capital and Risk Oversight Committee, CROC) és a Krízisbizottság (Crisis Committee, CrisCo).

II. szint: Szakosodott kockázati tanácsok

Ezek a tanácsok arra koncentrálnak, hogy fenntartsanak egy, az egész K&H Csoportra kiterjedő keretet adott kockázatformára vagy tevékenységcsoportra, és figyelemmel kísérik a kapcsolódó kockázatkezelési folyamatot. A Kockázatkezelési Igazgató (Chief Risk Officer, CRO) elnöklése mellett a szakosodott kockázati tanácsok az üzletágvezetés és a helyi Érték- és Kockázatkezelés (Value and Risk Management, VRM) képviselőiből állnak.

Ide tartozik a Hitelkockázati Tanács (Credit Risk Council, CRC), a Kereskedési Kockázati Tanács (Trading Risk Council, TRC) és a Működési Kockázati Tanácsok (Operational Risk Councils, ORC-k).

III. szint: Üzletágvezetői és tevékenység-specifikus bizottságok

Az üzletágvezetői és tevékenység-specifikus bizottságok viselik az elsődleges felelőséget az érték- és kockázatkezelésért. Az üzletágvezetés biztosítja, hogy az üzletághoz kapcsolódó

kockázatkezelési keretek és irányelvek a politikákon és az eljárásokon keresztül beépüljön az üzletmenetbe. Tranzakcionális szintű kockázati modelleket kidolgozása is a feladatuk.

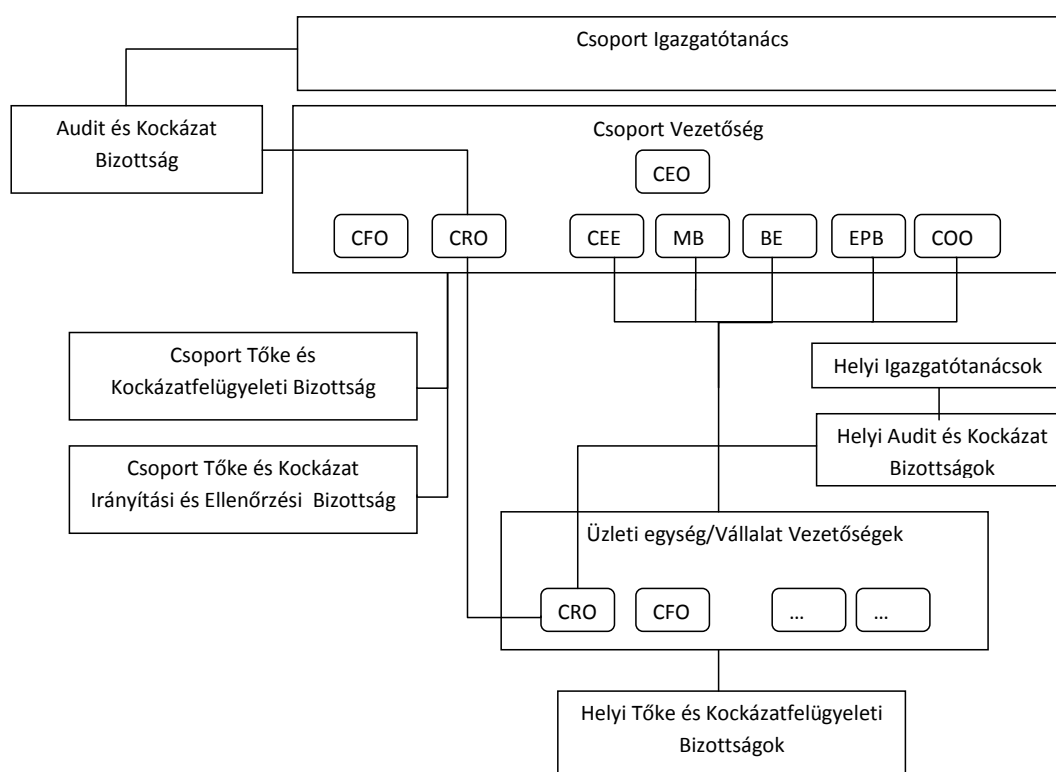
A helyi **Érték- és Kockázatkezelés (Value and Risk Management, VRM)** méri a kockázatokat, a szavatoló és a gazdasági tőkét és az értékképzést az összes üzletág számára, és megállapításait az üzletágvezetés felé továbbítja. Emellett felel a portfólió szintű modellek kidolgozásáért és karbantartásáért, valamint az összes modell (tranzakcionális és portfólió szintű modellek egyaránt) validálásáért. E tekintetben a K&H-n belül egyértelműen elkülönülnek a felelőségek, mivel a modelleket validálók személye különbözik azok megalkotóitól.

E három szinten túl más felek is részt vesznek a K&H Csoporton belüli kockázatirányításban.

A **Belső Ellenőrzési Főosztály (Internal Audit Department, IAD)** felel az ellenőrzések tervezéséért, és ellenőrzi a kockázatkezelési keret megfelelőségét a jogi és szabályozói előírásokkal, a kockázatkezelési rendszer hatékonyságát és eredményességét, valamint a kockázatkezelési keretnek és irányelveknek való megfelelést, továbbá azt, hogy az üzletágvezetés hogyan kezeli az e hivatalos kereten kívül eső kockázatokat.

Kockázatirányítási szerkezet a KBC Csoporton belül

A KBC Csoportban egy, a helyi Érték- és Kockázatkezelési osztályok által biztosított kettős beszámolási rendszer létezik: hierarchikus beszámolás a helyi Vezetői Bizottságnak a helyi kockázati bizottságokon keresztül, és funkcionális beszámolás a KBC Csoport Érték- és Kockázatkezelésén keresztül a KBC Csoport kockázati bizottságainak és tovább a KBC Csoport Vezetői Bizottsága felé. A KBC Csoport általános irányítási szerkezetét az alábbi ábra illusztrálja.

Ábra 3: KBC Csoport irányítási szerkezete

Teljes kockázatirányítási szerkezet a K&H-ban

A következőkben a K&H Csoport teljes irányítási szerkezete található részletesen.

I. szint: Átfogó vállalati és kockázati bizottságok

Az **Igazgatótanács (Board of Directors, BoD)** a Bank törvényes képviselője és a legmagasabb irányító testülete. Az Igazgatótanács tagjai csak természetes személyek lehetnek. Az Igazgatótanács nem állhat 5-nél kevesebb és 11-nél több főből, és őket az egyedüli részvényes nevezi ki. Az igazgatók közül legalább kettőnek a Bank alkalmazásában kell állnia. Az igazgatók közül kettőnek legalább egyéves magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkező magyar állampolgárságú cserezidens személynek kell lennie. A BoD választja meg saját elnökét és nevezi ki a Bank vezérigazgatóját.

A BoD felel a Bank hosszú távú stratégiájának meghatározásáért, illetve irányítja, és figyelemmel kíséri a Bank tevékenységét.

Az Igazgatótanács – alapesetben – évente négyszer ülésezik. Amikor azt a társaság érdekei megkívánják, további ülések összehívására kerül sor. A BoD ülése akkor határozatképes, ha a tagok több mint fele megjelent. A határozatok egyszerű többséggel kerülnek elfogadásra, azokat az eseteket kivéve, amikor a törvény legalább 80%-os szavazattöbbséget ír elő. A gyakorlatban a határozatok egyhangúlag kerülnek elfogadásra.

Az Igazgatótanácsban belül két bizottságot állítottak fel: az Audit, Kockázati és Compliance Bizottságot és az Illetmény Bizottságot.

Az **Audit, Kockázati és Compliance Bizottság (Audit, Risk and Compliance Committee, ARCC)** a Bank vezetésének, az Igazgatótanácsba delegált tagjainak, továbbá a K&H belső ellenőreinek és a részvényesek tárgyalási fóruma, ahol az ügyeket elégséges és hatékony információcsere útján tudják megvitatni. A bizottsági ülések jó lehetőséget teremtenek a résztvevők számára, hogy megvitassák az ellenőrzési tevékenységhez kapcsolódó kérdéseket és szükség szerint intézkedéseket hozzanak.

Az Audit, Kockázati és Compliance Bizottság segítséget nyújt az Igazgatótanácsnak azáltal, hogy felügyeli – az Igazgatótanács nevében – az érvényben lévő belső szabályozási intézkedések és kockázatkezelés feddhetetlenségét, hatékonyságát és eredményességét, külön figyelmet fordítva a helyes pénzügyi jelentésekre, és felügyelve a társaság törvények és rendeletek betartását biztosító eljárásait.

Az **Illetménybizottság (Remuneration Committee, RC)** hagyja jóvá a Bank illetménypolitikáját, valamint a Bank felső vezetőinek fizetését. (A fizetésen kívüli egyéb juttatásokat a Bank illetménypolitikája szabályozza).

A K&H leányvállalatok (Csoporttagok) vezetése jogi értelemben független. Azonban, a közös Csoportstratégia betartását a K&H Igazgatótanács tagjainak az egyes leányvállalatok Felügyelő Bizottságaiban való részvétele biztosítja.

Az Igazgatótanács és az Audit, Kockázati és Compliance Bizottság fontos szerepet játszik az értékteremtésben és a kockázatirányításban. A rendszeres beszámolás az Audit, Kockázati és Compliance Bizottság felé biztosítja, hogy a teljes pénzügyi év folyamán az Igazgatótanács illetékes tagjai elegendő információt kapjanak.

A **Vezetői Bizottság (Executive Committee, EXCO)** a Bank működését szabályozó testület és a Bank felső vezetésének döntéshozó és tanácsadó fóruma. Ez egy végrehajtó testület, amely a Csoportstratégia összes üzleti szegmensben történő megvalósításáért felel.

A Vezetői Bizottság felel az érték- és kockázatkezelési stratégia megvalósításáért, körvonalazza a kockázatkezelési feladatok elvégzését elősegítő szerkezetet, és biztosítja az ehhez szükséges erőforrásokat. Sor került egy Kockázati Igazgató kinevezésére a Vezetői Bizottságban, akit a

kockázatkezelés és a belső szabályozási szerkezet felügyeletének konkrét feladatával bíztak meg. A Vezetői Bizottság mindig tájékoztatást kap az alábbiakban említendő Kockázati Bizottságban felvetett témákról az ülések jegyzőkönyvének ratifikálása útján.

A Vezetői Bizottság feladata a Csoport irányítása az Igazgatóság által meghatározott általános stratégiával összhangban. A VB-nek 2010. június óta 7 tagja van (addig hattagú volt a testület). Tagjait az Igazgatóság választja meg.

A Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság (Capital and Risk Oversight Committee, CROC) feladata a K&H Bankcsoport Vezetői Bizottságának támogatása a belső és külső érintettek elvárásainak és a vonatkozó törvényeknek és jogszabályoknak megfelelő átfogó kockázatkezelési keretrendszer működtetése, bevezetése és alkalmazása során. A CROC egyetlen ilyen testületként, integráltan támogatja a K&H Bankcsoport Vezetői Bizottságát a kockázati és tőke témákban, lehetővé téve az idő jobb kihasználását az ExCo számára. A CROC egy vagy több Kockázati Tanács támogatására támaszkodhat; a Tanácsok az egyes kockázati területek tanácsadói fórumai. A Bizottság elnöke a Kockázatkezelési Igazgató.

A Krízisbizottság (Crisis Committee, CrisCo) feladata, hogy irányítsa a bank működését jelentősen fenyegető kockázati eseményekre (válságokra) való felkészülést, nyomon kövesse a kapcsolódó feladatok állapotát, és a válság tényleges bekövetkezésekor átvegye az irányítást, vezesse a döntéshozatalt és a belső és külső kommunikációt, továbbá utasításokat adjon és nyomon kövesse az adott válsághelyzetben követendő egyedi Üzletmenet-folytonossági Eljárások (Business Continuity Process, BCP) végrehajtását. A bizottság elnöke a Kockázatkezelési Igazgató

II. szint: Szakosodott kockázati tanácsok

- **Hitelkockázati Tanács (Credit Risk Council, CRC).** A CRC szerepe a K&H Bankcsoport ExCo és CROC támogatása a belső és külső érintettek elvárásainak és a vonatkozó törvényeknek és jogszabályoknak megfelelő átfogó kockázatkezelési keretrendszer működtetése, bevezetése és alkalmazása során. A CRC a K&H Bankcsoport valamennyi hitelkockázattal kapcsolatos tevékenységének előzetes egyeztetési és tanácsadó fóruma, szoros együttműködésben a szakterületi vezetéssel, amely a hitelkockázatok kezelése tekintetében elsődlegesen felelős és elszámoltatható. A CRC elnöke a Bank kockázati igazgatója.
- **Kereskedési Kockázati Tanács (Trading Risk Council, TRC).** A TRC szerepe a K&H Bankcsoport ExCo és CROC támogatása a belső és külső érintettek elvárásainak és a vonatkozó törvényeknek és jogszabályoknak megfelelő átfogó kockázatkezelési keretrendszer működtetése, bevezetése és alkalmazása során. A TRC a K&H Bankcsoport valamennyi kereskedési kockázattal kapcsolatos tevékenységének előzetes egyeztetési és tanácsadó fóruma, szoros együttműködésben a szakterületi vezetéssel, amely a kereskedési kockázatok kezelése tekintetében elsődlegesen felelős és elszámoltatható. A TRC elnöke a Bank kockázatkezelési igazgatója.
- **A Működési Kockázati Tanácsok (Operational Risk Councils, ORC-k)** Az ORC-k szerepe a K&H Bankcsoport ExCo és CROC támogatása a belső és külső érintettek elvárásainak és a vonatkozó törvényeknek és jogszabályoknak megfelelő átfogó kockázatkezelési keretrendszer működtetése, bevezetése és alkalmazása során. Az ORC-k az összes működési kockázattal kapcsolatos tevékenység előzetes egyeztetési és tanácsadó fórumai, szoros együttműködésben a szakterületi vezetéssel, amely a működési kockázatok kezelése tekintetében elsődlegesen felelős és elszámoltatható. A tanácsok elnökei a szakterületi felsővezetők.

III. szint: Üzletágvezetői és tevékenység-specifikus bizottságok

- **Új és Aktív Termékek Folyamata (New and Active Products Process, NAPP).** A NAPP (korábban NACP) elindításakor az volt a cél, hogy egy zökkenőmentes, szilárd és átlátható folyamat jöjjön létre a K&H Csoport egészében az új termékek jóváhagyása és a meglévők rendszeres felülvizsgálata céljából, kellően egyensúlyba hozva az értékesítési szempontokat a

kockázati és működési szempontokkal. A KBC ügyfeleinek csak akkor ajánlhatók új termékek, ha már megtörtént azok lényegi kockázatainak alapos elemzése és kellő enyhítése, illetve a fennmaradó kockázatok jóváhagyása. A kínálatban szereplő, már meglévő összes termék rendszeres felülvizsgálatok tárgyát képezi, melyek során azt kell megvizsgálni, hogy a folyamatosan változó körülmények között is megfelelnek-e értékesítési és kockázatkezelési szempontból. Külön figyelmet kell fordítani a Bank védelmére a termékek ún. félreértékesítése miatt esetleges panaszokkal szemben.

- **Lakossági Hitelbizottság (LHB; angolul: Retail Credit Committee, RCC).** Ez a bizottság felel a maximum 100 millió Ft összes kitétséget jelentő lakossági hitelügyletek jóváhagyásáért (a küszöb magasabb kockázat esetén alacsonyabb). Az RCC-t a Lakossági Hitelkezelési Vezető elnököli.
- **Országos Hitelbizottság (OHB; angolul: National Credit Committee, NCC).** Ez a bizottság felel a maximum 30 millió euró összes Csoport kitétséget jelentő vállalati és KKV hitelügyletek jóváhagyásáért (a küszöb magasabb kockázat esetén alacsonyabb). Az OHB-t a Hitelkezelési Igazgatóság Vezetője elnököli.
- **Országos Hitelezési Albizottság (OHaB; angolul: National Credit Sub-Committee, NCsC).** Ez a bizottság felel a maximum 15 millió euró összes Csoport kitétséget jelentő vállalati és KKV hitelügyletek jóváhagyásáért (a küszöb magasabb kockázat esetén alacsonyabb). Az OHaB-ot a Vállalati Hitelezés Vezetője elnököli.
- **Lakossági Bizottságok (LB; angolul: Retail Committees, RCs).** Ez a bizottság felel az összes vállalatokon keresztülnyúló értékesítési csatornáért, az értékesítési és marketingügyekért és a termékgyárak koordinálásáért, valamint a lakossági és KKV ügyfelekre vonatkozó árképzési stratégiáért. Az RC-t a Lakossági Banki Divízió Vezetője elnököli.
- **Lakossági Portfólió Bizottságok (LPB; angolul: Retail Portfolio Committees, RPCs).** Ez a bizottság az általános döntéshozó testület, amely a lakossági és KKV szegmenst célzó termékekre vonatkozó döntésekért felel, és amely figyelmének központjában az új termékek és szolgáltatások bevezetése, a régi termékek módosítása, az árképzés és a kampányok, a költségvetés és tervezés, a termékgyárakkal való együttműködés, és az értékesítési kérdések állnak. Háromféle bizottságból áll: Lakás, Mobilitási és Fizetési Portfólióbizottság, Megtakarítási és Befektetési Portfólióbizottság és KKV Portfólióbizottság. Az RPC-eket a Marketingigazgatóság vezetői elnökölik a három Portfólióbizottsággal összhangban.
- **Vállalati Intézményi Bizottság (VIB; angolul: Corporate Institutional Committee, CIC).** Ez a bizottság egy általános döntéshozó testület, amely a vállalati tevékenységhez kapcsolódó kérdésekre és témákra vonatkozó döntésekért felel, és amely figyelmének központjában az új termékek és szolgáltatások bevezetése, a régi termékek módosítása, az árképzés és a kampányok, a költségvetés és tervezés, a termékgyárakkal való együttműködés, és az értékesítési kérdések állnak. Az CIC-et a Vállalati és Intézményi Banki Divízió Vezetője elnököli.

A fent említett bizottságok mellett 2007 januárjától – amikor megvalósult a „Next Projekt” (a KBC Csoport által felvállalt stratégiai gyakorlat) – további irányító testületek kerültek bevezetésre.

E projekt eredményeképpen a közép-európai banki és biztosító intézmények a Közép-Európai Üzleti Egységben kerültek összevonásra, amit egy, a KBC Csoport Vezetői Bizottságában tag vezérigazgató vezet. A K&H tekintetében lényeges új irányító testületek a következők:

- **Országcsapat Magyarország (Country Team Hungary, CT-H).** Ez a K&H Csoport és a K&H Biztosító felső vezetőinek csoportja, akik Magyarországon kulcsfontosságú vezetői pozíciókat töltenek be (az Igazgatótanács tagjai, vagy más fontos felső vezetői pozíciót betöltő személyek). Az Országcsapat célja, hogy javítsa a vezetők közötti kölcsönös kommunikációt és összehangolja a KBC Csoport magyarországi fő tevékenységeit. Az Országcsapatot egy Országmenedzser vezeti, aki a Közép-Európai Üzleti Egység vezérigazgatójának tartozik beszámolóval.

- **Közép- és Kelet-európai és Oroszországi Vezetői Bizottság (Management Committee Central & Eastern Europe and Russia, MCCEER).** Az MCCEER célja, hogy javítsa az Országcsapatok közötti kölcsönös kommunikációt és összehangolja a KBC Csoport közép- és kelet-európai és oroszországi fő tevékenységeit.

Kockázatkezelés

A kockázatkezelés alapelvei a KBC Csoportban

A kockázatkezelés lehetővé teszi a felső vezetés számára, hogy hatékonyan kezelje a bizonytalanságot és hozzákapcsolódó kockázatokat és lehetőségeket, kibővítve az értékteremtő kapacitást. Ezért, a KBC Csoportban és a K&H Csoportban egyaránt a kockázatkezelés a következő alapvető elveken nyugszik:

- Az érték- és kockázatkezelés, valamint a tőkegazdálkodás szorosan kapcsolódnak egymáshoz és egy szétválaszthatatlan hármast alkotnak. Bármelyikük kezelése mindig érinteni fogja a másik kettőt. A KBC vállalatoknak elégséges tőkével kell rendelkezniük ahhoz, hogy kezelni tudják a kedvezőtlen piaci fejlemények bármely váratlan következményét.
- A kockázatkezelés egy átfogó, az egész társaságot felölelő szemszögből kell megközelíteni, figyelembe véve az összes kockázatot, amelynek a társaság ki van téve és az összes általa folytatott tevékenységet. Mint ilyen, ez maga után vonja, hogy a politikáknak és módszertanoknak a KBC Csoport egészében összefüggőnek és következesnek kell lenniük.
- Minden jelentős leányvállalattal szemben elvárás, hogy ugyanazt a kockázatirányítási modellt kövesse, mint az anyavállalat (KBC), ami – a kockázatkezelést illetően – a következő alapelveken nyugszik: az érték- és kockázatkezelésért az üzletágvezetés viseli az elsődleges felelősséget, míg egy különálló – az üzletágvezetéstől függetlenül működő – szervezeti egység tanácsadói, támogatói és felügyeleti szerepet tölt be.
- A kockázatkezelési keretet a szektorban érvényes fejlett szabványokkal összhangban kell összeállítani. A KBC elsődleges figyelme az „iparági” szabványok bevezetésére irányul, mihelyt azok általános gyakorlattá válnak. Mint ilyen a KBC igyekszik a kockázatkezelés frontvonalában maradni.

A KBC Csoport számára ez egy integrált, holisztikus és csoportszintű érték- és kockázatkezelési megközelítésre történő fokozatos átállást von maga után, ami egyszerre pro-aktív (az események elébe menve cselekszik) és előretekintő. Emellett, a súly az üzleti szintről a portfólió szintre helyeződik át. Általánosságban, a végső célkitűzés egy szilárd kockázati kultúra létrehozása a KBC Csoportban, és ily módon a K&H Csoportban belül is.

Az „üzletágvezetés” szerepe

A KBC Csoport egészében alkalmazott kockázatirányítási modell szerint, az üzletágvezetés viseli az elsődleges érték- és kockázatkezelési felelősséget, amelybe a következő feladatok tartoznak:

- számadással tartozik a felelősségi körébe tartozó kockázatkezelésért és felmerülő kockázatot az irányítási szerkezet szerinti felettesének és a jogi személy felső vezetésének
- biztosítja, hogy az üzletágára vonatkozó kockázatkezelési keret beépüljön az üzletpolitikákba és az eljárásokba, és a személyzet értesüljön róla
- intézkedéseket hoz az olyan kockázatok kezelésére, amelyekkel a kockázatkezelési keret (még) nem foglalkozik. Továbbá, jelenti a hiányosságokat, az üzletágára érvényes lentről felfelé irányuló tájékoztatási rendnek megfelelően.

- a helyi Érték- és Kockázatkezelési osztálynak a szükséges formában és a meghatározott határidőkön belül kockázati adatokat szolgáltat és a meghatározott ellenőrzések elvégzésével biztosítja azok teljességét.

Az „érték- és kockázatkezelés” szerepe

Az Érték- és Kockázatkezelés (Value and Risk Management, VRM) egy különálló szervezeti egység, amely feladata, hogy az érték- és kockázatkezelési, valamint a tőkegazdálkodási kérdéseket az üzletágtól függetlenül oldja meg. A VRM tanácsadó, támogató és felügyeleti szerepet tölt be a kockázatkezelés tekintetében, a KBC Csoportszabványoknak megfelelően.

Bár elengedhetetlen az üzletágvezetés és az érték- és kockázatkezelés közötti hatékony együttműködés, az érték- és kockázatkezelés az üzletágtól függetlenül működik. A kockázatkezelési főosztály segítséget nyújt az üzletágnak a tudatos kockázatok vállalásában, ezáltal egy tanácsadói, támogatói és nyomon követői szerepet betöltve.

Az osztály a CRO-nak tartozik beszámolási kötelezettséggel, és egyben segíti is őt tevékenysége ellátásában, konkrétan az érték- és kockázatkezelésben, valamint a tőkegazdálkodásban. Így ez a szervezeti egység biztosítja a „kockázatkontroll” tevékenységet a KBC Csoport különböző vállalatainál.

A VRM fő célkitűzései a következő filozófiában foglalhatók össze:

„Az üzletágtól függetlenül és követve a felelt ágazati szabványokat csoportszintű érték- és kockázatkezelési, valamint tőkegazdálkodási keret fenntartása, e keret megvalósításának nyomon követése, és segítségnyújtás az üzletágnak az érték- és kockázatkezelési eszközök és módszerek használatában”.

A K&H kockázatrányítása a KBC Csoport szintű alapelvek mentén került kialakításra.

Érték- és Kockázatkezelési Divízió (Value and Risk Management Division, VRM)

A K&H-ban az Érték- és Kockázatkezelési Divízió (Value and Risk Management Division, VRM) látja el az érték- és kockázatkezelési feladatokat és felelőségeket a fent meghatározott KBC Csoportszabványoknak megfelelően.

Az Érték- és Kockázatkezelési Divízió feladatai

Részletesebben az Érték- és Kockázatkezelési Divízió fő tevékenysége a következőket öleli fel:

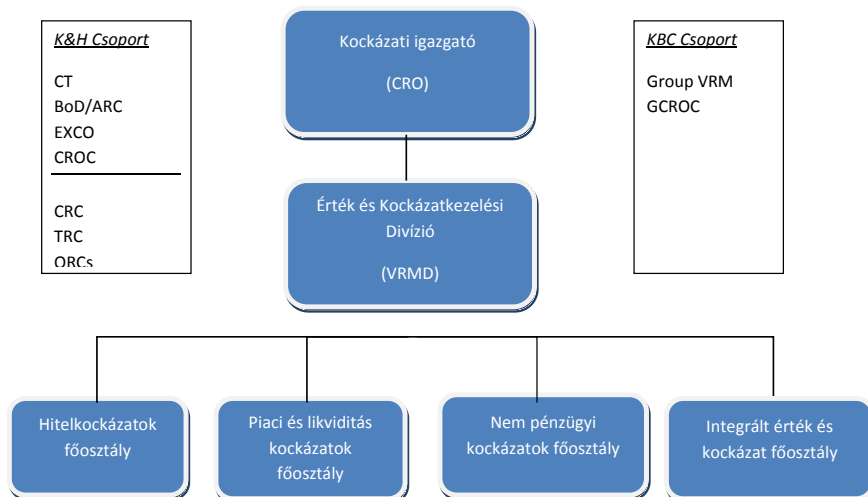
1. Az érték- és kockázatkezelési valamint tőkegazdálkodási keret létrehozása és fenntartása figyelembe véve – egyebek között – a KBC szabványokat, valamint a Bázel II, az IFRS és egyéb nemzetközi előírások követelményeit és fejleményeit. A fenti célokból a VRM figyelemmel kíséri és értékeli a külső és belső környezet lényeges fejleményeit és eseményeit, módszereket dolgoz ki és vesz át, mint a módszertani keretek helyi gazdája. Mint az érték- és kockázatkezelés, valamint tőkegazdálkodás elsődleges pártolója, a VRM köteles biztosítani, hogy a szervezet e vonatkozó alapelvek szerint járjon el.
2. A CRO tájékoztatása az érték- és kockázatkezelés, valamint a tőkegazdálkodás teljesítményéről. A VRM értékelési és beszámolási feladatai az összevont kockázati pozíciókra vonatkoznak. Egyéb esetekben e feladatokat meg kell hagyni az üzletágvezetésnek, ugyanakkor a VRM támogatja az üzletágvezetést a kockázat-felismerés, mérés, értékelés és jelentés tekintetében felmerülő feladatai teljesítésében.

3. Az érték- és kockázatkezelés, valamint a tőkegazdálkodás teljesítésének felügyelete a K&H-ban. Ez azt jelenti, hogy a VRM értékeli és jelenti és különböző kockázatkezelési keretek bevezetését és készültségi fokát, és a kockázatra adott választ a K&H-ban. Emellett, a VRM rendszeres kockázatértékelést is végez. E tekintetben az Igazgatóság nyomon követi a kockázatkezelés megfelelőségét és biztosítja a kockázatkezelési keret globális következetességét. Következésképpen, van némi átfedés a VRM és az ellenőrzési funkció tevékenységei között.
4. Részvétel a K&H érték- és kockázatkezelési, valamint a tőkegazdálkodási kérdésekhez kapcsolódó különböző projektjeiben és ezek támogatása.
5. Egyrésztől portfólió szintű kockázati modellek kidolgozása, másrésztől ügyleti és portfólió kockázati modellek jóváhagyása.
6. Tanácsadói szerep betöltése a különböző felső vezetői testületek döntéshozatali eljárása során kockázati tanácsok készítése útján.
7. A Vezetői Bizottságnak döntés céljából benyújtott kockázati limit előterjesztések összeállításának koordinálása. Valójában, az üzletágvezetés benyújtja limit előterjesztéseit az VRM-nek, amely később összegzi az előterjesztéseket és a helyi kockázati bizottságok nevében ajánlással egészíti azt ki.
8. Biztosítja a helyi vagy KBC csoport szintű kockázati bizottságok által hozott döntések végrehajtását a ratifikálás után és gondoskodik a döntés érintett felekhez történő eljuttatásáról/kommunikálásáról.
9. A helyi kockázati bizottságok és tanácsok működésének koordinálása és e bizottságok titkári szerepének betöltése.
10. Szoros együttműködés a KBC-n belüli összes Érték- és Kockázatkezelési osztállyal, különösen a KBC Csoport Érték- és Kockázatkezeléssel (Group VRM).
11. Szakmai kapcsolatrendszer létrehozása és fenntartása szabályozói testületekkel és más pénzügyi szervezetekkel, tagság szakosodott szakmai szervezetekben, továbbá konferenciákon és szemináriumokon való részvétel.

A Divízió felépítése

Bár megkérdőjelezhetetlen kapcsolat van az érték, a kockázat és a tőke között, az igazgatóság tevékenységén belül elkülönül egyrészt a kockázatkezelés, és másrészt az értékezelés és a tőkegazdálkodás. Ez a két terület a eltérő fejlődésével magyarázható, amely általánosnak mondható a banki üzletágban. Az értékezelés és tőkegazdálkodás megindulása igazán csak a közelmúltra tehető, míg a kockázatkezelés egy erősen érett szakaszába lépett és már minden pénzügyi területben régóta bevezetésre került. Ezek a fejlődési eltérések a K&H-ban is megfigyelhetők.

A Kockázatkezelési Igazgatóság jelenleg úgy került megszervezésre, hogy tükrözze a különböző kockázati bizottságok felépítését. Következésképpen elsősorban a kockázatformák szerint került kialakításra. Az értékezelést és tőkegazdálkodást jelenleg a VRM-en belüli különböző osztályok közösen végzik, de elsősorban a Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály.

Ábra 4: Az Érték- és Kockázatkezelési Divízió felépítése

Hitelkockázatok Főosztály

Általános leírás

A főosztály feladata, hogy mérje, nyomon kövesse, elemezze és jelentse a Bank és leányvállalatai összes hitelkockázatát portfólió szinten (partner, adós, kibocsátói és ország kockázat), továbbá ellenőrizze a hitelkockázati modelleket. Emellett köteles gondoskodni az elemzésekhez és a tulajdonosoknak, a vezetésnek és a hatóságnak történő adatszolgáltatáshoz és jelentéskészítéshez szükséges informatikai háttérrel, valamint elvégezni az elemzési és döntés-előkészítési feladatokat.

Felelőségek

A Hitelkockázatok Főosztály a fenti feladatokat pontosan, jó minőségben és a megadott határidőre köteles elvégezni és jóváhagyatni. Emellett, a Hitelkockázatok Főosztály felel a fentiek eléréséhez szükséges személyi, szakmai és műszaki feltételek biztosításáért.

A jelentésekért, adatszolgáltatásért és előterjesztésekért a főosztályvezető viseli a felelősséget.

Illetékesség

A főosztály és annak dolgozói nem rendelkeznek döntéshozatali illetékességgel, ők csak a döntések előkészítésére és az előterjesztések kockázati véleménnyel való kiegészítésére jogosultak. A fenti feladatok elvégzése érdekében a Hitelkockázatok Főosztály jogosult bekérni minden vonatkozó információt és betekinteni minden vonatkozó dokumentumba.

Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály

Általános leírás

A főosztály felel a kereskedési és nem-kereskedési piaci kockázatkezelési módszertanok, irányelvek és rendszerek kidolgozásáért, bevezetésért és e kockázatok kezeléséért.

Felelőségek

A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály felel a piaci kockázatkezelés eljárások kidolgozásáért és a megfelelő intézményi keretre vonatkozó dokumentációért. A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály segítséget nyújt abban, hogy biztosítsák minden új eljárás és módosításra szoruló eljárás piaci kockázati szempontból való megfelelőségét, valamint az egyedi termékek kidolgozásában.

A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály nyomon követi a helyi és nemzetközi piaci fejleményeket, valamint azokat a termékeket és banki gyakorlatokat, amelyek befolyásolhatják a Bank árfolyamkockázatát és teljes piaci kockázati szintjét. A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály egyaránt felel a belső és külső limitek nyomon követéséért, a vezetőség által meghatározott eljárások szerint.

Illetékesség

A főosztály és annak dolgozói nem rendelkeznek döntéshozatali illetékességgel, a döntések előkészítésére és az előterjesztések kockázati véleménnyel való kiegészítésére jogosultak. A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály írásbeli ajánlásokat csatolhat minden egyes előterjesztéshez a piaci és likviditási kockázatokra vonatkozóan. A fenti feladatok elvégzése érdekében a Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály jogosult bekérni minden vonatkozó információt és betekinteni minden vonatkozó dokumentumba, valamint az osztály jogosult felülvizsgálni a Bank tevékenységét szabályozó összes belső rendelkezést a piaci kockázat szempontjából.

Jelentés

A Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály könnyen értelmezhető és átfogó jelentéseket nyújt be a szükséges gyakorisággal, melyekben a kockázati pozíciókat a vonatkozó limitértékekkel veti össze. A vezetőség e jelentések alapján fogalmazza meg kockázati stratégiáját (az elfogadható kockázati szinteket, a kockázati kategóriák diverzifikálását, a prioritásokat).

Nem-pénzügyi Kockázatok Főosztály

Általános leírás

A Nem-pénzügyi Kockázatok Főosztály köteles biztosítani, hogy a Bank megfelelően hatékony intézkedéseket hozzon a működési kockázatok (a kívánttól eltérően működő belső eljárásokból, rendszerekből és emberi tényezőkből, vagy külső események esetleges negatív hatásaiból eredő közvetlen és közvetett veszteségek kockázatának) enyhítésére, mérésére és semlegesítésére és/vagy e célból megfelelő rendszereket üzemeltessen. E célkitűzés megvalósítása érdekében megvizsgálja és elősegíti a megfelelő garanciák rendelkezésre állását a Bank egészében az ilyen kockázatokból eredő elviselhetetlen anyag és presztízsveszteségek elkerülésére.

Felelősségek

A Nem-pénzügyi Kockázatok Főosztály felel a KBC működési, üzleti és reputációs kockázatokra vonatkozó módszereinek és követelményeinek K&H-specifikus környezethez való igazításáért és a KBC részéről jelentkező tájékoztatási igények kielégítéséért.

Illetékesség

E feladat teljesítése érdekében a főosztály jogosult a Bank többi osztályától rendszeres és ad hoc információt kérni, betekintést nyerni bármely vonatkozó elektronikus adatbázisba vagy dokumentumba, és előterjesztéseket megfogalmazni a kockázatenyhítés érdekében. A Nem-pénzügyi Kockázatok Főosztály felelős a nagykockázatú panaszok kezeléséért és a kapcsolódó törvényes előírások teljesítéséért is.

Integrált Érték és Kockázat Főosztály

Általános leírás

A főosztály helyileg fogja támogatni az átfogó limitállítási (transzverzális) és tőkeallokációs folyamatokat. Továbbá támogatja majd a helyi CRO-t az üzleti területeknek nyújtott tanácsadásban, egyebek között a gazdasági tőkét és az üzleti változások kiváltó okait illetően. Figyelemmel kíséri és jelenti a kockázati és tőkeprofil a helyi szintű limitekkel való összehasonlításban, jelenti és kezeli a transzverzális kockázati mérőszámokat (pl. a gazdaságítóke-adatokat), részt vesz a limittűlések enyhítését szolgáló intézkedésekben, a kockázati jelentések készítésében és benyújtásában. A főosztály 2011. április óta működik.

Felelősségek

A tőkekezelési feladatokhoz (ICAAP, Ecap) kapcsolódó napi szintű adatátadási, folyamat- és rendszerkezelési funkciók továbbra is a kockázati jellegű főosztályok felelősségi körébe tartoznak, míg a koordinációs és minőségbiztosítási szerepet az Integrált érték- és kockázatkezelési főosztály, mint tőkekezelési folyamatgazda (kompetenciaközpont) tölti be.

Illetékesség

Feladatainak ellátásához az Integrált érték- és kockázatkezelési főosztály jogosult folyamatos vagy eseti adatszolgáltatást kérni a Bank más főosztályaitól, belenézni a releváns dokumentumokba és bármilyen más elektronikus adatbázisba, és javaslatokat készíteni.

Kockázatkezelési folyamat

A kockázatkezelés lehetővé teszi a felső vezetés számára, hogy hatékonyan kezeljen bármely üzleti tevékenységben rejlő bizonytalanságot és a hozzá kapcsolódó kockázatokat és lehetőségeket, kibővítve az értékteremtő kapacitást. Ezért, a KBC folyamatosan egy jól megalapozott kockázatkezelési eljárás megteremtésére törekszik, amely az egész KBC csoportba beépül.

Folyamatlépések

A kockázatkezelési folyamatot az alábbi ábra illusztrálja:

Ábra 5: Kockázatkezelés körfolyamata

Maga a kockázatkezelési folyamat egy módszertani eljárás, ami számos alfolyamatra bontható, amelyek sorrendben követik egymást, és lényegében egy állandó körfolyamatot alkotnak. A kockázatkezelési folyamat célja, hogy egy módszeres, hatékony és eredményes kockázatkezelési módszert biztosítson a szervezet minden szintjén. A vezetésnek ezekhez a folyamat lépésekhez kell kiválasztania a megfelelő módszert.

A kockázatkezelési folyamat a következő folyamatlépésekből áll, amint azt a fenti ábra is illusztrálja:

1. *Kockázat-felismerés és azonosítás:* Ez a lépés úgy interpretálható, mint a „lényeges kockázatok feltárása és meghatározása”, konkrétan azon kockázatok, amelyek az intézmény célkitűzéseinek elérésére pozitív vagy negatív hatással járhatnak. A kockázatazonosítási folyamat részét képezi a kockázat azonosítására használt eszközök kiválasztása (pl. kockázat besorolás, hatásszerinti kategóriák, stb.)
2. *Kockázatmérés és értékelés:* A kockázatmérés legjobban úgy határozható meg, mint a kockázatnak való kitettség minőségi és mennyiségi értékelése. A kockázatmérésre alkalmazott módszer attól függ, hogy a kockázat többé-kevésbé mérhető-e vagy sem. A kockázatmérés/értékelési folyamat részét képezi a kockázatértékelésre használt eszközök kiválasztása, azaz a megfelelő kockázati mértékegységek azonosítása, ideértve a mérés típusát (azaz mennyiség vagy minőségi), a mérési szempontokat (pl. valószínűség vagy hatás), és a meghatározandó mértékeket, stb.
3. *Nyomon követés és limit meghatározás:* A kockázatok nyomon követésének céljából, és annak ésszerű biztosításának érdekében, hogy a szervezet elérje célkitűzéseit, kockázati limiteket kell meghatározni. A limit a kockázatvállalás konkrét formáinak jóváhagyása. A limit jelzi, hogy a Csoport mennyi kockázatot tekint az „elviselhető maximumnak” egy portfólió vagy egy portfóliószegmens tekintetében. A kockázati limitek az Igazgatóság által meghatározott kockázatvállalási hajlandóságot tükrözik. Ez a kockázatvállalási hajlandóság konkrét kockázati limitek vagy tűréshatárokból testesül meg, amelyek tükrözik a célkitűzések elérésében megengedhető eltéréseket. A kockázati limiteket az Igazgatóság fogadja el.
4. *Értékelés, elemzés és tanácsadás:* A kockázatértékelés a kockázati kitettség felmérése. Ez általában a kockázati kitettség kockázati limitekkel történő összehasonlítása útján történik. A kockázati kitettséget összemérik a limittel és elemzik azokat, a tájékoztatás és a kockázatra adandó válaszokra vonatkozó döntések elősegítése érdekében.
5. *Jelentés:* A kockázatmérési és értékelési eredményeket egy strukturált jelentésben kell bemutatni a döntéshozóknak (elsősorban a helyi kockázati bizottságoknak), hogy követni tudják a kockázati kitettségek és a kockázatszabályozás alakulását, a kockázati limitek betartását és szükség esetén időben kiigazító intézkedéseket hozhassanak.
6. *Válasz:* A kockázatokra adott válasz célja a fenyegetések korlátok közé szorítása és a kínáló lehetőségek kihasználása. A vezetésnek választ kell találnia a kockázatra és meg kell határoznia, bevezetnie és végrehajtania azokat a tevékenységeket, amelyek segítenek a kockázatok egy olyan reziduális szintjéig elérni, amely összhangban van a vállalat kockázattűrő képességével. A szabályozó eszközök azok az eszközök, amelyeket arra használnak fel, hogy végrehajtsák e válaszokat és ezáltal elősegítsék a szervezet üzleti célkitűzéseinek elérését. A válasz lehet kockázatcsökkentés, a kockázat elfogadása, a kockázat átadása vagy a kockázat elkerülése.

Az összes kockázat – amelynek a KBC Csoport ki van téve – következetes kezelésének garantálása érdekében számos kockázatokon átívelő és átfogó dokumentum került kidolgozásra, amelyek iránymutatással szolgálnak e lépések némelyikére. A K&H-ban a kockázatkezelés folyamatos fejlesztés és tökéletesítés alatt áll e keretekkel összhangban és azokra a vonatkozó csoportszintű irányelvek is irányadók.

A következő fejezetekben a javadalmazási politika mellett a K&H – mint a KBC csoport egyik tagja – jelenlegi gyakorlatát és eljárásait mutatjuk be a Bázel II 1. pillérében kifejezetten említett különböző

kockázatainak kezelésének és irányításának tekintetében. Ezek a hitelkockázat, a piaci kockázat és az működési kockázat. A közzététel továbbá az ALM és a likviditási kockázatkezelés és irányítás leírásával egészül ki.

IV. fejezet – Javadalmazási politika

Javadalmazási politika

A K&H honlapján (www.kh.hu) teszi közzé nemcsak a Hpt. 69/B. § (2) bekezdéssel érintett személyekre vonatkozó, hanem a Bank valamennyi szervezeti egységére és munkavállalójára, valamint K&H Csoportszolgáltató Kft., a K&H Befektetési Alapkezelő Zrt., a K&H Lízingcsoport és a K&H Faktor Zrt. leánycégek dolgozóira érvényes javadalmazási politikát.

A javadalmazási politika meghatározásához használt döntéshozói folyamat a hivatkozott szabályzat 4.2 fejezetében olvashatóak részletesen. A javadalmazási rendszer legfontosabb meghatározó jellemzői (beleértve a teljesítmény-mérésére és a kapcsolódó kockázat megállapítására vonatkozó követelményekre, a halasztási politikára, a javadalmazási jogosultságokra vonatkozó információkat), a teljesítmény és a teljesítményjavadalmazás kapcsolatára vonatkozó információk és a teljesítménnyel kapcsolatos azon ismérvek, amelyekre a részvényekre, a javadalmazás változó részére és az opciókra való jogosultság alapul, mind megtalálhatóak a 2.1-től a 3.4-es fejezetig terjedő részben. A teljesítményjavadalmazás és bármely más nem készpénzben kapott juttatás jellemzői és feltételei az 1. fejezetben olvashatóak.

Az alábbi táblázatokban a 2011. évi javadalmazásokra vonatkozó kvantitatív információkat tesszük közzé.

Divíziónkénti bruttó bér és jutalom cafeteria juttatásokkal együtt 2011-ben	
Divízió	Bruttó bér, cafeteria, jutalom (millió Ft)
Lakossági Banki Divízió	2 488
Lakossági Banki Divízió - hálózat	8 624
Váll és intézményi banki szolg divízió	906
Váll. és intézményi banki szolg divízió - hálózat	1 505
Treasury	599
Vezérigazgató	934
HR és Hitelkezelés divízió	2 032
Érték- és kockázatkezelési Divízió	194
Pénzügy Divízió	493
Banki és befektetési termékek divízió	1 735
Lízing	76
Egyéb - 6712	495
Egyéb - 6711	89
Összesen	20 169

Táblázat 5: Üzleti egységekre lebontott összesített javadalmazás (K&H Csoport)

Vezető állású személyek javadalmazása 2011-ben	
Javadalmazásban részesülők száma (fő)	8
Állandó javadalmazás (millió Ft)	391,4
Teljesítmény javadalmazás (millió Ft)	151,0
ebből készpénz (millió Ft)	75,5
ebből fantom részvény (millió Ft)	75,5
Új munkaszerződésekhez kapcsolódó kifizetések (1 db, millió Ft)	30,0

Táblázat 6: Vezető állású személyek javadalmazása (K&H Csoport)

Vezető állású személyek halasztott javadalmazása 2011-ben (millió Ft)	
Halasztott, de már megszerzett (fantom részvény)	37,7
Halasztott, még nem megszerzett jogosultság	75,5
2011-ben odaítélt halasztott javadalmazás kifizetett és teljesítménnyel korrigált összege	40,7

Táblázat 7: Vezető állású személyek halasztott javadalmazása (K&H Csoport)

V. fejezet – Hitelkockázat

A hitelkockázat kezelése

A hitelkockázat-kezelés a hitelkockázatok azonosítása, mérése és jelentése tekintetében végzett strukturális és ismétlődő feladatokra utal. A hitelkockázatot a Vezető Bizottság által jóváhagyott szabályok és eljárások útján kezelik, amelyek irányadók az új hitel- és limitigénylések jóváhagyási folyamatára, a hitelkockázatok nyomon követési és felügyeleti folyamatára és a portfóliókezelésre.

Meghatározás

A „*hitelkockázat*” az amiatt bekövetkező veszteség kockázata, hogy a másik fél elmulasztja a pénzügyi intézet felé fennálló fizetési kötelezettségeinek vagy azok egy részének teljesítését, azaz a másik fél általi nemfizetés vagy nemteljesítés kockázata. A „*másik fél*” kifejezés általános (összefoglaló) értelemben használandó, beleértve az adóst, a kezest, a (vizont)biztosítót, a partnert, a kibocsátót, stb.

A hitelkockázatot előidézhetheti a másik fél fizetési vagy teljesítési képességének vagy hajlandóságának hiánya; vagy az őt ebben megakadályozó események vagy külső felek által hozott intézkedések. Így a hitelkockázat magában foglalja az ország-, a felhívulási, a fizetési és a partnerkockázatokat is.

A hitelkockázat elsősorban hitelezési tevékenységből, függő kötelezettségekből, garancianyújtásokból – ideértve az akkreditívet és a kölcsönnyújtásra vállalt kötelezettséget – a kötvényekbe és adóslevelekbe való befektetésekből, a pénzügyi ügyletekből és más kapcsolódó tevékenységekből ered.

Hitelkockázat-kezelési és irányítási keretrendszer a KBC-ben

A hitelkockázat-kezelési döntéseket a tőke- és kockázatfelügyeleti bizottságok (Capital and Risk Oversight Committee, CROC) hozzák meg, amelyek csoportszinten (Group CRC) és/vagy helyi (local CRC) szinten kerültek kialakításra (a csoportszintű vagy helyi Vezetői Bizottság (EXCO) jóváhagyásával).

A hitelkockázat kezeléséért a végső felelősséget az üzletágvezetés viseli, akit számos tevékenység-specifikus bizottság segít. Egy különálló hitelkockázati osztály tanácsadói, támogatói és felügyeleti szerepet tölthet be a hitelkockázat-kezelés tekintetében.

A KBC Csoport jelentős vállalatai hitelkockázat-irányítási struktúrát kötelesek bevezetni, ami magában foglal egy kockázati bizottságot és egy hitelkockázat-kezelési osztályt, amely független az üzleti területtől. A K&H megfelel ennek a követelménynek.

Hitelkockázat-irányítás

Felelős szervezeti egységek a K&H-ban

A hitelkockázat kezelése két szinten történik: ügyleti és portfólió szinten. A hitelkockázat ügyleti szinten történő kezelése azt jelenti, hogy a kockázatok becslésére – az adott hitelkitettségek elfogadása előtt és után – megbízható eljárások, folyamatok és alkalmazások állnak rendelkezésre. A kockázat portfóliószintű kezelése az összevont hitelportfólióra (vagy részeire) vonatkozó időszakos jelentést, a limitbetartási fegyelem és a portfóliókezelés nyomon követését vonja maga után.

Az Érték- és Kockázatkezelési Divízióon belül a Hitelkockázatok Főosztály felel a hitelpolitikával és portfóliókezeléssel kapcsolatos kérdések elemzéséért, a belső hitelkockázat jelentéséért (ami a külső és a vezetői jelentések alapjául szolgál) és a hitelkockázati modellek validálásáért, jóváhagyásáért.

Az ügyleti szintű hitelkockázat-kezelésben résztvevő szervezeti egységek ügyfélszegmensenként tagolódnak. E különböző szervezeti egységek (azaz a hitelkezelési osztályok, a részleteket lásd később) feladatai és céljai a következők:

- hozzájárulás az adott szegmens jövedelmezőségéhez
- hozzájárulás a K&H hitelpiaci pozíciójának megerősítéséhez
- felel a hitelezési tevékenységben és a hitelkezelési folyamatokban rejlő ügyleti szintű kockázatok statisztikai alapú modellezéséért és nyomon követéséért

E fő célkitűzések megvalósítása érdekében e szervezeti egységek – szorosan együttműködve a vonatkozó üzleti területekkel – a következőket dolgozzák ki és működtetik:

- a szegmensen belül hitelezési stratégiát, politikát és hitelezési folyamatot
- gyakorlati támogatás nyújtanak a fiókoknak oktatások és hitelpolitikák útján
- tranzakcionális hitelkockázatokat vállal, ellenőriz és követ nyomon
- dolgozik a kétes hitelportfólió helyreállításán/behajtásán

Lakossági Hitelkezelési Főosztály

A főosztály egységei részt vesznek a Bank lakossági kockázatvállalási politikák, lakossági és privátbanki hitelezési politikák, behajtási politikák, valamint az üzleti terület által készített új termékre vonatkozó rendelkezések és azok módosításainak összeállításában és rendszeres frissítésében.

Részt kell venniük a Bank, a magánszemélyekkel kötött ügyletekben rejlő kockázatokkal foglalkozó, különböző bizottságainak munkájában. A következő bizottságokban rendelkeznek tagsággal:

- Lakossági Hitelbizottság (RCC)
- Lakossági Portfólió Bizottságok (RPCs)
- Lakossági Bizottságok (RCs)
- Hitelkockázati Tanács (CRC)

Lakossági Hitelezési Osztály

Ez az osztály felel a kockázattal járó termékeket (hitelek, kártyák, stb.) igénylő magánszemély ügyfelek minősítéséért és ellenőrzéséért a jóváhagyás előtt, valamint a hiteligénylések jóváhagyásáért.

Problémás Ügyfélkezelés Osztály

A Lakossági Problémás Ügyfélkezelés Osztály a következőkért felel:

- A nemteljesítő lakossági (magánszemély) ügyletek és adósok kezelése, és a lejárt hitelek behajtása
- Az adósok megkeresése telefonon, személyesen, behajtó cégeken keresztül vagy jogi úton

Lakossági VIR és modellezési osztály

A szervezeti egység feladatai a következőket foglalják magukban:

- A lakossági ügyfeleknek kínált kockázati termékekre vonatkozó keretszabályzatok elkészítése és rendszeres frissítése
- Hitelezési folyamatok kidolgozása (dokumentáció, döntéshozatali mechanizmus, folyamatok, informatikai rendszerek fejlesztése, stb.)
- A lakossági hiteltermékekben és a hitelkezelési folyamatokban rejlő kockázatok statisztikai alapú modellezése és nyomon követése
- Rendszeres és eseti elemzések és jelentések készítése

Lakossági Hitelezés-fejlesztés Osztály

Feladatkör::

- Hitelkonstrukciók és folyamatok készítése és biztosítása az adott terület (domain) stratégiájával és a rendszerbeli lehetőségekkel összhangban, az üzletág támogatása a hitelezési folyamat kezelésével, figyelembe véve a folyamatköltségeket és a kockázati költségeket
- Hitelezési politika, szabályzatok és eljárásrend (dokumentáció, döntéshozatali mechanizmusok stb.) kidolgozása
- Az üzlet és az ICT közötti párbeszéd biztosítása

Vállalati és KKV Hitelkezelési Igazgatóság

Az igazgatóság szervezeti egységei részt vesznek a Bank nem-lakossági kockázatvállalási politikák és a vállalati és intézményi banki és hitelezési politikák, valamint a vállalati üzleti terület által készített új termékekre vonatkozó rendelkezések és azok módosításainak összeállításában és rendszeres frissítésében.

Részt kell venniük a Bank, a nem-lakossági ügyletekben rejlő kockázatokkal foglalkozó, különböző bizottságainak munkájában. A következő bizottságokban rendelkeznek tagsággal:

- Országos Hitelbizottság (NCC)
- Országos Hitelezési Albizottság (NCsC)
- Vállalati Intézményi Bizottság (CIC)
- Hitelkockázati Tanács (CRC)

Központi KKV Hitelbíráló Főosztály

A főosztály felelős a KKV ügyfelekkel kapcsolatos minden hitelkockázati véleményezési és kockázatvállalási tevékenységért, valamint a hitelkockázat-kezelési törvényi követelmények betartásáért. Kezeli és elemzi a hitel-előterjesztéseket és ajánlásokat fogalmaz meg. Formailag és tartalmilag ellenőrzi a Bank hitelállományát és szükség esetén intézkedést kezdeményez.

A főosztály aktívan részt vesz a KKV hitelezési politika kialakításában a banki stratégiával összhangban, az egyes ágazati hitelpolitikák készítésében és a Bank KKV-stratégiájának fejlesztésében.

Vállalati Hitelbíráló Főosztály

A Vállalati Hitelbíráló Főosztály részletesebben az alábbi szervezeti egységekre bontható:

- Vállalati Hitelbíráló Osztály
- Bank és Országkockázat Osztály

A Vállalati Hitelbírálati Osztály felelős a vállalati hitelnyújtási és nyomon követési folyamatért, ennek részeként a véleményezési, döntéshozatali és hitelmonitoring tevékenységekért. Az osztály szakértői hozzájárulással segíti a hitelezési folyamatokat és a rendszerfejlesztést, szabályzatfrissítést a Basel II követelményeinek megfelelően. A hitelezéssel kapcsolatos kompetenciák (ágazati tanulmányok, termék-kockázat) és a hiteliskolák szervezése szintén a Vállalati Hitelbírálati Osztály (CAU) felelősségi körébe tartozik.

A Bank és Országkockázat osztály felelős a csoportszintű kockázatkezelési kereteken belüli pénzügyi és országkockázati döntésekért, valamint a banki limitkihasználás figyeléséért. Ez az osztály is szakértői hozzájárulással segíti a hitelezési folyamatokat és a rendszerfejlesztést, szabályzatfrissítést a Basel II követelményeinek megfelelően.

Vállalati és KKV Hitelezési Adminisztráció Főosztály

A főosztály felelősségi körébe tartozik:

- Összkötelezettségek és jóváhagyott limitek nyilvántartása.
- A kötelezettségekkel kapcsolatos standard/nem standard szerződések ellenőrzése.
- Azonnali és határidős szerződések ellenőrzése, utánkövetése.
- Vállalati/kisvállalati kapcsolattartók támogatása, felügyelete és ellenőrzése hitelkockázatkezelési szempontból.
- Monitorozási feladatok végzése.
- Az összes kötelezettségi szerződés eredeti példányainak kezelése, rendszerezése és tárolása.

Vállalati és KKV Hitelezésfejlesztés Főosztály

A folyamatmenedzsment határozza meg a Termékmenedzsment által kialakított követelmények teljesítéséhez szükséges folyamatokat és koordinálja a folyamatok kezelését és proaktív jobbítását.

A folyamatmenedzsment hitelezési politikákat, szabályzatokat és eljárásokat (dokumentációt, döntéshozatali mechanizmusokat stb.) dolgoz ki.

A termékmenedzsment a területi (domain) üzleti stratégiát termékekre váltja, minőségi és költség-hatékony konstrukciókat alakít ki, termék-felülvizsgálatokat készít elő és kezel a NAPC-k számára.

Az alkalmazásmenedzsment az alkalmazásokon belüli változtatások megvalósíthatóságáról és optimális módjáról tájékoztat.

A projektmenedzsment vezeti/támogatja a jelentős átalakítási projekteket, úm. KKV hitelezési projekt, Fejlett IRB projekt stb.

Vállalati és KKV Vezetői Jelentések és Modellezés Osztály

A Vállalati és KKV Vezetői Jelentések és Modellezés Osztály feladatai egyebek között:

- Vezetői információs rendszer kialakítása, ezen belül a rendszeres és az eseti jelentési igények kielégítése
- Jelentések a vezetőségnek és a CRC-nek
- portfólió monitoring (átlag PD alakulás, stb.)
- Hitelezési adatbázis, Adattárház fejlesztése
- A modell-megvalósítás és a szabálykövető felhasználás biztosítása stb.

Speciális Hitelek Főosztály

A főosztály felel az összes ténylegesen és valószínűsíthetően problémás vállalati, közép- és kisvállalati hitelügylet megoldásáért (átütemezés vagy behajtás).

Kezeli a neki átadott kétes hitelportfoliót és részt vesz a nem-teljesítő, valamint a potenciálisan nem-teljesítő ügyletek finanszírozó fiókkal történő közös kezelésében.

A hitelkockázat mérése

A hitelkockázat tekintetében a mérendő várható kockázat a másik fél általi nemfizetésből vagy nemteljesítésből (együttesen „nem-teljesítés”) ered. Ily módon a hitelkockázat mérésének célja a nemteljesítés esetén bekövetkező hitelezési veszteség számszerűsítése.

Minősítési rendszerek

Sok hitelkockázat-mérési megközelítésben az egyik fő összetevő egy hitelminősítési rendszer megléte. Bár ezek a részletekben jelentősen különböznek egymástól, azt általában elismerik róluk, hogy meglehetősen sikeresen különböztetik meg a különböző adósok és követelések viszonylagos kockázatoságát egy adott időpontban. Számos – házon belül vagy KBC által fejlesztett – hitelkockázati modellt alkalmaz a K&H annak érdekében, hogy a különböző adósokra vagy követelésekre a nemteljesítési valószínűséget (PD), a nemteljesítéskori veszteséget (LGD) és a nemteljesítéskori kitettséget (EAD) meg lehessen határozni.

Általános leírás

A pénzügyintézetek kötelesek elvégezni a minősítést, ideértve az ügyfél pénzügyi helyzetének, hitelképességének és jövőbeni fizetőképességének elemzését, valamint a felajánlott biztosítékok értékelését ahhoz, hogy mérni tudják az üzleti tevékenységhez kötődő hitelkockázatot.

A hitelintézetek számos szempont alapján igazolják adós- és/vagy követelésminősítési döntéseiket. Minden ügyfél- és kötelezettségminősítést rendszeresen, de legalább évente egyszer felül kell vizsgálni. E felülvizsgálati folyamat során lehetőség nyílik a partner hitelképességében bekövetkezett változások értékelésére és azonosítására, ideértve a biztosítéki jellemzők változását.

A Bázel II IRB követelményére való felkészülés eredményeképpen, a K&H portfólióban szereplő összes partnerre rendelkezésre állnak a belső minősítések.

A KBC Csoportban, és így a K&H-ban is, a külső minősítéseket a következő külső hitelminősítő intézetek nyújtják: Standard and Poor's, Fitch és a Moody's. Az exporthitel ügynökségek külső minősítéseit nem használatosak a K&H-ban.

Minősítések a vállalati szegmensben

Az adósminősítések a kötelezett nemteljesítési valószínűségén (PD) alapulnak. A KBC Csoportban a nemteljesítés egy olyan helyzetként került meghatározásra, amikor (legalább) bizonytalan a teljes visszafizetés a lejáratkor. Három nemteljesítési kategória létezik attól függően, hogy a kötelezett milyen mértékben teljesíti még fennálló kötelezettségeit és milyenek a hitel megtérülésének esélyei.

A KBC Csoport a partnerekre egyetlen közös, csoportszintű PD minősítési skálát alkalmaz. A minősítő intézetek (Standard & Poor's, Fitch, és a Moody's) által megadott külső minősítéseket is ennek az alapskálának vannak megfelelően. A „teljesítő” felek számára kilenc PD csoport létezik (PD 1-9), és – mint korábban említettük – három PD csoport van a nemteljesítő felek számára (PD10: lehetséges veszteség – problémamentes; PD11: lehetséges veszteség – problémás; PD12: behajthatatlan).

Minősítések a lakossági szegmensben

A lakossági szegmensben a minősítések csoportosítva (ún. pool-ok szintjén) kerülnek meghatározásra, azaz a hasonló jellemzőkkel rendelkező kitétségek egy csoportba gyűjtése alapján.

Az adóminősítés a lakossági szegmensben különböző pontozásos modellek (scorecard-ok) segítségével történik, mint például az igénylési és a viselkedési scorecard-ok, amelyeket a K&H bemenetként használ fel a pool-szintű hitelkockázati modellekhez. A lakossági kitétségekre a K&H külön modelleket alkalmaz a többi hitelkockázati paraméter (azaz LGD és EAD) becsléséhez.

A hitelkezelés további lépései

Hitelkockázatok nyomon követése

Vállalati és KKV szegmens

Annak érdekében, hogy elkerülje a hitelezési tevékenységen elszenvedett veszteségeket – ami eredhet abból, hogy az ügyfél kötelezettségvállalásainak nyomon követése és a kapcsolódó kockázatok csökkentésére irányuló intézkedések nem történnek meg időben, vagy egyáltalán – a K&H szigorú nyomon követési szabályokat vezetett be.

Az ügyfélminősítések szokásos felülvizsgálati folyamatán túl – amit minden ügyfélre évente vagy félévente el kell végezni az ügyfél aktuális adóminősítése (azaz a PD minősítése) szerint – a nyomon követési tevékenységeknek három alapvető fajtája létezik a K&H Csoportban az olyan nem-lakossági kitétségek tekintetében, amelyek nem a Speciális Hitelek Főosztály „front-seat” kezelésében vannak, konkrétan:

- eseti nyomon követési eljárás
- rendszeres nyomon követési eljárás
- „figyelőlistás” eljárás

A rendszeres nyomon követési feladatok szabályos időközönként ismétlődően kerülnek elvégzésre. A rendszeres nyomon követési tevékenység egy része a naptári negyedévekhez kapcsolódik, míg a másik – az úgynevezett „figyelőlistás eljárás” – nem kapcsolódik naptári negyedévekhez.

Az eseti nyomon követést számos ún. „korai figyelmeztető jel” indítja el, amelyek a KBC Csoport hitelezési gyakorlatában a legkritikusabbnak találtak, és amelyeket a K&H minden nem-lakossági ügyfélnél figyelemmel kísér. A „korai figyelmeztető jelek” megjelenése indokolhatja a Bank azonnali intézkedését bármely ügyféllel (vagy ügyfélcsoporttal) való kapcsolatában. A „kapcsolattartó” elsődleges feladata, hogy bármely olyan figyelmeztető jel esetén, amely egyértelműen veszélyezteti az ügyfél kötelezettségvállalásainak (vagy adósságainak) visszafizetését, azonnal kapcsolatba lépjen az ügyféllel.

Lakossági szegmens

A lakossági ügyfelekhez kapcsolódó kitétségek, és a lakossági portfólió alakulása rendszeresen nyomon követésre kerül a havi szegmensjelentések összeállítása során. A kétes hiteleket a fizetési kötelezettségek észlelt nemteljesítésének kezdetétől fogva a Lakossági Problémás Ügyfélkezelés Osztály kezeli elkülönítetten.

Hitelkockázati limitek

A maximális hitelkockázati kitétség és/vagy hitelkockázat koncentráció a limiteken keresztül kerül kezelésre és nyomon követésre, amelyek meghatározzák a megengedett maximális hitelkockázati kitétséget egy adott kockázatomérési megközelítés tekintetében. A maximum (legrosszabb eset)

jellegű hitelkockázati limitek fokozatosan kiegészülnek és/vagy lecserélődnek egyéb alternatív mérési megközelítésekkel/re.

Egy hitelkockázatot viselő ügylet – elvben – csak akkor köthető, ha azt egy pozitív hiteldöntés engedélyezi, amely meghatározza, többek között, a maximális elfogadható hitelkockázati kitettséget (limitet), amely az alábbiakra utalhat:

- (Egy adott ügyfél) egy adott ügyletének eseti jóváhagyására
- Egy adott kockázatfajta alá tartozó összes ügyletre vonatkozó előre jóváhagyott limitre.

Egyedi partnerszintű limitek

Mindemellett, a vállalati kitettségekre a nemteljesítéskori veszteség (LGD) és a várható veszteség (EL) tekintetében egy átfogó KBC Csoportlimit vonatkozik (a KBC Csoport Vezetői Bizottsága általi döntése alapján). Ezek „szigorú limitek”, ami azt jelenti, hogy e limit túllépése vagy várható túllépése esetén azonnal intézkedéseket kell hozni.

Az adós/kezes/partner és ország szinten meghatározott belső limiteken túl, érvényben vagy egy helyi rendelkezés, amely az úgynevezett nagy kitettségekre határoz meg limiteket csoportszinten. Ezek a limitek jellemzően a saját tőke százalékában kerülnek meghatározásra (pl. 25% nem-kapcsolt csoportokra, 20% kapcsolt csoportokra). Az ilyen „nagy kitettségeket” általában akkor kell jelenteni havonta vagy negyedévente, amikor egy bizonyos küszöb átlépésre kerül (pl. a saját tőke 10%-a).

Csoport/szektor/portfolió szintű limitek

Az ügyfélcsoporton és szektoron/portfolión alapuló limitek célja, hogy meghatározzák a maximális kívánatos kitettség koncentrációt ügyfélcsoportokra, tevékenységi ágazatokra, stb. vonatkozóan. Ezek a limitek nem ügyfelenként kerülnek jóváhagyásra, hanem az összes olyan ügyfélre vonatkoznak, amelyek beleillenek az adott limit illetékességébe (pl. egy adott tevékenységi ágazat).

Hitelkockázat értékelése és javaslatok

A hitelkockázat-kezelési osztályok felelnek a hitelkockázati kitettségek felméréséért (értékeléséért) és elemzésüket belefoglalják a kockázati bizottságoknak küldött hitelkockázati beszámolóikba. Az ilyen értékelés magában foglalja a kockázati kitettség meglévő limitekkel (belső vagy külső limitek) vagy tervekkel, célkitűzésekkel való rendszeres összehasonlítását.

A meglévő limitekkel való összehasonlításán túl, az ilyen értékelés végződhet új limitek javaslásával vagy meglévő limitek módosításával és/vagy a módszertan vagy az eljárások átalakításával. Az ilyen kockázatértékelési eljárás akár kockázatcsökkentő intézkedések előterjesztését is eredményezheti. A folyamat jellemzően a hitelpolitika és a delegált hatáskörök módosítására vagy új elemek bevezetésére irányuló kérelmeket, új vagy magasabb limiteket és módszertani változásokat idézhet elő. Ennek eredményeképpen különböző üzleti előterjesztések készülnek, amelyek az illetékes döntéshozó testületeknek kerülnek benyújtásra.

Az Érték- és Kockázatkezelési Divízió (VRM) Hitelkockázatok Főosztályának egyik fontos feladata, hogy elemezze az adatokat (kitettségek, kockázatszámítási eredmények, limitkihasználtság, stb.) és véleményezze a különböző üzletágak által a Hitelkockázati Tanácsnak (CRC) benyújtott előterjesztéseket. Ahol arra mód van, az üzleti osztály is nyújthat be javaslatot. Az illetékes osztály javaslatában általában ellenőrzi, hogy az előterjesztés összhangban van-e az érvényben lévő politikákkal, módszertannal, limitekkel, átfogó stratégiával és így tovább. Az illetékes osztály soha nem rendelkezik döntéshozatali joggal, csak véleményezi a kockázat észlelt szintjét, és javaslatot tesz annak kapcsán.

Hitelkockázat jelentése

Különböző hitelkockázati jelentések léteznek, amelyek elsősorban a Hitelkockázati Tanácsnak vagy a felső vezetésnek számára nyújtanak információt a korábban említett hitelportfoliókról, szegmensekről.

Vezetői jelentések

A Hitelkockázatok Főosztály negyedévente készít jelentést a felső vezetésnek a K&H teljes összevont hitelportfoliójáról, amely tartalmazza a lakossági (azaz fogyasztási hitelek + lízing) és a nem-lakossági (azaz vállalat + KKV) szegmenst is. Az úgynevezett „*Hitelkockázati jelentés*” Hitelkockázati Tanács és az Országcsapat számára készül.

Az ún. Integrált Kockázati Műszerfal (Dashboard) szintén tartalmaz hitelkockázattal kapcsolatos adatokat. Ez a jelentés az Országcsapat elé kerül.

A jelentés átfogó képet nyújt a K&H hitelportfoliójának alakulásáról, a nyújtott és fennálló kitétségekről, késedelmekről, céltartalékokról és hitelveszteségi mutatókról. A portfólió szerkezetét az üzletágak, hiteltermékek vagy iparágak szerinti bontás is illusztrálja. A jelentés tájékoztatást nyújt a portfólió fő kockázati mutatóiról és az ügyfelek felé fennálló legnagyobb kockázati kitétségekről is.

Szegmensjelentés

A hitelkezelési területek havi rendszerességgel készítenek jelentéseket a következő szegmensekről:

- Lakossági
- KKV
- Vállalati

E jelentések átfogó képet nyújtanak az adott szegmensről a portfólió alakulása tekintetében a kitétségek (pl. jóváhagyott limitek, folyósított hitelek) és a hitelminőség (pl. késedelem, minősítés, értékvesztés, hitelveszteség arányok, stb.) vonatkozásában, és értékelik a hitelportfóliót a fő kockázati mutatók és alportfóliók szerinti bontásban.

Portfólió áttekintés

Az alábbi táblázatban mutatja a K&H Csoport teljes hitelezési portfólióját, ideértve a mérlegen belüli és a mérlegen kívüli tételeket is, eszközosztályonkénti bontásban. A K&H Csoport nem rendelkezik multilaterális fejlesztési bankokkal és nemzetközi szervezetekkel szembeni kitétségekkel, vagy kollektív befektetési vállalkozásokban illetve fedezett kötvények formájában megjelenő követelésekkel. Ezért ezek az eszközosztályok nem szerepelnek a táblázatokban.

Eszközosztályok (millió Ft)		Eredeti kitettség a hitelkonverziós tényezők előtt	Átlagos kitettség
IRB	Központi kormányzatok és központi bankok	78 664	1 710
	Intézmények	76 134	609
	Regionális kormányok és helyi hatóságok	109 472	589
	Állami szektorba tartozó jogalanyok	10 753	398
	Vállalatok	528 603	15
	Kis- és középvállalkozások	497 166	20
	Lakossági ingatlannal fedezett	688 047	4
	Lakosság egyéb	38 977	0
Sztenderd	Központi kormányzatok és központi bankok	951 032	237 758
	Vállalatok	60 504	9
	Lakosság	63 361	2
	Lejárt	13 970	3
	Egyéb	160 729	160 729
ÖSSZESEN		3 277 413	4

Táblázat 8: Hitelezési portfólió eszközosztályonként (K&H Csoport)

A hitelportfólió részletesebb bontása a [függelékben](#) található.

Hitelkockázatra adott válasz

A kockázatok azonosítása, mérése, nyomon követése és jelentése után az üzletágvezetés és a bizottságok egyaránt felelnek a megfelelő válaszadásért, azaz, hogy összhangba hozzák a kockázatokot a kockázatvállalási hajlandósággal, akár a (további) kockázat elkerülése, a kockázat csökkentése (enyhítése), a kockázat átruházása vagy egyszerűen a kockázat elfogadása útján.

A kockázat elkerülése elérhető hitelpolitikák bevezetésével (pl. konkrét adósoknak történő hitelezésből származó hitelkockázat megtiltása), a limitek visszavonásával vagy csökkentésével (pl. az országlimit felfüggesztése a monetáris hatóság bizonyos intézkedéseit követően) vagy bizonyos tevékenységek leállítására vonatkozó döntéssel (pl. amikor nincs egyensúlyban a kockázat és haszon).

Egy hitelkockázatot viselő ügylet csak akkor köthető meg, ha azt egy pozitív hiteldöntés engedélyezi, vagy amikor összeegyeztethető egy megfelelő limittel vagy delegált hatáskörrel, a jóváhagyott döntési szint határozata szerint.

Noha minden fél a K&H-ban köteles a kockázatot a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni, a kockázati bizottságokkal szemben az is elvárás, hogy a megfelelő kockázatcsökkentő intézkedések meghozatalával választ adjanak a bejelentett vagy várhatóan felmerülő nagymértékű hitelkockázatra. A CROC, a CRC és az üzletágvezetés alapvető felelőssége, hogy reagáljon a kockázatmérés, nyomon követés és jelentés eredményeire különböző formában.

Hitelvesztéségi tartalékok

A Bankoknak tartalékokat kell képezniük a veszteségekre, mert a hitelportfóliójukat hitelkockázat terheli. A tartalékképzés – ami egy értékelési tartalék – célja, hogy fedezze a minden bank hitelportfólióján keletkező veszteségeket. Mint ilyen, a tartalékok megfelelő kezelése a bank hitelkockázat-kezelési folyamatának szerves részét képezi.

A jelenlegi magyar szabályozás⁵ szerint, az értékvesztett eszközökre specifikus kockázati céltartalékokat kell meghatározni a hazai rendelkezések szerint meghatározott követelésminősítések alapján. Ezzel szemben az általános kockázati céltartalékok képzése a jövőbeni várható veszteségekre csupán opcionális, ami az alapvető tőkébe a pénzügyi mérleg-főösszegének 1,25%-áig számítható be.

Vállalati szegmens

A Bank a „normál minősítési eljárást” alkalmazza a vállalati ügyfelekkel szembeni összes követelésre vonatkozóan, azaz a minősítés során az összes, törvényben említett szempont figyelembevételre kerül. A vállalati szegmensben a K&H nem alkalmazza a „csoportos értékelési eljárást”, így minden esetben az összes tételt a K&H az „egyedi értékelési eljárással” manuálisan értékeli.

Az értékelés negyedévente történik, hacsak a Bank nem szerez tudomást az ügyfél pénzügyi helyzetére vagy a felajánlott biztosítékokra vonatkozó új, negatív információról, ami az ügyfél és annak összes kitétségeinek értékelési besorolásának rendkívüli felülvizsgálatát idézi elő. Az értékvesztés és a céltartalékok a „bruttó kockázat” alapján kerülnek meghatározásra.

Az előterjesztéseket minden egyes esetben részletes indoklással kell elkészíteni, amikor a vállalati ügyfél minősítési besorolására vagy a kitétségeihez kapcsolódóan a szükséges értékvesztési és céltartalék szintek beállítására kerül sor. Az előterjesztéseket a döntési jogkörrel felruházott illetékes fórumhoz kell benyújtani.

KKV szegmens

A KKV ügyfelek esetében alapértelmezésben a minősítési besorolás a „csoportos értékelési eljárás” alapul, tekintettel e szegmens kitétségeinek viszonylag magas számára. Mivel a törvény lehetőséget biztosít erre, e célra az „egyszerűsített minősítési eljárást” alkalmazza K&H. A besorolások havonta automatikusan felülvizsgálatra kerülnek, és az eredményekről a felső vezetés kap tájékoztatást.

A minősítési eljárás figyelembe veszi a lejárt státuszt és a biztosítékokat is. A „nettó kockázatból” származtatott mutató szolgál a KKV ügyfelek kitétségei besorolásának végső alapjául, valamint ezt használja a Bank az ezen kitétségekre vonatkozó értékvesztés és céltartalék szükséges szintjének meghatározására is. Következésképpen, az értékvesztés és a céltartalékok a „nettó kockázat” alapján kerülnek meghatározásra.

A Speciális Hitelek Főosztály által kezelt ügyfelekhez kapcsolódó kitétségek esetében a minősítés-besorolás, valamint az értékvesztés és a céltartalék szükséges szintjének meghatározása során a vállalati ügyfelekre alkalmazott „egyedi értékelési eljárás” alapul, mint amit a.

Lakossági szegmens

A Bank az „egyszerűsített minősítési eljárást” használja az összes lakossági követelésére. Alapértelmezésként a Bank a lakossági tételeket „értékelési csoportokhoz” rendeli a magyar törvények által előírt „csoportos értékelési eljárás” szabályainak megfelelően. A Bank az „értékelési csoportokat” olyan módon határozza meg, hogy a hasonló jellemzőkkel bíró ügyletek egyazon csoportba kerülnek.

A kockázati poolokon alapuló keresztábrázlat minden egyes mezője egy „értékelési csoportnak” felel meg, amelyhez konkrét céltartalék-képzési százalék (úgynevezett „értékvesztési szorzó”) került meghatározásra. Ez a folyamat a tényleges múltbeli veszteségadatokon alapuló statisztikai modellezéssel lett alátámasztva a K&H-ban, és összhangban van a bank által tőkeszámítás során használt kockázati paraméterekkel.

⁵ A 250/2000 (XII. 24.) számú Kormányrendelet VII. melléklete a „hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások éves beszámolóira és számviteli nyilvántartásaira vonatkozó sajátosságok.”

A „csoportos értékelési eljárás” esetében a tételek automatikusan „értékelési csoportokhoz” rendelődnek és az értékvesztés, valamint a céltartalék automatikusan kerül meghatározásra a Lakossági VIR és modellezés osztály által készített rendszeres portfóliójelentések előállításakor, azaz nincs szükség külön előterjesztésre vagy egy illetékes testület döntésére.

Az alapértelmezett „csoportos értékelési eljárás” mellett, bizonyos különleges esetekben a Bank az „egyedi értékelési eljárás” keretében „egyszerűsített minősítési eljárást” alkalmaz, amikor is a Bank minden egyes ügyletek minősítéséről külön-külön, egyedi alapon dönt, egyúttal meghatározva az értékvesztés és a céltartalék szükséges szintjét is. Ily módon az „egyedi minősítési eljárást” a minősítési besorolás során másodlagos lehetőségeként és esetleges jelleggel alkalmazza a Bank lakossági üzletága.

Az „egyedi minősítési eljárás” alá sorolt követelések minősítését a K&H negyedévente vizsgálja felül a korábban meghatározott „eszközminősítési kategóriák” és a szükséges értékvesztés és céltartalékok alapján. Következésképpen az ezen tételekre vonatkozó értékvesztés egy új felülvizsgálatot megelőzően csak az adott tétel teljes kitétszégének változása eredményeképpen módosulhat.

Ezen egyedi felülvizsgálatokat az előterjesztést készítő szervezeti egységek végzik el és dokumentálják. Rendkívüli előterjesztést az eredeti döntéshozók számára csak akkor kell készíteni, ha közben módosult az „eszközminősítési kategória” vagy a mögöttes „értékvesztési szorzó”.

Az egyedi minősítéseket és céltartalék-képzéseket minden esetben a Lakossági Hitelbizottságnak (RCC) kell benyújtani, és annak kell jóváhagynia az érintett egység előterjesztése alapján. Bizonyos előre meghatározott esetekben a Lakossági Hitelbizottság (RCC) delegálhatja döntéshozatali jogát az ilyen előterjesztések készítésére felhatalmazott szervezeti egységekre (pl. Lakossági Problémás Ügyfélkezelés Osztály).

Közzétételek

Az értékhelyesbítésekben és céltartalékokban az év során bekövetkezett változásokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Értékhelyesbítések és céltartalékok (millió Ft)	Nyitó-egyenleg (2011. 01. 01.)	Újonnan képzett (+)	Visszaírt vagy felhasznált (-)	Egyéb változások (+/-)	Záró-egyenleg (2011. 12. 31.)
Mérlegen belüli tételekre	99 315	82 827	41 084	1 445	142 503
Mérlegen kívüli tételekre	10 597	1 972	2 572	1 036	11 033
Összesen	109 912	84 799	43 656	2 481	153 536

Táblázat 9: Értékhelyesbítések és céltartalékok alakulása az év során

Az alábbi táblázatok áttekintést nyújtanak a hitelvesztésre képzett tartalékok által érintett hitelportfólióra vonatkozóan különböző bontásban.

Kód	Eszköz kategória (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitelkonverziós tényezők előtt	Érték helyesbítések és céltartalékok
CORP	Vállalatok	32 968	19 324
INST	Intézmények	15 492	124
RETAIL_MORTGAGE	Lakossági ingatlanon fedezett	633 043	80 157
RETAIL_OTHER	Lakosság egyéb	36 361	15 822
RGLA	Regionális kormányok és helyi hatóságok	2 233	769
SME	Kis- és középvállalkozások	53 505	28 163
OTHER	Egyéb	1 136	1 136
TOTAL	ÖSSZESEN	774 737	145 496

Táblázat 10: Érték helyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió eszközosztályonként (K&H Csoport)

Kód	Földrész (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitelkonverziós tényezők előtt	Érték helyesbítések és céltartalékok
AFR	Afrika	0	0
ASIA	Ázsia	0	0
CCE	Közép- és Kelet-Európa	759 244	145 372
LAM	Latin-Amerika	0	0
MEA	Közél-Kelet	0	0
NAM	Észak-Amerika	0	0
AUO	Ausztrália és Óceánia	0	0
WEU	Nyugat-Európa	15 492	124
TOT	ÖSSZESEN	774 737	145 496

Táblázat 11: Érték helyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió földrészenként (K&H Csoport)

Szektor (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitelkonverziós tényezők előtt	Értékhelyesbítések és céltartalékok
Mezőgazdaság, Földművelés és Halászat	6 823	4 519
Hatóságok	2 233	769
Autóipar	1 024	355
Repülés	6 741	166
Építőipar és kivitelezés	11 421	6 587
Vegyipar	375	103
Kereskedelmi ingatlan	23 031	5 342
Fogyasztási cikkek	14	2
Forgalmazás	14 807	8 088
Elektromos ipar	7 511	6 870
Elektrotechnika	272	157
Pénzügy és biztosítás	15 586	147
Élelmiszergyártás	2 207	1 332
Szálloda és vendéglátóipar	4 356	661
Informatika	69	13
Gépipar és nehéz berendezés	1 842	1 261
Média	160	80
Fémipar	3 328	2 619
Olaj, gáz és egyéb üzemanyag	3	0
Papír és cellulóz	263	263
Szolgáltatás	7 959	5 293
Fuvarozás	298	125
Távközlés	317	273
Textil és ruházat	271	81
Fa és fabútor	509	256
Kereskedők	425	238
EGYÉB	662 893	99 895
ÖSSZESEN	774 737	145 496

Táblázat 12: Értékhelyesbítésekkel és céltartalékokkal érintett hitelezési portfólió szektoronként (K&H Csoport)

Ezen számok további bontása eszközosztályok szerint a [függelékben](#) található.

Hitelkockázat tőkekövetelménye

Megközelítések

A K&H Csoport 2010-ig a „sztenderd módszert” alkalmazta hitelkockázati tőkekövetelmény kiszámítására. 2011 január 1-je óta a Bank „belső minősítéseken alapuló (IRB) módszert” használ a tőkekövetelménye meghatározására (kivéve szuverén, lízing kitettségek és egyéb tételek). A lakossági szegmensben a tőkekövetelmény saját PD, LGD és CCF kockázati paraméterbecslésekre épül (fejlett IRB módszer), míg a nem lakossági szegmensekben az alap IRB módszer által meghatározott szabályozói LGD és CCF paraméterek segítségével történik a tőkeszükséglet meghatározása.

A tőkekövetelmény kiszámítása

A hitelkockázati kitétségekre szükséges tőkekövetelmény kiszámítása a vonatkozó kormányrendelet szerint, a hitelkockázatok teljes tőkekövetelményét az alábbi táblázat foglalja össze:

(millió Ft)	Eredeti kitétség a hitelkonverziós tényezők előtt	A kitétség kockázattal súlyozott összege	Tőkeszükséglet
Mérlegen belüli tételek (1)	2 834 216	1 342 127	107 370
Mérlegen kívüli tételek (2)	443 197	152 347	12 188
Hitelezés (1+2)	3 277 413	1 494 474	119 558
Származékos ügyletek (3)	88 058	28 639	2 291
ÖSSZESEN	3 365 471	1 523 114	121 849

Táblázat 13: Hitelkockázatok tőkekövetelménye (K&H Csoport)

A hitelezési portfólió tőkeszükségletét az alábbi táblázat mutatja eszközosztály szerinti bontásban. A partner hitelkockázat tőkekövetelményével a következő fejezet foglalkozik részletesen.

Eszközosztályok (millió Ft)		Eredeti kitétség a hitelkonverziós tényezők előtt	A kitétség kockázattal súlyozott összege	Tőke-szükséglet
IRB	Központi kormányzatok és központi bankok	78 664	47 725	3 818
	Intézmények	76 134	34 802	2 784
	Regionális kormányok és helyi hatóságok	109 472	68 682	5 495
	Állami szektorba tartozó jogalanyok	10 753	10 117	809
	Vállalatok	528 603	305 084	24 407
	Kis- és középvállalkozások	497 166	342 367	27 389
	Lakossági ingatlannal fedezett	688 047	477 968	38 237
	Lakosság egyéb	38 977	27 893	2 231
Sztenderd	Központi kormányzatok és központi bankok	951 032	184	15
	Vállalatok	60 504	60 425	4 834
	Lakosság	63 361	46 705	3 736
	Lejárt	13 970	5 065	405
	Egyéb	160 729	67 458	5 397
ÖSSZESEN		3 277 413	1 494 474	119 558

Táblázat 14: Hitelezési portfólió tőkekövetelménye eszközosztályonként (K&H Csoport)

Partner hitelkockázat

A K&H úgy határozza meg a partner hitelkockázatot, mint a szabad forgalomban (azaz tőzsdén kívüli kereskedés útján) kötött ügyletekből eredő hitelkockázat, mint például deviza- vagy kamatcsere ügylet, nemteljesítési kockázatra kötött hitelpiaci származékos csereügylet (CDS), és legmagasabb/legalacsonyabb kamatra kötött kamatcsere ügyletek (Caps/floors).

Az elszámolás előtti partner hitelkockázat mértéke az ügylet (pozitív) jelenlegi (piaci áron értékelt) helyettesítési értékének és a vonatkozó járulék összege (= aktuális kitétség módszere).

A partnerlimit minden egyes partnerre meghatározásra kerül, figyelembe véve a K&H Csoport vonatkozó dokumentumaiban meghatározott általános szabályokat és eljárásokat. A kockázatot a Bank napi monitoring jelentésen keresztül követi nyomon, ami a Bank összes dolgozója számára elérhető a Bank belső intranet hálózatán. Az üzletkötők minden egyes ügylet megkötése előtt

kötelesek elvégezni egy ügylet előtti ellenőrzést „súlyos” járulékokat használva, amelyek magasabbak, mint a szabályozó által meghatározottak.

A pozíció lezáró nettósítást és a biztosítéki módszereket a belső limitkihasználtság nyomon követésénél használjuk a partnerkockázat kezelésére. Azonban, a nettósítási hasznot és biztosítékon keresztüli kockázatenyhítést még nem használjuk a tőzsdén kívüli származékos ügyletekre vonatkozó tőkeszámítási eljárásban a rendszer korlátai miatt. Ily módon azok nem szerepelnek az alábbi táblázatban.

Ügylettípus	Piaci áron értékelt	Járulék	Partner kitettség	Szerződések képzett értéke	Tőke-szükséglet
Származékos hitelügyletek	-	-	-	-	-
Vásárolt CDS - kereskedési portfólió	-	-	-	-	-
Vásárolt CDS - fedezeti portfólió	-	-	-	-	-
Eladott CDS - kereskedési portfólió	-	-	-	-	-
Eladott CDS - fedezeti portfólió	-	-	-	-	-
Egyéb	-	-	-	-	-
Kamathoz kapcsolódó ügyletek	26 553	8 518	35 071	859 820	951
Kamatcsere ügyletek	15 399	4 709	20 109	382 720	421
Caps/floors	10 405	3 809	14 213	281 304	505
Egyéb	749	0	749	195 795	24
Devizához kapcsolódó ügyletek	20 064	32 923	52 987	384 687	1 341
Deviza határidős	5 077	2 156	7 233	79 759	336
Deviza csereügylet	10 605	5 734	16 338	210 575	543
Kétdevizás kamatcsere ügylet	4 372	24 663	29 035	94 132	420
Egyéb	10	370	380	221	42
Részvényhez kapcsolódó ügyletek	-	-	-	-	-
Részvény csereügyletek	-	-	-	-	-
Részvény opciós ügyletek	-	-	-	-	-
ÖSSZES bruttó partnerkockázat	46 617	41 441	88 058	1 244 507	2 291
- Nettósítási nyereség	-	-	-	-	-
- Biztosítéki nyereség	-	-	-	-	-
ÖSSZES nettó partnerkockázat	46 617	41 441	88 058	1 244 507	2 291

Táblázat 15: Partner hitelkockázat tőkekövetelménye (K&H Csoport)

Az alábbiakban a nettó partnerkockázat bontása található földrajzi régió (ahol a partner található), gazdasági szektor és hátralévő futamidő szerint.

Nettó származékos ügylet kitettség (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitel-konverziós tényezők előtt
<1 év	12 894
1 <= <5 évig	38 924
5 <= <10 évig	6 959
10 <= év	28 956
további értesítésig	325
ÖSSZESEN	88 058

Táblázat 16: Partner hitelkockázat lejárat szerint (K&H Csoport)

Kód	Nettó származékos ügylet kitettség (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitel-konverziós tényezők előtt
CEE	Közép- és Kelet-Európa	27 947
WEU	Nyugat-Európa	59 945
ASIA	Ázsia	0
NAM	Észak-Amerika	166
LAM	Latin-Amerika	0
MEA	Közel-Kelet	0
AUO	Ausztrália és Óceánia	0
AFR	Afrika	0
TOT	ÖSSZESEN	88 058

Táblázat 17: Partner hitelkockázat földrészenként (K&H Csoport)

Nettó származékos ügylet kitettség (millió Ft)	Eredeti kitettség a hitel- konverziós tényezők előtt
Mezőgazdaság, Földművelés és Halászat	5 630
Hatóságok	1 395
Autóipar	1 034
Italgártás	304
Építőipar és kivitelezés	289
Vegyipar	901
Kereskedelmi ingatlan	2 480
Fogyasztási cikkek	47
Forgalmazás	1 153
Fuvarozás	15
Elektrotechnika	763
Pénzügy és biztosítás	67 807
Élelmiszergyártás	1 510
Gépipar és nehéz berendezés	160
Fémipar	1 088
Papír és cellulóz	551
Szolgáltatások	1 428
Távközlés	257
Textil és ruházat	64
Fa és fabútor	66
Kereskedők	202
EGYÉB	910
Víz	5
ÖSSZESEN	88 058

Táblázat 18: Partner hitelkockázat szektoronként (K&H Csoport)

Hitelkockázat enyhítése a tőkeszükséglet meghatározásakor

A hitelkockázat enyhítése a tőkeszükséglet vonatkozásában, olyan módszerek használatát vonja maga után, amelyek csökkenthetik a hitelkockázat számított minimum tőkeszükségletét. A hitelkockázat számos kockázatenyhítő intézkedéssel csökkenthető, amelyek közül a legfontosabbak:

- nettósítás és DVP mechanizmusok
- kapott kezesség/biztosíték
- származékos ügyletek, hitelderivatívák (vásárolt hitelvédelem)

A K&H nem végez mérlegben belüli nettósítást (azaz a mérlegtételek – mint a hitelek és a betétek – összevezetése) és az ügyfél hitelkockázatok vonatkozásában sem alkalmazott pozíció lezáró nettósítást a tőkeszükségletének számítása során.

Ami a származékos ügyletekből eredő ügyfélkockázatra vonatkozó biztosítékot illeti, a K&H rendszereinek jelenlegi korlátai miatt a biztosíték nem kerül figyelembe a tőkeszükséglet számításakor, azonban a Bank világos belső politikával rendelkezik a származékos ügyletek mögé nyújtott biztosítékok nyomon követésére és kezelésére.

Biztosítékkal fedezett hitelportfolió

A K&H Bank a nemteljesítéskori veszteségráta becslésekor figyelembe veszi bizonyos típusú fedezetek kockázatenyhítő hatását. Az elfogadható biztosítékok körét és azok beazonosítását - a vonatkozó kormányrendelet, valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének ezzel kapcsolatos iránymutatásainak megfelelően - belső szabályzat és eljárásrend szabályozza.

A lakossági szegmensben a Bank a belső modellre épülő LGD paraméterbecslése a jelzálog-fedezetű kitétségek fedezeti rátájától függ. A nem lakossági szegmensben a szabályozói nemteljesítéskori veszteségráta meghatározásakor az előre rendelkezésre bocsátott fedezetek közül azon pénzügyi biztosítékok és ingatlanfedezetek kerülnek elismerésre, melyek megfelelnek a jogszabály által támasztott elismertethetőségi- és minimumkövetelményeknek. Az előre nem rendelkezésre bocsátott biztosítékok (pl. kezességek) kockázatenyhítő hatását a Bank a tőkekövetelmény számítás során használt PD becslésekben veszi figyelembe.

Kód	Eszközosztályok (millió Ft)	Készpénz-fedezet	Garanciák	Biztosítékkal fedezett összesen
CORP	Vállalatok	6 079	27 149	33 228
INST	Intézmények	0	389	389
PSE	Állami szektorba tartozó jogalanyok	53	717	771
RGLA	Regionális kormányok és helyi hatóságok	97	8 769	8 865
SME	Kis- és középvállalkozások	23 545	17 237	40 782
TOTAL	ÖSSZESEN	29 774	54 261	84 035

Táblázat 19: Hitelkockázat enyhítés eszközosztályonként (K&H Csoport)

Belső minősítési modellek

Belső minősítési rendszerek struktúrája

A Bank belső minősítési rendszereinek visszamérésére és felülvizsgálatára évente kerül sor. Új modellek kialakításának, visszamérésének és jóváhagyásának folyamata KBC csoport szintű irányelvek és módszertanok alapján történik. A modellek jelentős része a Bank belső adatain történő statisztikai modellezéssel került kialakításra, míg néhány kevesebb megfigyelést tartalmazó szegmens

esetében (pl.: Országkockázati PD modell, Projekt Finanszírozás PD modell) KBC csoport szintű modellek kerültek bevezetésre.

Nemteljesítési valószínűség (PD) modellek

A bank a kitétségek bedőlési valószínűségét a lakossági szegmensben termékeként, míg a nem lakossági szegmensekben ügyfélszinten határozza meg. A bank a következő belső minősítési rendszereket használja kitétségi osztályok szerinti bontásban.

Kitétségi osztály	Minősítési modell
központi kormányal, központi bankkal szembeni kitétség	Országkockázati modell
hitelintézzettel, befektetési vállalkozással szembeni modell	Bankok PD modell
vállalkozással szembeni kitétség	Vállalati PD modell Nagy-KKV PD modell Kis-KKV PD modell Önkormányzati PD modell Kereskedelmi Ingatlan Projekt PD modell Projekt Finanszírozás PD modell MBO/LBO PD modell egyéb
lakossággal szembeni kitétség	Viselkedési PD modell és PD pooling modell

Táblázat 20: Minősítési modellek

A bank a lakossági ügyletek minősítését viselkedési scorecardok segítségével végzi. Az ügyletekhez tartozó viselkedési pontok a Bank adattárházában automatikusan számolódnak, és ezek alapján történik a kitétségek kockázati poolokba történő besorolása. A nem lakossági szegmensekben az ügyfelek minősítése a hiteljövahagyási folyamat és az éves felülvizsgálatok során kerül meghatározásra. A Bank kifinomult automatizált folyamattal rendelkezik a nem teljesítő ügyletek beazonosítására, mely biztosítja ezen kitétségek megfelelő minősítési kategóriába történő besorolását. A nem lakossági kitétségek esetében a Bank sztenderdizált minősítési skálán méri az ügyfelek várható nemteljesítési valószínűségét.

PD rating	nemteljesítési valószínűség 1 éves időtávon
1	0.00% - 0.10%
2	0.11% - 0.20%
3	0.21% - 0.40%
4	0.41% - 0.80%
5	0.81% - 1.60%
6	1.61% - 3.20%
7	3.21% - 6.40%
8	6.41% - 12.80%
9	12.81% - 100%
10	nemteljesítő kitétségek
11	
12	

Táblázat 21: KBC masterscale a nem lakossági ügyletek minősítésére

Nemteljesítéskori veszteségráta (LGD) és kitétség (EAD) modellek

A lakossági szegmensben a nemteljesítéskori veszteségráta terméktípusonként és fedezeti ráta függvényében került meghatározásra. Az nemteljesítéskori kitétség számításakor, a belső hitelegyenértékesítési tényező (CCF) alkalmazása mellett, a Bank külön korrekciót alkalmaz a

devizaalapú hitelek esetleges devizaárfolyam elmozdulásból eredő kitétségnövekedésének becslésére.

PD skála	Eszközosztály									
	EAD (millió Ft) RWA (millió Ft) átlagos kockázati súly (%)	CGCB	INST	RGLA	PSE	CORP	SME	RETAIL MORTGAGE	RETAIL OTHER	Total
01 [0,00% - 0,10%]	EAD	0	52 535	0	0	11 648	0	0	2 947	67 131
	RWA	435	9 375	0	0	1 487	0	0	353	11 651
	Átlagos RW	0%	18%	0%	0%	13%	22%	0%	12%	17%
02 [0,10% - 0,20%]	EAD	0	3 838	0	0	6 959	328	129 978	0	141 102
	RWA	0	945	0	0	1 618	102	12 328	0	14 994
	Átlagos RW	0%	25%	0%	0%	23%	31%	9%	0%	11%
03 [0,20% - 0,40%]	EAD	67 912	7 383	44 292	1	162 096	46 195	71 967	3 812	403 659
	RWA	38 115	9 020	29 973	0	54 567	21 449	12 037	1 359	166 520
	Átlagos RW	56%	122%	68%	15%	34%	46%	17%	36%	41%
04 [0,40% - 0,80%]	EAD	15	0	28 303	15	81 993	82 698	68 185	3 763	264 972
	RWA	10	0	18 238	10	34 040	35 267	18 790	2 104	108 460
	Átlagos RW	70%	0%	64%	70%	42%	43%	28%	56%	41%
05 [0,80% - 1,60%]	EAD	10 710	11 229	0	10 710	95 107	100 584	82 149	2 857	313 346
	RWA	9 129	5 453	0	10 071	73 021	69 144	33 515	2 172	202 505
	Átlagos RW	85%	49%	0%	94%	77%	69%	41%	76%	65%
06 [1,60% - 3,20%]	EAD	13	0	15 154	13	51 404	116 782	28 510	3 008	214 884
	RWA	15	0	14 406	15	55 520	97 587	20 558	2 680	190 782
	Átlagos RW	119%	0%	95%	119%	108%	84%	72%	89%	89%
07 [3,20% - 6,40%]	EAD	6	12 759	169	6	46 094	61 101	31 895	5 988	158 019
	RWA	7	10 008	123	7	44 317	58 450	34 306	4 452	151 671
	Átlagos RW	117%	78%	73%	117%	96%	96%	108%	74%	96%
08 [6,40% - 12,80%]	EAD	1	0	1 100	1	23 099	14 424	25 470	1 816	65 909
	RWA	1	0	1 241	1	29 553	18 379	38 033	1 890	89 097
	Átlagos RW	148%	0%	113%	148%	128%	127%	149%	104%	135%
09 [12,80% - 100,00%]	EAD	7	0	1 939	7	6 144	30 244	160 177	8 127	206 646
	RWA	11	0	4 700	12	10 962	41 989	308 401	12 884	378 958
	Átlagos RW	160%	0%	242%	167%	178%	139%	193%	159%	183%
EAD összesen		78 664	87 744	90 957	10 753	484 543	452 355	598 331	32 319	1 835 667
RWA összesen		47 725	34 802	68 681	10 117	305 084	342 367	477 968	27 893	1 314 637
Átlagos kockázati súly		61%	40%	76%	94%	63%	76%	80%	86%	72%

Táblázat 22: IRB portfólió átlagos kockázati súlya PD poolonként

PD skála - lakossági kitétségek										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total
Kitétség	2 947	129 978	75 779	71 948	85 006	31 518	37 883	27 286	168 304	630 650
Lehívott összeg	310	129 978	74 572	71 000	84 058	31 002	36 361	27 136	165 965	620 382
Le nem hívott összeg	2 637	0	1 400	1 207	947	516	1 523	150	2 339	10 719
Átlagos CCF - %	112,5%	106,9%	107,8%	108,2%	104,5%	108,0%	107,3%	108,3%	108,1%	107,3%
Átlagos LGD - %	53,00%	32,77%	33,45%	32,36%	31,14%	34,31%	34,15%	32,52%	32,91%	32,74%

Táblázat 23: Lakossági portfólióra vonatkozó átlagos LGD és CCF poolonként

Minősítési modellek felhasználása belső folyamatokban (use test)

Az IRB paraméterbecslések - a banki tőkekövetelmény számítás mellett - részét képezik a következő banki eljárásoknak és folyamatoknak:

- hiteljövahagyási szint meghatározása
- hiteldöntés, tőkeallokáció
- portfólió-monitoring
- portfólió limitek
- árazás
- hitelkockázati stressz tesztek

VI. fejezet - Piaci (kereskedési) kockázat

A kereskedési kockázat kezelése

Meghatározás

A piaci kockázat annak a kockázata, hogy pénzügyi eszközök piaci értéke vagy a jövőbeni pénzáram ingadozik a piaci kockázati tényezők – mint például különböző árak (pl. kötvény, értékpapír és árutőzsdecikkek árai), a ráták (pl. kamatlábak vagy árfolyamok) és más tényezők (pl. kockázati felár) – változása miatt. Ez a kockázat keletkezhet a különböző pénzügyi eszközökkel való piacbefolyásolás, kereskedés vagy pozícióépítés miatt.

A KBC Csoport a piaci kockázati kitétségeket vagy a kereskedési, vagy pedig a nem-kereskedési portfóliókba sorolja. A nem-kereskedési pozíciókat érintő kamatláb-kockázat a banki könyvi kitétségben szerepelnek, azért azokat a Bank az ALM kockázatkezelés keretén belül kezeli (lásd a következő fejezetet).

Ennek megfelelően a kereskedési kockázat kezelésének célkitűzése, hogy mérje és jelentse a Bank összevont kereskedési pozíciók piaci kockázatát, figyelembe véve a fő kockázati tényezőket és az e pozícióvállalásokhoz kapcsolódó konkrét kockázatokat.

A kereskedési kockázatkezelés szabályozása

A KBC Csoporton belül a kereskedési kockázatkezelés központosított. Ez a döntés annak érdekében született, hogy megfeleltetésre kerüljön a kereskedési kockázatkezelési szervezet a kereskedési tevékenységek központosított szervezetének, és a feladatok duplikálásának elkerülésével javuljon a hatékonyság. A központosítás azt feltételezi, hogy:

- A modellek kidolgozása, a kockázati pozíció mérése, a nyomon követés és a jelentés központilag történik, nincs szükség e feladatok helyi duplikálására
- A Kereskedési kockázatkezelő a K&H-ban a következőkért felel:
 - a limittúllépések és a terhelési tesztek elemzése
 - paraméter felülvizsgálatok elvégzése
 - a partnerlimitek és a működési kockázati feladatok utókövetése
 - a helyi belső és külső adatszolgáltatás támogatása
- A kapcsolódó működési és hitelkockázathoz kapcsolódó feladatokra a működési és hitelkockázatra vonatkozó csoportszintű politikák (és eljárások) irányadók.

A kereskedési kockázatkezelés folyamata

Észlelés és azonosítás

A kereskedési tevékenységekhez kapcsolódó kockázatok azonosítására és észlelésére használt elsődleges „formális” eszköze az Új és Aktív Termékbizottság (NAPC). Az ehhez kapcsolódó Csoportszabványok célja annak biztosítása, hogy mielőtt új termékek / tevékenységek / üzletágak kerülnének bevezetésre, a szervezet legyen kész és képes kezelni az új termékeket, és hogy az összes jogi, adó, jogkövetési, számviteli, kockázatkezelési stb. kérdéssel mindjárt az elején megfelelően foglalkozzon az intézmény.

A KBC kereskedési és értékesítési területen aktív összes tagja köteles bevezetni az új termékek fejlesztésére vonatkozó csoportszabványt és azt követően értékelni a helyi eljárások megfelelőségét a Csoportszabványnak.

Minden új termékhez szükséges egy üzleti előterjesztés, amely elemzi a lényeges kockázatokat és azok kezelésének módját (= mérés, enyhítés, nyomon követés és jelentés). Minden üzleti előterjesztéshez csatolni kell a csoport vagy a helyi kockázatkezelés írásbeli véleményét az NAPC-hez történő benyújtás előtt.

Megjegyzendő, hogy évente kétszer minden egyes részleg köteles benyújtani a Csoport Érték- és Kockázatkezeléshez (Group VRM) egy átfogó áttekintést az NAPC tevékenységéről (felsorolva az összes új terméket, akár jóváhagyásra, akár elutasításra került, egy rövid leírással).

Mérés

A kereskedési tevékenységből eredő piaci kockázat rögzítésére számos mértékegységet alkalmaznak, mint például:

- Kockázatosított érték (VaR)
- Gazdasági tőke (ECap)
- Bázispont érték (BPV)
- Koncentrációk
- Névleges pozíciólimitek
- Stb.

A kereskedési portfólió piaci kockázatát a VaR módszertan alapján kezeli és kíséri figyelemmel a Bank. A KBC Csoport a múltbeli VaR (hVaR) módszert választotta a kereskedési könyv piaci kockázatának mérésére, kezelésére és nyomon követésére. A KBC jelenlegi hVaR módszere a következőn alapul: 10-napos pozíciótartási időszak és 99%-os egyoldalú konfidenciaszint, egy 500-napos súlyozatlan megfigyelési időszakra számítva.

Emellett a Bank számos stressz tesztet is alkalmaz egy konkrét stressz esemény és/vagy egy, a pénzügyi változókészletben bekövetkező „szélsőséges” mozgás által a vállalat pozícióira gyakorolt potenciális hatás értékelésének céljából. A K&H a KBC csoportszintű forgatókönyveit alkalmazza a stressz tesztek elemzésére, de emellett helyi forgatókönyvek is kidolgozásra kerültek, amelyek jobban tükrözik a magyar múltbeli és vélelmezett fejleményeket.

A hVaR számítások és a stressz teszt mellett a K&H a kockázatok koncentrációját is figyelemmel kíséri a másodlagos limiteken keresztül, úgymint devizakoncentrációs limitek az egy adott devizapozícióból eredő árfolyamkockázat korlátozására, és bázispont érték (BPV) limitek a kamatláb kockázatra. A BPV limitek devizánként és periódusokra vannak beállítva.

Nyomon követés

A piaci kockázat nyomon követése érdekében a KBC limiteket határozott meg, amelyek a kockázatvállalás jóváhagyásának speciális formájának tekinthetők. A limit nyilvánvaló teszi, hogy a mennyi kockázat tekinthető az „elviselhető maximumnak” egy portfólió vagy egy portfóliószegmens tekintetében.

Ennek kapcsán a KBC-ben egy komplett limit keretrendszerrel beszélhetünk, mert:

- Több limit kombinációját alkalmazandó a KBC és egyben a K&H kereskedési tevékenysége piaci kockázatának nyomon követésére (ez gyakran hierarchikus, ahol minden alszegmens saját limittel rendelkezik).
- Számos „útmutató irányelv” került meghatározásra, amelyek célja a kockázat monitoring összefüggéseinek és következetességének növelése az összes piaci kockázatnak kitett kereskedési tevékenységnél.
- A keretrendszer világos és egyértelmű leírást nyújt:
 - a kockázati limitekről, és azok kihasználtságának számításáról.

- o a különböző érintett szereplők hatásköréről, felelőségéről és együttműködéséről.

A kereskedési limit keretrendszer az üzletág alakítja ki egy hivatalos döntéshozatali eljárás keretében, amely érinti a Helyi és Csoport Érték- és Kockázatkezelést (VRM), a Csoport Kockázati és Tőkefelügyeleti Bizottságot (GRCO), a KBC Csoport Vezetői Bizottságát (EXCO) és a KBC Csoport Igazgatótanácsát.

A K&H a teljes kereskedési tevékenységre vonatkozóan a hVaR globális limitet, míg a kamatláb kockázati pozícióra az időszakonkénti és devizánként BPV limiteket figyeli. Emellett névleges limiteket is alkalmaz az olyan tevékenységekre, amelyek nem tartoznak a hVaR limitek hatálya alá.

Elemzés és tanácsadás

A K&H Piaci Kockázatok Főosztályának egyik fontos feladata, hogy elemezze az adatokat (kockázatszámítási eredmények, pozíciók, stb.) és véleményezze a különböző üzletágak által a helyi és csoport szintű kockázati bizottságoknak benyújtott előterjesztéseket.

Az üzletági előterjesztések általában új limit iránti vagy limitemelési kérést, módszertani változást, stb. foglalnak magukban. A KBC szintjén nem tárgyalható egy limit, ha azt nem kíséri egy ajánlás a helyi VRM-től. A javaslatában a VRM általában ellenőrzi, hogy az előterjesztés összhangban van-e az érvényben lévő módszertannal, limitekkel és a felhatalmazási kerettel (limitemelés esetén) az átfogó stratégiával és így tovább. Fontos tudni, hogy a helyi VRM soha nem rendelkezik döntéshozatali joggal, csak véleményezi a kockázat észlelt szintjét. Ehhez, a helyi VRM is kínál limit-kihasználtsági tanulmányokat és összehasonlításokat a csoport többi tagjával.

Jelentés

Bár a jelentés több csatornán keresztül történik, maga a KBC Kereskedési Kockázatkezelése (ezen túl RMA-ként rövidítve) úgy döntött, hogy jelentési kötelezettsége számottevő részét az erre a célra fenntartott „Kockázatkezelési” intranet oldalon – ami eRIS néven fut – és a GroupNet-en (a KBC intranetének része) fűzi egy kötegbe.

Az eRIS részletes jelentéseket tartalmaz a Globális Treasury-re és az összes kapcsolt vállalatra (lehetőséget biztosítva az alacsonyabb szintekig hatolásra, hogy részletesebb eredményeket kapjunk). Az oldal visszamenőleges vizsgálatot, terhelési tesztet és limit túllépési információt is tartalmaz. Hozzáféréssel a felső vezetés (az EXCO és MC tagok), valamint a Globális Treasury alkalmazottai, a helyi kockázatkezelők és a K&H helyi treasury üzletkötői rendelkeznek.

Emellett, az RMA létrehozott egy webhelyet is a KBC GroupNet-jén. Ez az oldal tartalmaz, többek között, egy a KBC limitkereteinek szentelt részt, ami az RMA „bibliájának” tekinthető, látva azt, hogy áttekintést nyújt az összes treasury és tőkelimitről, a limittúllépési hatáskör delegálásáról és minden alátámasztó döntésről. Emellett ezen a weboldalon áll rendelkezésre a VaR modell dokumentációjának legutóbbi változata is. A webhely minden RMA általi változtatás után frissül és így minden pillanatban a KBC limitkeretének és kockázati összegeinek legutóbbi állását mutatja.

Az eRIS és a GroupNET mellett továbbra is fontos marad a hagyományos – papíralapú – csatornákon keresztüli kommunikáció. Végül, az RMA sok eseti jelentést is készít (az Igazgatótanácsnak, a minősítő ügynökségeknek, a szabályozóknak, és az Audit Bizottságnak).

A K&H Piaci és Likviditási Kockázat Főosztálya is naponta küld egy kivonatolt változatot a rendelkezésre álló kereskedési kitétségről a helyi üzletkötőknek, a Treasury vezetőjének és a helyi Érték- és Kockázatkezelési Divízióknak az eRIS használatával. A helyi Vezetői Bizottság havonta (az Integrált Kockázati Jelentésben), az Igazgatótanács pedig negyedévente kap jelentést a limitkihasználtságról, tájékoztatás céljából. Az Audit Bizottság is negyedévente értesül a fő piaci kockázati mutatókról és kérdésekről.

Válasz

A kockázatok azonosítását és értékelését követően, a kockázat kezelésére használt összes módszer az alábbi kategóriák egyikébe vagy egyszerre többé tartozik: a kockázat elfogadása, a kockázat átadása egy másik félnek, a kockázat csökkentése, vagy a kockázat elkerülése azáltal, hogy nem végzünk egy olyan konkrét tevékenységet, amely kockázattal járhat.

Mint korábban említettük a KBC Csoport végső kockázatvállalási hajlandóságát az Igazgatótanács határozza meg, amit a Csoport EXCO és a GRCOC részletes limitkeretekké finomít. E limitkeret határain belül az már az üzletág döntése, hogy miképpen kezeli a kockázatot (elfogadja / átadja / csökkenti / elkerüli).

Amennyiben „túl sok” kockázat vállalására került sor (ami a limit túllépését eredményezi) az üzletágvezetés dönt a további lépésekről: azaz jóváhagyja a limittúllépést a hatáskör delegálási keretben megszabott határokon belül, vagy a kockázat csökkentéséről illetve fedezéséről dönt. A delegált hatáskörön kívül eső limittúllépés esetén, az üzletágvezetés döntése, hogy kérjen-e jóváhagyást, vagy más intézkedéseket kezdeményezzen a kitétség limiten belüli mértékre történő csökkentése céljából. Megjegyzendő, hogy az új tevékenységekre egy konkrét NAPC eljárás van érvényben, amely megvizsgálja, hogy egy adott új tevékenység „beleillik-e” a K&H átfogó kockázati profiljába.

Piaci kockázat tőkekövetelménye

A Bank a „sztenderd módszert” használja a kereskedési könyvi pozícióira vonatkozó tőkeszükséglet kiszámítására, így nem alkalmazunk belső modellt a tőkeszükséglet mérésére.

A helyi szabályozó (PSZÁF) számára a Bank naponta kiszámolja a kötvények és más értékpapírok, valamint a betétek és származékos ügylet tőkeszükségletének összegét. Emellett, a Bank árfolyamkockázatának és tőzsdei áru kockázatának tőkeszükséglete is naponta kiszámításra és jelentésre kerül.

Ezen túlmenően – a „sztenderd módszert” alapján – a Bank egy havi kiegészítő jelentést készít a PSZÁF-nak a kötvény- és részvénypozíció kockázatának, az árfolyamkockázat és a tőzsdecikk kockázat tőkeszükségletének összegéről. Az alábbi táblázat mutatja a K&H Csoport piaci kockázatok tőkekövetelményét.

Piaci kockázat szavatoló tőkeszükséglete		
Kockázatok	Pozíció értéke (millió Ft)	Tőkeszükséglet (millió Ft)
Kötvények pozíciókockázata	185 579	2 490
Részvények, befektetési jegyek pozíciókockázata	5 374	312
Árfolyamkockázat	17 513	611
Árutőzsdei kockázat	0	0
ÖSSZESEN	208 466	3 431

Táblázat 24: Piaci kockázatok tőkekövetelménye

A Bank negyedévente a nagykockázatú partnerek kockázatát is jelenti a PSZÁF-nak (banki és kereskedési könyv együtt). Ennek teljes összege 159 728 millió Ft volt az év végén. Ehhez az értékhez kapcsolódóan a Banknak nem kellett további tőkét elkülönítenie. Ez annak a ténynek tulajdonítható, hogy nem volt olyan kereskedési könyv kockázattal rendelkező nagykockázatú ügyfél, aki meghaladta a szavatoló tőke meghatározott százalékát (2011 óta ez 25%).

VII. fejezet – Működési kockázat

A működési kockázat kezelése

A működési kockázatok minden lényeges tevékenységben, termékben, folyamatban és rendszerben megtalálhatók. A működési kockázatok nem szüntethetők meg teljesen, de egy megbízható szabályozási keret alkalmazásával e kockázatok egy elfogadható szintre csökkenthetők. Ha a szabályozók nem képesek megfelelően teljesíteni, a működési kockázatok pénzügyi veszteséget, a jó hírnév csorbulását okozhatják, és jogi vagy szabályozói következményekkel járhatnak. A működési kockázat kezelése e működési kockázatainak kezelésének szervezett és ismétlődő feladataira utal.

Meghatározás

A KBC Csoporttal összhangban a K&H ugyanazt a meghatározást használja a működési kockázatra, ami hasonló ahhoz, amit a Bázel II Tőkeegyezményben és EU Tőkekövetelmény Direktívában megadtak. Azaz:

„A működési kockázat annak a kockázata, hogy az elégtelen belső eljárásokból, emberi hibából vagy rendszerekből és külső eseményekből eredően veszteség keletkezik”.

Ábra 6: Működési kockázat definíciójának sematikus ábrája

A K&H-nál a működési kockázat meghatározása magában foglalja a csalás kockázatát, valamint a jogi és compliance kockázatokat is, de kizárja a stratégiai és a rendszerszerű kockázatot. A K&H bizonyos szintig figyelembe veszi a hírnév kockázatot is, azaz a különböző incidensek K&H hírnevére gyakorolt hatása figyelembe vételre kerül, amikor a K&H működési kockázati eseményekre való sebezhetősége kerül kiértékelésre.

A működési kockázatkezelés alapelvei a KBC Csoportban

A KBC Csoportban a működési kockázat kezelésére vonatkozó módszertan kidolgozására és megvalósítására a következő alapelvek érvényesek:

- a fő felelősség az üzletágvezetést terheli
- a működési kockázat kezelése egy folyamatos és ismétlődő folyamat
- a figyelem középpontjában a fő működési kockázatok vannak
- a csoport összes vállalata köteles bevezetni a jóváhagyott csoportstratégiát
- a módszertan bevezetésének ütemét és a fontossági sorrendet az üzletág határozza meg a Csoport Kockázatkezelési Bizottsága által jóváhagyott átfogó kereten belül
- a „végponttól-végpontig” megközelítés alkalmazása annak érdekében, hogy a módszertan lefedje a működési kockázatkezelés összes szempontját

- a működési kockázatkezelést célzó módszertant központilag a Csoport Érték- és Kockázatkezelési Igazgatóság dolgozza ki szorosan együttműködve az üzleti és a belső ellenőrzési területekkel
- a módszertannak intuitívnek és könnyen érthetőnek kell lennie

A KBC rendszere a működési kockázat kezelésére

A fent említett alapelveknek megfelelően a KBC kidolgozott egy egységes globális rendszert a működési kockázatoknak az egész KBC Csoportban történő kezelésére. Ez az egységes rendszer egy szabályozási modellből, egy egyedi módszertanból, egy egységes fogalom- és eszközkészletből, és a működési kockázatok jelentésére és nyomon követésére szolgáló központilag fejlesztett támogató informatikai alkalmazásokból áll.

E megadott fogalom- és eszközkészletek úgy értelmezhetők, mint a működési kockázat KBC Csoporton belüli kezelésének fő pillérei és építőelemei, amelyekre együttesen „KBC Csoport Működési Kockázatkezelési Keretrendszerként” történik utalás.

A rendszer a működési kockázat végponttól végpontig történő kezelésének összes szempontját lefedi, a kockázat azonosításától egészen a jelentésig. A KBC Csoporton belül bevezetésre és alkalmazásra került a folyamatok, kockázati eseményfajták és kockázatenyhítési/mérési módszerek egységes eszközkészlete a működési kockázatok vonatkozásában. A folyamatok és a kockázati eseményfajták jelentési célokra együttesen kerülnek használatra, mint a közös és általános/egységes hivatkozási keret. A kockázatenyhítő szabályozók közé a feladatok és felelőségek megfelelő elkülönítése, a hozzáférés kezelési, egyeztetési és nyomon követési folyamatok tartoznak.

A működés kockázat kezelését szolgáló jelenlegi eszközök célja, hogy lefedjék a várható, nem várható és akár a katasztrofális káresemények teljes spektrumát.

A rendszer bevezetése a KBC Csoport vállalatainál

A KBC Csoportban szabályként, az új csoporttagoknak a felvásárlás lezárulását követően / illetve meglévő csoporttagoknak az új tevékenységek megkezdését követő 3-éves kezdeti időszak után kell utolérniük a KBC Csoport többi azon vállalatát, amelyek a KBC szempontjából azonos kockázati kategóriába esnek.

Mivel a K&H működési kockázat szempontjából a KBC számára lényeges vállalatnak számít, a K&H is a működési kockázat kezelésére kidolgozott keretrendszer hatálya alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy a K&H-ban is ugyanezen elveket, folyamatokat és eszközöket kell alkalmazni és azok többsége már megvalósult, vagy megvalósítás alatt van a K&H-ban is.

A működési kockázat szabályozása

A közvetlenül vagy közvetve érintett összes fél adott szerepének, felelőségének, kommunikációs és beszámolási kötelezettségének világos meghatározása a működési kockázatok sikeres kezelésének előfeltétele.

A kockázatirányítás kerete a KBC Csoportban

A KBC Csoportban a működési kockázat irányítási kerete Csoport, helyi és üzletági szinten van meghatározva.

A működési kockázatkezelésben résztvevő legfontosabb szereplők

Csoport Kockázatkezelési Bizottság

A Csoport Kockázatkezelési Bizottság (GRMC) az egész KBC Csoport működési kockázatának kezeléséért felelős legmagasabb szintű testület. A GRMC tanácsot ad a Csoport Vezetői Bizottságnak a működési kockázatkezelés csoportszintű keretrendszere tekintetében és nyomon követi a rendszer bevezetését az egész csoportban – ideértve a csoport új tagjait is – valamint felügyeli a fő működési kockázatokat. A GRMC emellett a belső tőkecélok megállapításával kapcsolatban is tanácsot ad a Csoport Vezetői Bizottságnak, amelyek összhangban vannak a Csoport működési kockázati profiljával és a működési környezettel.

A GRMC elnöke a Csoport CRO , a rendszeres tagok a helyi CRO-k.

Csoport VRM – működési kockázat részleg

A KBC Csoport Érték- és Kockázatkezelési Igazgatóságán belül a működési kockázati részleg (Csoport VRM-OPR) felel a működési kockázatkezelés átfogó csoportszintű keretrendszerének meghatározásáért és annak a GRMC általi jóváhagyásáért.

Következésképpen, elsősorban a Csoport VRM-OPR felel a működési kockázatkezelési keretrendszer meghatározásáért az egész csoport számára. A rendszer jóváhagyás céljából benyújtásra kerül a GRMC-nek. Ez az egység felel e rendszer üzletágvezetés általi gyakorlati bevezetésének felügyeletéért is. Emellett, felügyeli a kockázatkezelési folyamat minőségét, elemzi a fő kockázati adatokat és jelent a GRMC felé.

Helyi VRM - működési kockázat részleg (Nem-pénzügyi Kockázati Főosztály)

A Helyi Érték- és Kockázatkezelés működési kockázat egysége (NFR) a Csoport Érték- és Kockázatkezelés számára helyi kapcsolattartóként/belépési pontként működik a működési kockázati kérdések és ügyek tekintetében. Mint ilyen, az NFR felel például:

- a „Csoport Működési Kockázatkezelési Keretrendszer”, és egyéb koncepciók, stb. kommunikációjáért a saját szervezeten belül
- a rendszer saját szervezeten belüli bevezetésének és helyes működésének koordinálásáért
- a „Helyi működési kockázatkezelők” (LORM-ok) képzéséért és oktatásáért
- a rendszerbevezetés előmenetelének nyomon követéséért és annak helyes működéséért

Az NFR jelentést készít a K&H Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság (CROC) üléseire, szervezi a Krízis Bizottság megbeszéléseit, valamint részt vesz a Helyi Működési Kockázati Tanácsok ülésein is. Az NFR felel az alábbiak felé történő jelentések minőségéért és időzítéséért:

- Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság (CROC)
- Csoport Kockázatkezelési Bizottság/Csoport Érték- és Kockázatkezelés (Csoport VRM)
- felügyeleti hatóságok

Az NFR felel az alábbiak felé történő jelentések minőségéért és időzítéséért:

- Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság
- Csoport Kockázatkezelési Bizottság (GRMC)
- Csoport Érték- és Kockázatkezelés (Csoport VRM)
- helyi szabályozók

Üzletágvezetés

A működési kockázatkezelés főszabálya, hogy a működési kockázat kezelésének végső felelőssége az üzletágvezetést terheli.

A KBC Csoport minden egyes tagjának vagy üzleti területének üzletágvezetése felé elvárás, hogy betartsák és megvalósítsák a működési kockázatkezelési rendszert és az ahhoz kapcsolódó összes döntést (pl. a GRMC, a CROC, az Országcsapat, a Vezetői Bizottság vagy mások által hozott döntéseket) amennyiben ezek a döntések összhangban vannak saját helyi kötelezettségeikkel, vagy nem sértik a jogos kisebbségi érdekeket, ha a leányvállalat nem 100%-os tulajdonban van.

Üzletági működési kockázatkezelők (LORM)

Az egyes üzletágakon belüli működési kockázat megfelelő kezelése érdekében az üzletágvezetőket egy vagy több „helyi működési kockázatkezelő” (local operational risk manager, LORM) segíti. A KBC 46 folyamatot határozott meg a bankban működő összes üzleti terület lefedésére és minden egyes folyamathoz egy felelős LORM-ot kell hozzárendelni.

A LORM fő feladata, hogy a kockázatkezelés az üzleti terület napirendjének állandó és szerves része legyen. A LORM-ok saját területükön megszervezik és elősegítik a „KBC Csoport Működési Kockázatkezelési Keretrendszer” bevezetését és helyes működését.

Mint ilyen, a helyi működési kockázatkezelők felelnek:

- a működési kockázatkezelési keretrendszer és módszertan tényleges bevezetéséért
- saját területükön a működési kockázatok nyomon követéséért és jelentéséért
- a megállapítások elemzéséért
- a helyes tanulságok levonásáért
- megfelelő kockázati válasz javaslásáért az üzletágvezetésnek
- egyéb kockázattal kapcsolatos feladatokért

A helyi működési kockázatkezelők az üzleti területhez tartoznak. Hierarchikusan az üzletági felső vezetésnek tartoznak beszámolással. Emellett van azonban egy funkcionális beszámolási kötelezettség a független Érték- és Kockázatkezelési terület, az NFR felé. A LORM-ok tevékenységét a Működési Kockázati Tanácsok is felügyelik.

Belső ellenőrzés

A Belső Ellenőrzés is fontos szerepet játszik a működési kockázat kezelésében. A Belső Ellenőrzés szorosan együttműködik az üzleti területtel a fő kockázatok azonosítása (pl.: kockázati önértékelés során), a megfelelő kockázatenyhítő intézkedések javaslása, stb. érdekében. Ezáltal, a Belső Ellenőrzés az üzletág kockázatviselési képességét próbára tevő szervezetként jár el. Következésképpen, a Belső Ellenőrzés és az üzleti terület a kezdetektől fogva részt vesznek a működési kockázatkezelési rendszer összes építőelemének kidolgozásában.

A Belső Ellenőrzés szerepe, hogy garantálja a működési kockázatkezelési keretrendszer helyes bevezetését és a különböző működési kockázatkezelési műveletek eredményét. Ez elvégezhető konkrét ellenőrzési megbízásokon keresztül vagy a szokásos ellenőrzési/audit program keretében.

Végül, de nem utolsósorban, a Belső Ellenőrzés állandó meghívással rendelkezik a Működési Kockázati Tanács ülésein megfigyelőként való részvétellel.

Működési kockázatszabályozás a K&H-ban

A K&H-ban az Érték- és Kockázatkezelési Divízió Nem-pénzügyi kockázatok főosztálya (NFR) felel a KBC szabványok és utasítások átvételéért, és emellett szakmai támogatást is nyújt az üzletágvezetésnek és a „helyi működési kockázatkezelőknek” (LORM) e feladatok elvégzésében.

A K&H NFR szervezi meg negyedévente az Krízis Bizottság ülését és beszámol a Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság útján a vezetésnek a működési kockázat területén elvégzett munkáról. Ezen üléseknek szabványos napirendi pontjaik vannak, mint például az elvégzett „Kockázati Önértékelések” eredményei, „Csoportszabvány Értékelések” státusza, beszámoló a veszteséget okozó eseményekről, valamint compliance incidens beszámoló.

Konszenzusos döntések meghozatala és a felmerült témák megvitatása érdekében Működési Kockázati Tanács ülésezik negyedévente minden egyes üzletágban:

- ORC Hitelezés – Vállalati terület
- ORC Hitelezés – Lakossági terület
- ORC Fogyasztási Hitelezés

- ORC Market Domain and Custody
- ORC Biztosítás
- ORC Vagyonkezelés
- ORC Fizetési műveletek
- ORC Kereskedelemfinanszírozás
- ORC Informatika
- ORC Lízing
- ORC Banki értékesítési csatornák és támogatás
- ORC Pénzügy és Beszerzés
- ORC Támogató területek

A működési kockázatkezelés építőelemei

A következő fejezet a kockázatkezelés – korábban említett – hat főlépése köré épül, bemutatva a működési kockázatkezelés egyes folyamatlépései számára kidolgozott különböző fogalmi és eszközkészleteket. Ezt az eszközkészletet a K&H is bevezette és használja.

Kockázatok észlelése és azonosítása

A KBC Csoporttagok működési kockázatainak észlelésére és azonosítására a következő eszközök szolgálnak:

Globális Kockázati Felmérések (GRS): A GRS felülről lefelé építkező, forgatókönyv-alapú kérdőív, amelyben a felsővezetés számol be arról, hogy milyen főbb problémák jelenthetnek aggodalomra okot, illetve milyen működési és üzleti kockázatok állnak fenn. Évente kötelező elvégezni.

Kockázati önértékelés (Risk Self Assessment, RSA): Ezek az alulról felfelé építkező értékelések a kritikus pontokon fennálló tényleges (reziduális) fő működési kockázatokra koncentrálnak, amelyek a lényeges termékekben, folyamatokban és rendszerekben rejlenek, de még nem kerültek megfelelően enyhítésre.

Az RSA-k előrettekintők és lehetővé teszik a jövőbeni fejlemények és események figyelembevételét. Az üzletágvezetés és a LORM-ok kötelesek 3 évre vonatkozó RSA-kat tervezni, felhasználva az adott üzleti terület folyamat-meghatározásait és saját szakmai tapasztalataikat.

Esettanulmány értékelés (Case Study Assessment, CSA): Ez az aktuális szabályozási környezet által biztosított védelem szintjének tesztelési és értékelési folyamata a súlyos működési kockázati eseményekkel szemben, amelyek ténylegesen megtörténtek a banki vagy biztosítási ágazatban.

Csoportszintű Kulcs Kontrollok

A Csoportszintű alapvető kockázatok azonos elveken történő kezelését, a KBC csoportszinten meghatározott folyamatok jelentős velejáró kockázatainak szabályozását és enyhítését célzó fő alapelvek. A Csoportszintű Kulcs Kontrollok biztosítják, hogy a fontos működési kockázatok az egész csoportban egységesen kerüljenek kezelésre.

Kockázatok mérése

A következő eszközök alkalmasak a KBC Csoporttagok működési kockázatainak mérésére.

Veszteségesemény adatbázis (Loss Event Database, LED): A KBC Csoport 2004 óta egy központi adatbázisban egységesen nyilvántartásba vesz minden 1.000 eurós vagy ennél magasabb összegű működési veszteséget. Ez az adatbázis tartalmazza a csoportvállalatok ellen indított jogi igényeket is. A K&H-ban az a döntés született, hogy a veszteség összegétől függetlenül minden egyes káresemény jelentésre kerül a központi adatbázis felé.

Fő Kockázati Mutatók (Key Risk Indicators, KRIs): A KRI-k mérhető mértékegységek vagy mutatók, amelyek nyomon követik a veszteségnek vagy más potenciális eseménynek való kitétséget. A KRI-k vonatkozhatnak az egész szervezetre vagy csak annak egy részére. A KRI-k célja, hogy összevonják a kockázat mérését az aktuális kockázatkezeléssel egy nagyon pragmatikus módon, amely azonnal vonatkozatható az üzleti területre. A legfontosabb KRI-k a CROC felé jelentésre kerülnek.

Kockázatok nyomon követése / limit meghatározás

A működési kockázatokat és veszteségeseményeket a KBC belső viszonyítási alapján, és bizonyos mértékig külső viszonyítási alapon keresztül is figyelemmel kísérik.

Jelenleg nincsenek „kőbevetett” limitek meghatározva a működési kockázatokra, csak a Fő Kockázati Mutatók vonatkozásában lettek beállítva bizonyos kockázati limitek. Azonban, egy későbbi szakaszban meghatározásra kerülhetnek kockázati limitek a működési kockázat tőkekövetelménye vonatkozásában is.

Kockázatok elemzése és tanácsadás

A működési kockázati keretrendszer biztosítja azokat az eszközöket, amelyek segítik az üzletágvezetést és felső vezetést a hatáskörükbe tartozó szervezeti egységek működési kockázatainak elemzésében.

Ezek az eszközök segítséget nyújtanak a jelentős fenyegetések azonosításában, elemzésében is, és az intézkedések kezdeményezésében a rendszerben létrehozott megfelelő csatornákon keresztül, valamint a tanácsadásban e kockázatok enyhítésére vonatkozóan.

Kockázatok jelentése

Belső

A Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság felel a működési kockázatkezelési keretrendszer általános nyomon követéséért. Ez a jelentési kötelezettség, többek között, az alábbiakat foglalja magában:

- a működési kockázatok megfelelő szabályozásának kidolgozása és karbantartása
- a működési kockázatkezelési adatok – pénzügyi és nem-pénzügyi – megbízhatósága, amelyet a szervezeten belül és/vagy kívül jelentenek vagy tárnak fel
- a törvények, belső és külső rendelkezések és eljárások betartása
- erőforrás biztosítása a működési kockázatok kezelésére
- a K&H-ban megtörtént veszteségeseményekhez kapcsolódó jelentős működési kockázat módszeres felülvizsgálata

A Működési Kockázati Tanács üléseinek jegyzőkönyvét a CROC kapja meg.

Külső

A K&H rendszeresen készít jelentéseket, tájékoztatókat a KBC Csoport kockázatkezelése részére a K&H Csoport főbb működési kockázatairól, a belső kontrollok és a kockázatkezelési folyamatok alakulásáról.

A (konszolidált) Működési Kockázat Tőkekövetelménye minden évben, márciusban kerül jelentésre a KBC VRM-nek.

A K&H a kötelező felügyeleti jelentések részeként rendszeresen tájékoztatót készít a PSZÁF és az MNB felé, a működési kockázatok kezelésének módszertanáról és annak változásairól. A működési kockázatok tőkekövetelményéről ugyancsak rendszeres (negyedéves) jelentést küld a PSZÁF részére.

Kockázati válasz

A következő eszközöket alkalmazzuk a KBC Csoportvállalatok működési kockázatainak enyhítésére.

Csoportszintű standardok (Group Standards, GS) / Csoport Kulcs Kontrollok és Zéró Toleranciák (Group Key Controls and Zero Tolerances): A Csoportszabványok az egyébként jelentős velejárási kockázatok szabályozását és enyhítését célzó fő alapelvek.

A Csoportszintű standardok és kontrollok helyi kialakítása azok értékelésével (GSA) kezdődik, amely célja, hogy belső szabályozások jelenlegi állapotát a Csoportszabványokba beágyazott legjobb gyakorlathoz viszonyítsa. Minden egyes csoporttag köteles a csoportszabványokat a konkrét helyi eljárásoknak megfeleltetni. A helyi vezetés felel a csoportszabványok intelligens megfeleltetéséért, figyelembe véve a helyi helyzetet, törvényeket, stb.

A Standardok bevezetését a helyi Érték- és Kockázatkezelés követi nyomon és a CROC felé kerül jelentésre.

Ajánlott gyakorlatok (Recommended Practices, RPs): Az Ajánlott gyakorlatok a Csoportszabványok „könnyített változata”: Az Ajánlott Gyakorlatok azok a szabályozási alapelvek, amelyek segítik az üzletágvezetést abban, hogy megfelelő szabályozást határozzanak meg a fő működési kockázatokra.

Ezek segítik megerősíteni a belső szabályozásokat azon fő kockázatok ellen, amelyek 1) azonosításra kerültek a Kockázati Önértékelés során, 2) a csoportvállalat által beindított új tevékenységek velejárási, 3) jelentős káreseményekként jelentek meg, vagy 4) a Belső Ellenőrzés azonosított az ellenőrzési megbízás során.

Biztosítás: A váratlan károk fedezhetők biztosítással. A nagy összegű, a KBC Csoport tagvállalatainak működését veszélyeztető működési kockázatok a KBC Csoport Biztosítási Program biztosítja. Ezt egyéb, helyi biztosítások egészítik ki. A Csoport Jogi Osztály kezeli a KBC Csoport Biztosítási Programját.

Tőkekövetelmény: A működési kockázatokból eredő váratlan veszteségekre a működési kockázatokra allokált tőke nyújt fedezetet. A KBC a „Sztenderd Módszer” (TSA) alkalmazza a szabályozó által előírt működési kockázati tőke kiszámítására (további részletek később).

Működési kockázatok tőkekövetelménye

Megközelítés

2002-ben a KBC úgy döntött, hogy a működési kockázatok a Bázel II-ben meghatározott „Sztenderd Módszer” (TSA) szerint kezeli és a működési kockázatok tőkekövetelményeit e szabályoknak megfelelően számítja. A KBC Csoport elsősorban a működési kockázat tényleges (minőségi) kezelésére akar koncentrálni, semmint a működési kockázati tőkekövetelmény optimalizálására egy belső pénzügyi/kockázati modell használatával.

Mindazonáltal, a KBC ugyanazokat a szigorú szabványokat alkalmazza, mint amelyeket a „Fejlett Mérési Módszer” (AMA) ír elő, mint az a korábbi fejezetekből kiderül. Ugyanakkor, a KBC jelenlegi megközelítése nem zárja ki a „Fejlett Mérési Módszerre” való átállást.

A K&H 2008. január 1. óta alkalmazza a „Sztenderd Módszer” megközelítést.

A tőkeszükséglet kiszámítása

A „Sztenderd Módszer” szerint a működési kockázat teljes tőkeszükséglete a „Bázei üzletáganként” számolt tőkeszükségletek egyszerű összege. Az egyes üzletágak számára a tőke kiszámítása úgy történik, hogy megszorozzuk a 3-éves átlagos figyelembe vehető bruttó üzemi nyereséget egy „béta tényezővel”, amelyet a Tőkekövetelmény Direktíva az adott üzletághoz rendelt.

VIII. fejezet – ALM kockázat

Az ALM kockázat kezelése

Meghatározás

Eszköz- és Forrásgazdálkodás

Az Eszköz/Forrásgazdálkodás (ALM) a hitelintézet makrogazdasági kockázatoknak való kitettségének kezelési folyamata. E kockázatok közé a következők tartoznak:

- kamatláb kockázat,
- tőkekockázat,
- ingatlan kockázat,
- árfolyam kockázat,
- inflációs kockázat,
- hitelkockázat (a befektetési portfólióra korlátozva).

A „szerkezeti kitettség” magában foglalja a Bank kereskedelmi tevékenységében vagy az intézmény által tartott hosszú lejáratú pozíciókban rejlő összes kitettséget. A kereskedési tevékenység során vállalt kitettségek (azaz a rövid tartási időszakokkal járó tevékenységek) kivételével ez az összes tevékenységet felöleli. Következésképpen, a kereskedési tevékenységek nem tartoznak ide.

Ez konkrétan kétfajta pozíciót jelent:

- Az összes, ügyfélorientált banki termékből eredő pozíció
- A saját tőke újra-befektetéséből származó pozíciók.

ALM kockázat

A fentiekből eredően, az ALM kockázat a pénzügyi befektetési könyv várt nettó eszközértékétől való potenciális negatív eltérés a piaci árak szintjének vagy ingadozásának változása miatt. Az ALM kockázat úgy is meghatározható, mint a nettó eszközérték ingadozása piaci kockázati tényezők (pl. részvényárak, kamatlábak, stb.) változása miatt.

A K&H Csoport ALM kockázatait előidéző tényezők a kamatláb- és az árfolyamkockázat, mivel az összes többi kockázat nincs számottevően jelen a K&H Csoportban. A K&H-ban az ALM kockázatot a Treasury ALM osztály kezeli a Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály felügyelete mellett.

Az ALM kockázatkezelésre vonatkozó szabályozás

Az ALM fő célja, hogy optimalizálja az intézmény kockázat/haszon profilját, az Igazgatótanács által meghatározott kockázatviselési limitek betartásával. Ezért, az ALM tekintetében a legmagasabb hivatali hatalom végsőképpen az Igazgatótanács (BoD) marad.

- A Vezetői Bizottság (EXCO) felel a BoD által jóváhagyott ALM stratégia megvalósításáért.

A számottevő vállalatoknak – mint a K&H – teljes mértékben meg kell felelniük a KBC szabályozás előírásainak:

- Egy Kockázati Bizottság (CROC) és egy ALM kockázatkezelési főosztály létrehozása, amely független az üzleti osztálytól
- A CROC szerepét és felelősségét egy alapszabályban kell meghatározni, amely kielégíti a Csoport CROC által jóváhagyott feltételeket
- A KBC ALM módszertan (pl. viszonyítási alapok, nyereség-felosztási képletek, előlegfizetési modellezés, stb.) bevezetése
- A KBC ALM által előírt beszámolási kötelezettségek teljesítése (pl. a csoportszintű rendszeres és eseti ALM jelentések minden összetevőjének megadása, helyi jelentések készítése a csoportszabványok szerint).

A K&H Csoportnál a helyi CROC ellenőrzi az értékteremtést és a banki könyvek kockázatait. A K&H ALM (Eszköz- és Forrásgazdálkodás) megfelel a nemzetközi és a KBC csoport szabványoknak. A K&H Csoport a KBC ALM kockázatkezelési módszert alkalmazza. A kockázatviselési szinteket a KBC Csoport RCOC dönti el és osztja fel.

Az ALM kockázatkezelés folyamata

Észlelés és azonosítás

A kockázat azonosításának és észlelésének elsődleges hivatalos eszköze a kötelező Új és Aktív Termék Folyamat (NAPP) eljárás. E Csoportszabvány célja annak biztosítása, hogy mielőtt pozíciókat vállalnánk új termékekben, a szervezet legyen kész és képes kezelni az új termékeket, és hogy az összes jogi, adó, jogkövetési, számviteli, kockázatkezelési stb. kérdéssel mindjárt az elején megfelelően foglalkozzunk. Az új termékek mellett azonban 2009-től az aktív termékeket is felülvizsgálati időtől függően újra kell tárgyalni az NAPP keretében, így biztosítva a már meg lévő banki termékek időszakos kockázati felülvizsgálatát.

Összhangban a KBC általános NAPP keretével, valamennyi szakterülethez tartozó NAPP hivatott a számviteli és az egyéb problémák kezelésére az ALM pozíciókban. Következésképpen, a KBC Eszköz- és Forrásgazdálkodás területen aktív összes tagja köteles bevezetni a csoportszabványt és értékelni a helyi eljárások megfelelőségét a Csoportszabványoknak.

Konkrétabban ez azt jelenti, hogy az NAPP-knek fontolóra kell venniük az új befektetési termékekhez kapcsolódó ALM kockázatok beárazását. Minden új termékhez, amelyben ALM pozíciót vállalunk, szükséges egy üzleti alátámasztás, amely elemzi a lényeges kockázatokat és azok kezelésének módját (= mérés, enyhítés, nyomon követés és jelentés). Minden Új Termék üzleti alátámasztáshoz csatolni kell a GVRM ALM kockázat / helyi VRM ALM Kockázat írásbeli véleményét az NAPP-hez történő benyújtás előtt.

Mérés

A KBC Csoport tagjai által végzett ALM tevékenységekből eredő ALM kockázat rögzítésére számos mértékegységet alkalmaznak, mint például:

Kockázatotott érték

Az érték, mint a KBC érték- és kockázatkezelésének és így az ALM-nak központi koncepciója, alkalmazása miatt, de egyben az érték-koncepció fontosságának növekedése miatt is, az új számviteli keretben (IFRS) és az új szabályozói keretekben, a fő ALM limitek az ALM portfólió értékének maximális ingadozása vagy a Kockázatotott Érték (VaR) tekintetében kerülnek meghatározásra. Ez a VaR rögzíti az összes fent említett ALM kockázat előidéző tényezőtől eredő kockázatot (ahol vannak modellek) és e kockázatokat egyetlen számban foglalja össze.

Az ALM VaR limit egy 99%-os konfidencia intervallumra és egyéves tartási időszakra kerül kiszámításra.

Azonban, ezúttal a VaR számításokat a parametrikus VaR (pVaR) megközelítéssel végezzük és azok a banki könyv kamatláb-kockázatára korlátozódnak, mivel a K&H Csoport a banki könyvekben nem vállal semmilyen részvény- vagy ingatlan kockázatot.

Bázispont érték

A kamatláb kockázattal kapcsolatban használt egyik sajátos mértékegység a Bázispont Érték (BPV). A BPV a kamatlábgörbében párhuzamosan bekövetkező 10 bázispontos (azaz 0,10%) elmozdulás miatti valós érték változását képviseli. A BPV betekintést nyújt a CROC-nek a vállalt pozíciókba, mivel a kockázat iránya ismert. Emellett, a BPV könnyen összevonható. Egy ennél inkább eseti alapon, a nem-párhuzamos elmozdulások gazdasági értékre gyakorolt hatása is kiszámításra és nyomon követésre kerül (amellett, hogy ez a kockázat az összes VaR számításban szerepel).

Kamatláb rések

A kamatláb rések egy kiegészítő kamatláb kockázatmérési eszköz, amely időszakos jelentésre kerül. Ez a kamatláb érzékenység elemzésének egyik alpmódszere. Egy pozitív halmazott rés az adott időszakbeli átárazandó eszközök nettó többletét mutatja. Így egy pozitív halmazott rés lehetővé teszi a bank számára, hogy növelje a nettó kamatfelárát, ha emelkedés következik be a kamatláb görbében.

Forgatókönyv elemzés és stressz tesztek

Az ALM kockázatok mérésére, amelyeknek a KBC Csoport ki van téve, forgatókönyv elemzéseket és stressz teszteket – egyedi kockázati tényezőkre és az átfogó ALM kockázati tényezőkre egyaránt – végzünk.

Az alábbi BPV táblázatok bemutatják a banki könyvek gazdasági értéke stressz tesztjének év végi eredményeit. A terhelést a hozamgörbékben bekövetkező 10, 100 és 200 bázispontos párhuzamos elmozdulások forgatókönyv mellett végeztük. A banki könyv BPV-je korlátozásra került egy belső limittel. A K&H az elmúlt évben ezen a limiten belül teljesített.

Valutanem	BPV millió Ft-ban
10 bp párhuzamos, FEL forgatókönyv	
CHF	7,0
EUR	-78,6
HUF	-531,1
USD	2,0
ÖSSZESEN	-600,7
100 bp párhuzamos, FEL forgatókönyv	
CHF	69,7
EUR	-774,3
HUF	-5 192,3
USD	19,8
ÖSSZESEN	-5 877,0
200 bp párhuzamos, FEL forgatókönyv	
CHF	138,6
EUR	-1 523,5
HUF	-10 095,8
USD	39,3
ÖSSZESEN	-11 441,3

Valutanem	BPV millió Ft-ban
10 bp párhuzamos, LE forgatókönyv	
CHF	-7,0
EUR	78,9
HUF	538,4
USD	-2,0
ÖSSZESEN	608,3
100 bp párhuzamos, LE forgatókönyv	
CHF	-39,7
EUR	805,3
HUF	5 512,0
USD	-24,1
ÖSSZESEN	6 253,5
200 bp párhuzamos, LE forgatókönyv	
CHF	-39,5
EUR	1 197,2
HUF	11 364,8
USD	-48,6
ÖSSZESEN	12 473,9

Táblázat 25: Banki könyvi pozíciók stressz teszt eredményei

Nyomon követés és limit beállítás

A kockázat nyomon követése érdekében limiteket határozunk meg, ami a kockázatvállalás konkrét formái jóváhagyásának eszközéül szolgál. A limit nyilvánvaló teszi, hogy mennyi kockázat tekinthető az „elviselhető maximumnak” egy portfólió vagy egy portfóliószegegens tekintetében. A K&H-ban, mivel az a KBC Csoport része, létezik egy ALM tevékenység kockázati limit keret, ami több limit hierarchiájából áll.

A célok és megszorítások valamint az ALM-ban szereplő kockázatot előidéző tényezők kombinációja világos képet ad az ALM limit rendszerről, amit bővebben ki kell fejteni. A limitrendszert rendszeresen felül kell vizsgálni, hogy biztosítsuk aktualitását. Mint ilyen, létezik egy eljárás e limitek létrehozására és felülvizsgálatára, hogy biztosítsuk a limitrendszer további hatékonyságát. Ez az eljárás az éves „limit felülvizsgálati eljárás”.

Mivel a K&H Csoportban az ALM jelentős részét a kamatláb kockázatok fedik le, a tűréshatár a BPV tekintetében korlátozott. A kamatláb kockázat a nettó kamatbevételre végzett forgatókönyv elemzés útján is mérjük (lásd fentebb). KBC Csoportszinten léteznek ALM VaR limitek, de K&H szinten nincsenek ilyenek.

Elemzés és tanácsadás

A helyi VRM-nek (konkrétan a K&H Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztályának) egyik fontos feladata, hogy elemezze az adatokat (kockázatszámítási eredmények, pozíciók, stb.) és véleményezze a különböző üzletágak által a CROC-nek benyújtott előterjesztéseket. Ily módon, a Kockázatkezelés elemzési és tanácsadási feladata egy események elé menő és egy inkább reagáló szerepre bontható.

Az események elébe menő szerep az, amely során a helyi VRM elemzi az érték és kockázati számítások, a piaci fejlemények, az ágazati trendek, az új modellezési meglátások és a szabályozói változások stb. eredményét, és ajánlásokat fogalmaz meg a CROC-nek akár a mérési módszerek, kockázatvállalási hajlandóság (limitek), fedezeti módszerek, akár a stratégiai pozíciók módosítására vagy finomítására. Az ajánlás ebben az összefüggésben az időszakos (többnyire havi) jelentés, de benyújtható konkrét kérdéssel foglalkozó külön előterjesztésként is.

A reagáló szerep az, amely során a VRM kiadja az üzleti előterjesztésekre vonatkozó kötelező véleményét, ami általában új limitek vagy limitemelés, új befektetési eszköz, sajátos ALM jellemzőkkel rendelkező lakossági termékek igénylését idézi elő.

A javaslatában a VRM általában ellenőrzi, hogy az előterjesztés összhangban van-e az érvényben lévő módszertannal, limitekkel és a felhatalmazási kerettel (limitemelés esetén) az átfogó stratégiával és így tovább. Fontos tudni, hogy a helyi VRM soha nem rendelkezik döntéshozatali joggal, csak ajánlást ad a döntéshozó testületnek (többnyire a CROC-nek).

Jelentés

A következő bekezdés ismerteti a Kockázatkezelés által időszakonként összeállított ALM jelentéseket.

- BPV limitfigyelési jelentés havonta a helyi és a Csoport VRM-nek
- VaR számítási jelentés havonta a KBC helyi és Csoport VRM-nek
- Nettó kamatbevétel szimulációk havonta a helyi és a Csoport VRM-nek
- Tőke és bevétel érzékenységelemzések kényszer kamatláb forgatókönyvek mellett, havonta a helyi és a Csoport VRM-nek
- A Vezetői Bizottságnak szóló havi Integrált Kockázati Jelentés részeként.

A K&H Igazgatótanácsa és az Audit Bizottság is negyedévente tájékoztatást kapnak a fő ALM kockázati mutatókról és a limit kihasználtságról.

Válaszadás

A gazdasági értékteremtés a KBC és a K&H Eszköz- és Forrásgazdálkodásának fő célkitűzése. Az ALM szerepe az értékképző folyamatban az ALM kockázatok piaccal összeegyeztethető beárazására korlátozódik az üzleti egységek felé (transzferárképzés), hogy lehetővé tegye az üzleti osztályok számára a jól átgondolt üzleti árképzési döntéseket. Emellett, az ALM-nak kell beállítania a megfelelő kockázati/bevételi profilokat (azaz optimalizálni) a következők útján:

- A tevékenység összetételének általánosságban történő módosítása, hogy a kockázat/haszon kompromisszum megfeleljen a részvényesek elvárásainak és azok maximális kockázatviselési hajlandóságának
- És konkrétan, ALM összefüggésben a fedezésre vagy a befektetési portfólió összetételére vonatkozó döntések oly módon történő meghozatala, hogy az jobban megfeleljen a részvényesek preferenciáinak/piaci elvárásoknak.

A Csoport vagy helyi szintű CROC/EXCO/BoD határozza meg azt a kockázat/haszon profilt, amelyet a vállalat felvenni kíván, a kockázati tényezőkenti minimum és maximum VaR limitek meghatározása útján, mint azt korábban tárgyaltuk. A minimum és a maximum limit közötti különbség enged némi helyet a CROC / befektetési vezető általi taktikai és működési befektetési döntéseinek. Ezek a döntések eredményezik a Bank tényleges befektetéseinek összetételét.

IX. fejezet – Likviditási kockázat

A likviditási kockázat kezelése

Meghatározás

A likviditási kockázat annak a kockázata, hogy egy szervezet esetleg nem képes finanszírozni az eszközök növekedését vagy esedékességkor a kötelezettségeit teljesíteni, vagy csak elfogadhatatlan költségekkel. Tehát a likviditási kockázat annak a kockázata, hogy a Csoport nem lesz képes esedékességkor teljesíteni fizetési kötelezettségeit rendes és stressz körülmények között.

A likviditási válság csak az egyéb kockázati területeken – mint a hitelkockázat, működési kockázat vagy piaci kockázat – létező problémák miatt merülhet fel. Az ilyen likviditási válságok (az egyéb kockázati területeken korábban bekövetkezett eseményekkel) hatásának értékelésére tett kísérletek pl. stressz tesztek útján, a KBC Csoport likviditási kockázatkezelési rendszerének és a K&H Csoport likviditási politikájának szerves részét képezik.

A likviditási kockázatkezelés hatóköre a KBC Csoportban

A KBC likviditáskezelésének a fő célkitűzése, hogy képes legyen finanszírozni a csoportot, és lehetővé tegye a csoport fő üzleti tevékenységei számára a jövedelemszerzést, még kedvezőtlen körülmények között is.

A KBC Csoportban – és ezért a K&H-ban is – a likviditási kockázatkezelési rendszer a likviditásfinanszírozási kockázatot fedi le, a piaci likviditási kockázatot nem. 2009 második felében egy kifinomultabb likviditási keretrendszer került bevezetésre, amely a következő pilléreken nyugszik.

- működési likviditási kockázatkezelése
- szerkezeti likviditási kockázatkezelés
- tartalék likviditási kockázatkezelés

A likviditási kockázatkezelés keretében a KBC rendszere a likviditási kockázat finanszírozásának e három fontos kiegészítő aspektusára koncentrálna.

Működési likviditási kockázatkezelés

A működési likviditáskezelést a treasury főosztályok végzik a finanszírozási igények alapján. Figyelembe veszik a lejáratokat és a megtakarítási, valamint a látra szóló számlákról várható pénzkivételeket, csak úgy, mint a le nem hívott hitelkeretből eredő további finanszírozási igényeket, stb. A Csoport Érték- és Kockázatkezelési Igazgatóság (Group VRM) a működési likviditáskezelést vállalatonként és csoportszinten is figyelemmel kíséri.

Szerkezeti likviditási kockázatkezelés

A KBC a finanszírozási szerkezetét úgy alakítja, hogy a Csoport megőrizze a jelentős diverzifikációját, minimalizálja a finanszírozás koncentrációját és korlátozza a nagybani finanszírozásra (bruttó, és a repók nélküli) támaszkodás szintjét. Ezért a KBC a mérleg előrejelzési szerkezetét rendszeresen felülvizsgálja és megfelelő finanszírozási stratégiákat és lehetőségeket dolgoz ki és vezet be. A K&H-ban is alkalmazott KBC likviditási keretrendszer biztosítja, hogy a nem alapforrásokból szerzett nettó finanszírozás mindenkor korlátozva legyen az államkötvények és más forgalomképes biztosítékok által nyújtott likviditási tartalék révén.

Tartalék likviditási kockázatkezelés

A tartalék likviditási kockázat felmérése számos likviditási stressz teszt alapján történik, amelyek azt mérik, hogy a KBC Csoport bankjainak likviditási tartalékai hogyan változnak stressz forgatókönyvek esetén. A likviditási tartalék a likviditás kiáramlásaira (pl. lakossági ügyfelek, professzionális ügyfelek magatartása, folyósítási kötelezettséggel járó hitelkeretek lehívása, stb.) és a likviditásnövelő intézkedésekből eredő beáramlásokra (pl. repó ügylet kötése a kötvény portfólióra, a fedezetlen bankközi hitelezés csökkentése, stb.) vonatkozó feltételezéseken alapul.

A likviditási tartaléknak elegendőnek kell lennie a likviditási igények fedezésére (nettó készpénz és biztosíték kiáramlás)

- (a) azon időszak alatt, amely ahhoz szükséges, hogy helyreálljon a piac csoportba vetett bizalma egy KBC-specifikus eseményt követően, és
- (b) azon időszak alatt, amely ahhoz szükséges, hogy a piacok megszilárduljanak egy általános piaci eseményt követően.

A likviditási keretrendszer általános célkitűzése, hogy a KBC stressz helyzetekben is elégségesen likvid maradjon anélkül, hogy olyan likviditásfokozó intézkedésekhez kellene folyamodnia, amelyek jelentős költségekkel járnak, vagy amelyek megzavarnák a bankcsoport alaptevékenységét.

Figyelembe vett kitétségek

Az ALM hatókörétől eltérően, a likviditáskezelés a bankok kereskedési ügyleteire is kiterjed, nem csak a „szerkezeti” pozíciókra. Így, likviditáskezelési célokból az egész csoport (konszolidált) mérleg- és mérlegén kívüli pozíciói figyelembevételre kerülnek.

Kétség nem férhet hozzá, hogy a likviditási kockázat felméréséhez elvben az összes létező ügyletet figyelembe kell venni. Emellett, a likviditási kockázathoz a jövőbeni ügyleteket is számba kell venni. A szerkezeti likviditási kockázat felmérése, többek között, a várható jövőbeni események folyó pozíciókba való beépítése útján történik. E jövőbeni események járhatnak likviditásjavító (pl. új hosszú távú finanszírozási program) csakúgy, mint likviditásrontó (lakossági betétek csökkenése, hitelállomány emelkedése) hatással.

A likviditási kockázatkezelés irányítása a KBC Csoportban

A KBC likviditási kockázatkezelési megközelítése az arany középút a centralizáció és a decentralizáció között. Ez a választás azon a nézeten alapul, hogy bizonyos jellemzők helyi szinten kezelhetők a legjobban és hogy néhány jogi korlátozás megnehezíti a csoporton belüli likviditásátadást. Ez a megközelítés kiegészül egy központi felügyelettel és támogatással, így kritikus helyzetekben a helyi vállalatok központi támogatást tudnak kapni.

Egyrészt a következő fontos felelősségek kerültek központosításra a KBC-ben:

- A KBC Csoport VRM feladata, hogy egységes, csoportszintű likviditáskezelési rendszerre (politikák, szerepek és felelősségek, mértékek, limitek) tegyen javaslatot
- A KBC Csoport VRM emellett folyamatosan nyomon követi és rendszeresen jelenti a KBC Csoport likviditási kockázatát a csoport felelős bizottságainak
- a Csoport RCOC a csoportszintű működési likviditási pozíció napi nyomon követését a Globális Treasury-re delegálta:
 - Amely központilag kezeli a KBC Csoport hosszú távú nagybani finanszírozását
 - A csoport likvid biztosítékának jelentős részét a repó részleg kezeli Brüsszelben. Konkrétabban, a KBC Bankcsoport jelentős összegű likvid államkötvénnyel rendelkezik, amely könnyen eladható a piacon, repó ügylet köthető rá vagy elzálogosítható a központi banknál, hogy likviditási probléma esetén más leányvállalatoknak támogatást tudjon nyújtani.
 - A működési likviditási pozícióba való betekintést segíti elő egy rendszeres tájékoztató jelentés alkalmazása, amelyet a Globális Treasury naponta megküld a csoporttagoknak. Ez a jelentés mennyiségi (elkövetkező heti likviditási pozíció és hiány, a rendelkezésre álló forgalomképes eszközök áttekintése) és minőségi (ad hoc események, kölcsönfelvételi képesség más bankoktól, stb.) elemeket is tartalmaz.

- Központi szerepet játszik a tartalék likviditás tervezésében és a válságkezelésben.

Ugyanakkor másrésről, megmarad a helyi elsődleges felelősség a likviditási kockázat figyelése és kezelése tekintetében (központilag meghatározott limiteken belül):

- A helyi vezetés látja a legjobban a helyi piac, termékek, finanszírozási források és lehetőségek sajátosságait,
- A napi likviditáskezelés az egyes leányvállalatok és fiókok felelőssége. A csoport kereten túl a helyi vállalat rendelkezhet helyileg megszabott limitekkel is (a fióktól, helyi szabályozótól, stb. függően).
- A helyi treasury főosztály gondoskodik arról, hogy az egyedi készpénz pozíciók a nap végén egyensúlyban legyenek és a megszabott külső és belső likviditási limitek mindenkor betartásra kerüljenek.
- Az helyi VRM osztályok független ellenőrzést végeznek arra vonatkozóan, hogy a likviditási pozíció megfelel-e a megszabott limitnek. Ők egyaránt beszámolóval tartoznak helyi CROC-nek és a GVRM-nek (aki viszont a Csoport RCOC-nek jelent).
- Az összes jelentős leányvállalat rendelkezik egy likviditási eszközportfólióval, amely könnyen értékesíthető a piacon, repó ügylet köthető rá vagy elzálogosítható a központi banknál abban az esetben, ha a szokásos likviditási intézkedések nem bizonyulnának elégségesnek egy stressz forgatókönyv idején.
- Ez a munkamódszer érzékenyvé teszi a helyi vezetést a likviditási kockázati kérdések iránt.
- Elkerüli az esetleges szabályozói/jogi akadályokat (azaz a helyi pénzügyi felügyeletek konkrét rendelkezéseit)
- A helyi pénzügyi felügyeletek felé történő likviditásjelentési kötelezettségek és az általuk szabott limitek betartása jobban nyomon követhető a szorosabb kapcsolatnak köszönhetően.

A likviditási kockázatkezelésben résztvevő legfontosabb szereplők

A K&H Csoportban a likviditási kockázatot a Treasury ALM osztály kezeli a Piaci és Likviditási Kockázatok Főosztály felügyelete mellett. Mégis, sem a kezelése, sem a mérése nem úgy történik, mint az egyéb ALM kockázati tényezők esetén. Ehelyett, ezt a kockázatot a K&H – sajátos természete miatt – külön politikák, szabályok és limitek útján kezeli. A likviditási kockázat úgynevezett „másodrendű kockázatként” van tekintve.

Felelős bizottságok

Csakúgy, mint a KBC Csoportban érvényes általános kockázatkezelési keretrendszerre, a likviditási kockázatkezelésre is a következő érvényes:

A likviditási kockázat tekintetében a legmagasabb döntési jogkört végső soron az Igazgatótanács (BoD) tölti be. A Igazgatótanács felel a stratégiák, fő politikák és elsődleges limitek jóváhagyásáért és időszakos felülvizsgálatáért. A Igazgatótanács e feladatai elvégzéséhez az Audit Bizottságtól (AC) kap segítséget / tájékoztatást / tanácsot, amely a Igazgatótanács egyik szakosodott albizottsága.

A Vezetői Bizottság (EXCO) felel a Igazgatótanács által jóváhagyott likviditási stratégia megvalósításáért és a Igazgatótanács által meghatározott kockázatvállalási hajlandóságnak megfelelő limitek előterjesztéséért.

A KBC-ben a Csoport RCOC felel a megfelelő likviditáskezelési keretrendszer javaslásáért, a KBC Csoport likviditási pozíciójának nyomon követéséért és szükség esetén az enyhítő/kiigazító intézkedésekről való döntésért.

A likviditási kockázatkezelésért felelős egységek

A KBC Csoport VRM felel a csoportszintű likviditási kockázatkezelési keretrendszer és a megfelelő likviditási kockázati intézkedések meghatározásáért. A GVRM emellett felel az átfogó limitbeállításokra való javaslattételért, valamint a KBC Csoport likviditási kockázati pozíciójának elemzéséért és gyakori jelentéséért a külső és belső (elsősorban a Csoport RCOC) érdekelt feleknek.

Ezen túl, a helyi érték- és kockázatkezelés (VRM) is érintett a folyamatban és ez felel a kiegészítő helyi limitek meghatározásáért, a helyi likviditási kockázati pozíció nyomon követésért és annak jelentéséért a helyi érdekelteknek (helyi CROC-nek) valamint a Group VRM-nek.

A kereskedők (a Global Treasurer felügyelete alatt), valamint a helyi befektetési funkciót ellátók fontos szerepet játszanak a napi/napon belül likviditáskezelési folyamatban.

A likviditási kockázatkezelés folyamata

Észlelés és azonosítás

A likviditási finanszírozási kockázat nem kötődik egy konkrét (új) termékhez, hanem az inkább egy olyan kockázat, amely a finanszírozási források és eszközök általános portfóliójából ered. Azonban, a likviditási kockázat az egyik olyan tényező, amelyet figyelembe vesznek az új kereskedelmi stratégiák vagy termékek értékelésekor. Ezt mindig az átfogó likviditási helyzetre gyakorolt hatás vizsgálata útján teszik, az alábbiak szerint.

Mérés

A KBC és a K&H likviditási kockázatkezelési rendszere a likviditásfinanszírozási kockázat 3 fontos szempontjára koncentrálnak. Az összes mérés (a működési, szerkezeti és tartalék likviditás) a „készlet” és „áramlási” típusú feltételezések kombinációján alapul. Azonban a konkrét feltételezések eltérőek lesznek e különböző szempontok között.

- Készlet-típusú feltételezések: pl. azok az eszközök, amelyek eladhatók vagy repó ügylet köthető rájuk (a piacok rendelkezésre állásának és a vonatkozó „haircut”-ok feltételezésével), vagy lehívható hitelkeretek. Nyilvánvaló, hogy a „forgalomképes” eszközök (mint a MNB-képes biztosíték) magas készlete pozitív hatással van a likviditási helyzetre, míg pl. az ügyfelek felé fennálló folyósítási kötelezettség mellett nyújtott hitelkeretek magas összege negatív hatással jár a likviditási helyzetre, e keret potenciális lehívása miatt.
- Flow-típusú: cash-flow feltételezések (szerződéses lejárat szerint, valamint modellezésre kerül az olyan határozatlan lejáratokra is, mint a folyószámla vagy megtakarítási számla, figyelembe véve a helyzetfüggő megújítási arányokat, stb.)

Működési likviditási kockázat

A működési likviditást az (5, 30 és 90 napos) likviditási hiánnyal (gap) mérik. A K&H-ban a likviditási hiányt teljes mértékben könnyen likviddé tehető alapbiztosítékkal kell fedezni.

Szerkezeti likviditási kockázat

A szerkezeti likviditást a Bank a hitel/betét (loan-to-deposit, LTD), a mérlegfedezeti mutató, a betétfedezeti mutató, a devizafinanszírozás megfelelőségi mutató, a nettó stabil finanszírozási arány és a likviditásfedezeti mutatón keresztül kezeli, ami egy általános likviditási viszonyítási alap.

Tartalék likviditási kockázat

A tartalék likviditási kockázatot a csoport számos likviditási stressz forgatókönyv alapján méri. A stressz tesztek célja annak a mérése, hogy a K&H Csoport likviditási tartaléka hogyan alakul stressz helyzetekben. Minden egyes forgatókönyvre kiszámításra kerül a likviditási tartalék alakulása: ez az egyes időszakokra eső likviditási többlet összege. Lényegében a stressz tesztnek két különböző fajtája létezik: általános piaci és a KBC/K&H-specifikus forgatókönyvek. A K&H mindkét forgatókönyv szerint elérné a belsőleg megállapított túlélési időszakot.

Nyomon követés és limit beállítások

A fent említett mérések többségére a KBC-ben limitek kerülnek beállításra. A korábban említettek szerint, az egyes leányvállalatokra érvényes minimum likviditási limitekre a KBC likviditási kockázatkezelési irányelvei az irányadók. Azonban, a K&H további helyi limitekkel rendelkezik, ami pluszbiztonságot nyújt a csoportnak. Fontos megjegyezni, hogy a helyi treasury és a helyi kockázati likviditási osztályok felelnek e helyi limitek kezeléséért.

Elemzés és tanácsadás

Valójában a likviditási kockázatkezelési folyamat összes előző és ezután következő lépései a helyi ALM kockázatkezelés előkészítő munkáján alapulnak. Ez az előkészítő munka gyakran elemzésben (adatok a módszertani fejlesztéshez, kockázati pozíciók, stb.) és tanácsadásban (üzleti előterjesztésekre, stb.) mutatkozik meg, amelyekre úgy kell tekinteni, mint a helyi VRM legfontosabb feladataira (konkrétabban, ez esetben a helyi ALM kockázatkezelés).

A fenti mérések és limitek időszakos utókövetésén túl, a helyi ALM kockázatkezelés akkor is figyelembe veszi a likviditási kockázatot, amikor egyéb üzleti fejleményeket és kereskedelmi műveleteket vizsgál. Fontos megjegyezni, hogy a helyi ALM kockázatkezelés soha nem dönthet egyedül a likviditási kockázatkezelési folyamat egyetlen lépésében sem, hanem csak tanácsot ad a helyi CROC-nek egy megfelelő keret bevezetésére, az elfogadható kockázati szintre vonatkozóan, stb.

Jelentés

A helyi likviditási jelentést naponta a Kockázatkezelés végzi a Treasury felé (ALM részleg) a működési likviditási limit nyomon követéséről. A Kontrolling Főosztály havonta jelent a hitel/betét (LTD) arány alakulásáról. A Kockázatkezelés havonta jelent a Vezetői Bizottságnak (az Integrált Kockázati Jelentésben), bemutatva a működési likviditás alakulását és összefoglalva az összes likviditási intézkedést. A likviditási stressz teszt forgatókönyveket a KBC-ben számítják ki a helyi Kockázatkezelés által biztosított információk alapján. Az eredmények az Audit Bizottságnak is benyújtásra kerülnek negyedévente.

Válaszadás

Ha a likviditási kockázatra vonatkozó jelentés pl. az működési likviditási kockázati limitek túllépését vagy a hosszú távú likviditási pozíció romlását mutatja, akkor a (belső) érdekelt felek (azaz az információt kapó bizottságok) felelőssége, hogy döntsenek a lehetséges helyesbítő intézkedésekről.

X. fejezet – Függelék

Függelék

Rövidítések listája

BCBS	Bázei Bizottság – <i>Basel Committee of Banking Supervision</i>
CRD	Tőkekövetelmény Direktíva – <i>Capital Requirements Directive</i>
PSZÁF	Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
MNB	Magyar Nemzeti Bank
SRP	Felügyeleti ellenőrzési folyamat – <i>Supervisory Review Process</i>
ECAP	Gazdasági tőke – <i>Economic capital</i>
ICAAP	Belső Tőke megfelelési Értékelési Folyamat – <i>Internal Capital Adequacy Assessment Process</i>
SREP	Felügyeleti Felülvizsgálati és Értékelési Folyamat – <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>
RWA	Kockázattal súlyozott eszközök – <i>Risk Weighted Assets</i>
IFRS	Nemzetközi Pénzügyi Jelentési Szabványok – <i>International Financial Reporting Standards</i>
HAS	Magyar számviteli szabványok – <i>Hungarian Accounting Standards</i>
HPT	Hitel- és pénzügyi törvény (1996. évi CXII. sz. törvény)
STA	Sztenderd módszer – <i>Standardized Approach (hitelkockázat)</i>
IRB	Belső minősítéseken alapuló módszer – <i>Internal Ratings Based approach (hitelkockázat)</i>
FIRB	Alap IRB módszer – <i>Foundation IRB approach (hitelkockázat)</i>
AIRB	Fejlett IRB módszer – <i>Advanced IRB approach (hitelkockázat)</i>
SMA	Sztenderd mérési módszer – <i>Standardized Measurement Approach (piaci kockázat)</i>
IMA	Belső modellek módszere – <i>Internal Models Approach (piaci kockázat)</i>
BIA	Alapmutató módszer – <i>Basic Indicators Approach (működési kockázat)</i>
TSA	Sztenderd módszer – <i>Standardized Approach (működési kockázat)</i>
ASA	Alternatív sztenderd módszer – <i>Alternative Standardized Approach (működési kockázat)</i>
AMA	Fejlett mérési módszer – <i>Advanced Measurement Approach (működési kockázat)</i>
PD	Nemteljesítési valószínűség – <i>Probability of Default</i>
EAD	Nem-teljesítéskori kitétség – <i>Exposure at Default</i>
LGD	Nem-teljesítéskori veszteség – <i>Loss Given Default</i>
RAROC	Kockázattal helyesbített tőkearányos megtérülés – <i>Risk-adjusted Return on Capital</i>
ERM	Vállalati szintű kockázatkezelés – <i>Enterprise-wide Risk Management</i>
MCEER	Kelet-európai és orosz.-i vezetői bizottság – <i>Management Committee Eastern Europe & Russia</i>
CT	Országcsapat – <i>Country Team</i>
BoD	Igazgatótanács – <i>Board of Directors</i>
EXCO	Vezetői Bizottság – <i>Executive Committee</i>
CROC	Tőke- és Kockázatfelügyeleti Bizottság – <i>Capital and Risk Oversight Committee</i>
CRC	Hitelkockázati Tanács – <i>Credit Risk Council</i>
TRC	Kereskedési Kockázati Tanács – <i>Trading Risk Council</i>
ORC	Működési Kockázati Tanács – <i>Operational Risk Council</i>
VRM	Érték- és Kockázatkezelés – <i>Value and Risk Management</i>
ARC	Audit Bizottság – <i>Audit Committee</i>
CRO	Kockázati Igazgató – <i>Chief Risk Officer</i>
RC	Illetmény Bizottság – <i>Remuneration Committee</i>
CrisCo	Krízisbizottság – <i>Crisis Committee</i>
RCC	Lakossági Hitelbizottság (LHB) – <i>Retail Credit Committee</i>
RPC	Lakossági Termékbizottság (LTB) – <i>Retail Product Committee</i>
RCs	Lakossági Bizottságok (LB) – <i>Retail Committees</i>
NCC	Országos Hitelbizottság (OHB) – <i>National Credit Committee</i>
NCsC	Országos Hitelezési Albizottság (OHaB) – <i>National Credit Sub-Committee</i>
CIC	Vállalati Intézményi Bizottság (VIB) – <i>Corporate Institutional Committee</i>

A konszolidáció köre és részesedések

Vállalkozás	Tulajdonos "A"	Tulajdonos "B"	Tulajdnos "A" közvetlen befektetése	Tulajdnos "B" közvetlen befektetése	Összes közvetlen és közvetett befektetés	Tervezési egység volt, vagy jelenleg is az?	Működése szerint	besorolás Hpt. Szerint
K&H Autópark Kft.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	operatív lízing
K&H Autofinanszírozó Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	PIBB
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	PIBB
K&H Eszközlízing Kft.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	operatív lízing
K&H Alkusz Kft.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	egyéb
K&H Lizingház Zrt. V.a	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	végelszámolás alatt	operatív lízing
K&H Lizing Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	-
K&H Ingatlanlízing Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	PIBB
K&H Befektetési Alapkezelő	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	-
K&H Csoportszolgáltató Kft.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	járadékos
K&H Equities Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	egyéb
Risk Kft. f.a	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	nem	felszámolási eljárás	egyéb
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	K&H Bank Zrt.		20.99%		20.99%	igen	aktív	PIBB
Bankközi Informatika Szolgáltató	GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.		100.00%		0.00%	-	-	-
Arpád Üzletház Egyesülés	K&H Bank Zrt.		7.52%		7.52%	-	-	-
SWIFT S.C.	K&H Bank Zrt.		0.024%		0.00%	-	-	-
VISA Inc.	K&H Bank Zrt.		0.043%		0.00%	-	-	-
VISA Europe Limited	K&H Bank Zrt.		0.022%		0.00%	-	-	-
K&H Faktor Zrt.	K&H Bank Zrt.		100.00%		100.00%	igen	aktív	PIBB
Hitelgarancia Zrt.	K&H Bank Zrt.		13.30%		13.30%	-	-	-
Kisvállalkozás-fejlesztő pénzügyi	Hitelgarancia Zrt.		1.47%		1.47%	-	-	-
Garantiga Pont Zrt.	Hitelgarancia Zrt.		100.00%		100.00%	-	-	-
HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	K&H Bank Zrt.		25.00%		25.00%	igen	aktív	egyéb
Gyulai Húskombinátnál Zrt.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	Csillag csemege Kft.	45.68%	11.13%	74.02%	-	-	-
HAGE Invest Kft.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	Nagisz Zrt	95.56%	4.44%	100.00%	-	-	-
NAGISZ Zrt.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.		24.85%		24.85%	-	-	-
BIG-PIG Kft.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	Nagisz Zrt	27.96%	49.58%	77.54%	-	-	-
Terményfeltáró Kft.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.		100.00%		100.00%	-	-	-
Nádudvari Elelmiszer Kft.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	Nagisz Zrt	47.99%	51.96%	99.95%	-	-	-
Pannon Lúd Kft.	HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.		2.94%		2.94%	-	-	-

Táblázat 26: Konszolidációs kör és részesedések (1. rész)

Vállalkozás	összevont felülyelet alá tartozik	bruttó közvetlen és közvetett befektetés	Konszolidációs módszer IAS szerint	Konszolidációs módszer PSZAF szerint	Mentesítés oka	megjegyzés	Hitel-tőke konverzió történet-e	Vállalati üzletág által felülyelt-e
K&H Autópark Kft.	igen	10 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Autofinanszírozó Zrt.	igen	50 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	igen	100 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Eszközlízing Kft.	igen	50 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Alkusz Kft.	nem	22 933 000	teljes körű konszolidáció	nincs bevonva			nem	
K&H Lizingház Zrt. V.a	igen	20 000 000	Equity módszer	Equity módszer		Végelszámolás elkezdődött	nem	
K&H Lizing Zrt.	igen	50 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Ingatlanlízing Zrt.	igen	50 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.	igen	850 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Csoportszolgáltató Kft.	igen	60 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
K&H Equities Zrt.	igen	25 121 608 177	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			nem	
Risk Kft. f.a	nem	512 940 512	nincs bevonva	nincs bevonva	SzTtv 119.par.(1) c.	SzTtv 119.par.(1) c.: a felszámolás miatt a Bank nem tudja tulajdonosi jogait gyakorolni. a befektetésre 100% értékvesztés van elszámolva (könyvszerinti érték: 512 942 512 Ft, névérték: 444 000 000 Ft)	nem	
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	nem	247 086 667	Equity módszer	nincs bevonva		E-1 59/2005. számú határozatban mentesítve az összevont felülyelet alól	nem	
Bankközi Informatika Szolgáltató Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
Arpád Üzletház Egyesülés	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	20% alatti a részesedés		nem	
SWIFT S.C.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	20% alatti a részesedés		nem	
VISA Inc.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	20% alatti a részesedés		nem	
VISA Europe Limited	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	20% alatti a részesedés		nem	
K&H Faktor Zrt.	igen	250 000 000	teljes körű konszolidáció	teljes körű konszolidáció			Nem	igen
Hitelgarancia Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	20% alatti a részesedés		nem	
Kisvállalkozás-fejlesztő pénzügyi Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
Garantiga Pont Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
HAGE Hajdúsági Agráripáni Zrt.	nem	542 020 693	Equity módszer	nincs bevonva		A bank nem rendelkezik a szavazati jogok 25%-ával pantásos alapon	nem	igen
Gyulai Húskombinátnál Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
HAGE Invest Kft.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
NAGISZ Zrt.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
BIG-PIG Kft.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
Terményfeltáró Kft.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
Nádudvari Elelmiszer Kft.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	
Pannon Lúd Kft.	-	-	nincs bevonva	nincs bevonva	részesedés csak társult vállalkozáson		nem	

Táblázat 27: Konszolidációs kör és részesedések (2. rész)

Tőke megfelelés K&H Csoporttagonként

Vállalat	Hitel- kockázatok tőke- követelménye	Piaci kockázatok tőke- követelménye	Működési kockázatok tőke- követelménye	Elszámolási kockázatok tőke- követelménye	Teljes tőke- követelmény
Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.	117 645	3 413	18 202	0	139 260
K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.	27	0	327	0	354
K&H Faktor Zrt.	308	0	3	0	310
K&H Equities Zrt.	2	0	144	0	146
K&H Csoportszolgáltató Kft.	6	0	260	0	266
Kvantum KK Rt. v.a.	0	0	0	0	0
K&H Autópark Kft.	892	0	96	0	987
K&H Autófinanszírozó Zrt.	1 922	0	164	0	2 087
K&H Alkusz Kft.	0	0	0	0	0
K&H Lízing Zrt.	49	0	2	0	52
K&H Ingatlanlízing Zrt.	266	0	0	0	266
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	395	0	17	0	412
K&H Eszközlízing Kft.	313	0	7	0	320
K&H Lízingház Zrt.	0	0	-1	0	-1
ÖSSZESEN	121 825	3 413	19 221	0	144 458

Táblázat 28: Tőkekövetelmény K&H Csoporttagonként

Vállalat	Alapvető tőke levonások után	Járulékos tőke levonások után	Rendelkezésre álló teljes felügyeleti tőke	Tőke többlet vagy hiány	Hitelkockázatok fedezetére rendelkezésre álló tőke
Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.	192 340	21 404	213 743	74 483	192 128
K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.	5 520	0	5 520	5 167	5 193
K&H Faktor Zrt.	-205	0	-205	-515	-208
K&H Equities Zrt.	-9 524	0	-9 524	-9 670	-9 668
K&H Csoportszolgáltató Kft.	415	0	415	150	156
Kvantum KK Rt. v.a.	0	0	0	0	0
K&H Pannonlízing Zrt.	0	0	0	0	0
K&H Autópark Kft.	-1 249	0	-1 249	-2 236	-1 345
K&H Autófinanszírozó Zrt.	-1 278	0	-1 278	-3 365	-1 443
K&H Alkusz Kft.	0	0	0	0	0
K&H Lízing Zrt.	214	0	214	162	212
K&H Ingatlanlízing Zrt.	-96	0	-96	-362	-96
K&H Eszközfinanszírozó Zrt.	-1 388	0	-1 388	-1 800	-1 405
K&H Eszközlízing Kft.	-307	0	-307	-627	-314
K&H Lízingház Zrt.	-577	0	-577	-575	-575
TOTAL	183 865	21 404	205 269	60 810	182 635

Táblázat 29: Tőke megfelelés K&H Csoporttagonként

K&H Bank hitelezési portfóliójának részletes bontása

Lejárat (millió Ft)	CGCB	CORP	INST	PSE	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
<1 év	136 716	255 518	18 440	2 561	23 869	15 337	2 286	258 654	0	713 381
1 <= <5 évig	15 566	175 123	19 043	5 016	18 684	6 894	23 226	143 539	0	407 092
5 <= <10 évig	14 363	26 564	1 601	3 169	65 356	251	8 965	60 190	0	180 459
10 <= év	852 297	48 267	54 557	7	580 138	16 408	68 241	34 783	0	1 654 699
további értesítésig	0	83 634	0	0	0	77 418	0	0	160 729	321 782
ÖSSZESEN	1 018 943	589 106	93 641	10 753	688 047	116 307	102 718	497 166	160 729	3 277 413

Táblázat 30: Hitelezési portfólió lejárat és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)

Földrész (millió Ft)	CGCB	CORP	INST	PSE	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
Afrika	0	0	28	0	0	0	0	0	0	28
Ázsia	0	0	632	0	0	0	0	0	0	632
Közép- és Kelet-Európa	1 018 943	554 256	36 187	10 753	688 047	116 307	102 718	485 628	160 729	3 173 569
Latin-Amerika	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Közel-Kelet	0	0	54	0	0	0	0	0	0	54
Észak-Amerika	0	94	6 982	0	0	0	0	0	0	7 076
Ausztrália és Óceánia	0	0	322	0	0	0	0	0	0	322
Nyugat-Európa	0	34 756	49 437	0	0	0	0	11 538	0	95 732
Total	1 018 943	589 106	93 641	10 753	688 047	116 307	102 718	497 166	160 729	3 277 413

Táblázat 31: Hitelezési portfólió földrész és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)

Kód	Ország (millió Ft)	CGCB	CORP	INST	PSE	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
AO	Angola	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AT	Ausztria	0	5 294	533	0	0	0	0	0	0	5 827
AU	Ausztrália	0	0	322	0	0	0	0	0	0	322
BE	Belgium	0	19 345	14 076	0	0	0	0	8 770	0	42 191
BG	Bulgária	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BS	Bahamák	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BY	Fehéroroszország	0	0	21	0	0	0	0	0	0	21
BZ	Belize	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CA	Kanada	0	0	75	0	0	0	0	0	0	75
CH	Svájc	0	0	6 010	0	0	0	0	0	0	6 010
CY	Ciprus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
CZ	Csehország	0	0	28	0	0	0	0	248	0	277
DE	Németország	0	0	6 410	0	0	0	0	65	0	6 475
DK	Dánia	0	0	15	0	0	0	0	0	0	15
DO	Dominikai Köztársaság	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DZ	Algéria	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5
ES	Spanyolország	0	1	127	0	0	0	0	0	0	128
FR	Franciaország	0	104	1 949	0	0	0	0	0	0	2 053
GB	Egyesült Királyság	0	0	18 794	0	0	0	0	80	0	18 874
GI	Gibraltár	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HR	Horvátország	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HU	Magyarország	1 018 943	545 748	33 329	760	688 047	116 307	96 739	484 880	160 729	3 145 482
IE	Írország	0	6 733	0	0	0	0	0	0	0	6 733
IN	India	0	0	45	0	0	0	0	0	0	45
IT	Olaszország	0	1 735	674	0	0	0	0	0	0	2 409
JP	Japán	0	0	587	0	0	0	0	0	0	587

LU	Luxemburg	0	0	391	0	0	0	0	0	0	391
MH	Marshall-szigetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MT	Málta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NL	Hollandia	0	1 543	422	0	0	0	0	2 624	0	4 589
NO	Norvégia	0	0	13	0	0	0	0	0	0	13
PA	Panama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PL	Lengyelország	0	1 293	36	0	0	0	0	0	0	1 329
QA	Katar	0	0	37	0	0	0	0	0	0	37
RO	Románia	0	6 278	469	0	0	0	0	501	0	7 248
RS	Szerbia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RU	Orosz Föderáció	0	0	179	9 994	0	0	5 979	0	0	16 152
SC	Seychelles-szigetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE	Svédország	0	0	22	0	0	0	0	0	0	22
SI	Szlovénia	0	0	2 116	0	0	0	0	0	0	2 116
SK	Szlovákia	0	936	8	0	0	0	0	0	0	944
TN	Tunézia	0	0	23	0	0	0	0	0	0	23
TR	Törökország	0	0	16	0	0	0	0	0	0	16
UA	Ukrajna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
US	Amerikai Egyesült Áll.	0	93	6 908	0	0	0	0	0	0	7 001
VG	Brit Virgin-szigetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI	Amerikai Virgin-szigetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOT	ÖSSZESEN	1 018 943	589 106	93 641	10 753	688 047	116 307	102 718	497 166	160 729	3 277 413

Táblázat 32: Hitelezési portfólió ország és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)

Szektor (millió Ft)	CGCB	CORP	INST	PSE	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
Mezőgazd., Földm. és Halászat	0	22 050	0	0	0	0	0	56 629	0	78 679
Hatóságok	1 018 943	8 965	389	10 753	0	0	93 950	8 290	0	1 141 290
Autóipar	0	31 849	0	0	0	0	0	27 456	0	59 305
Repülés	0	609	0	0	0	0	0	8 238	0	8 847
Italgártás	0	2 012	0	0	0	0	0	4 663	0	6 674
Építőipar és kivitelezés	0	45 817	0	0	0	0	0	33 806	0	79 624
Vegyipar	0	59 412	0	0	0	0	0	12 481	0	71 893
Kereskedelmi ingatlan	0	20 802	0	0	0	0	0	36 817	0	57 620
Fogyasztási cikkek	0	31	0	0	0	0	0	1 441	0	1 472
Forgalmazás	0	42 252	0	0	0	0	0	89 558	0	131 810
Elektromos ipar	0	31 574	0	0	0	0	0	12 327	0	43 901
Elektrotechnika	0	17 802	0	0	0	0	0	12 334	0	30 137
Pénzügy és biztosítás	0	41 905	93 252	1	0	0	8 769	12 139	0	156 065
Élelmiszergyártás	0	24 304	0	0	0	0	0	31 350	0	55 654
Szálloda és vendéglátóipar	0	7 521	0	0	0	0	0	22 830	0	30 351
Informatika	0	343	0	0	0	0	0	446	0	790
Gépipar és nehéz berendezés	0	6 712	0	0	0	0	0	9 686	0	16 398
Média	0	51	0	0	0	0	0	1 065	0	1 116
Fémipar	0	6 221	0	0	0	0	0	19 819	0	26 040
Olaj, gáz és egyéb üzemanyag	0	29 252	0	0	0	0	0	23 468	0	52 720
Papír és cellulóz	0	20 856	0	0	0	0	0	3 622	0	24 478
Szolgáltatás	0	40 112	0	0	0	0	0	46 456	0	86 568
Fuvarozás	0	407	0	0	0	0	0	2 010	0	2 417
Távközlés	0	31 816	0	0	0	0	0	566	0	32 382
Textil és ruházat	0	469	0	0	0	0	0	2 237	0	2 706
Fa és fabútor	0	187	0	0	0	0	0	3 908	0	4 095

Dohányipar	0	609	0	0	0	0	0	0	0	609
Kereskedők	0	7 963	0	0	0	0	0	5 964	0	13 927
Víz	0	2 606	0	0	0	0	0	7 531	0	10 137
AZONOSÍTATLAN	0	84 597	0	0	688 047	116 307	0	30	160 729	1 049 710
ÖSSZESEN	1 018 943	589 106	93 641	10 753	688 047	116 307	102 718	497 166	160 729	3 277 413

Táblázat 33: Hitelezési portfólió szektor és eszközosztály szerinti bontásban (K&H Csoport)

A hitelveszteségekre képzett tartalékok által érintett hitelportfolió részletes bontása

Szektor (millió Ft)	CORP	INST	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
Mezőgazd., Földm. és Halászat	4 346	0	0	0	0	2 173	0	6 519
Hatóságok	0	0	0	0	2 233	0	0	2 233
Autóipar	140	0	0	0	0	687	0	827
Repülés	0	0	0	0	0	6 702	0	6 702
Építőipar és kivitelezés	7 883	0	0	0	0	2 587	0	10 469
Vegyipar	19	0	0	0	0	243	0	262
Kereskedelmi ingatlan	13 603	0	0	0	0	9 082	0	22 686
Fogyasztási cikkek	0	0	0	0	0	1	0	1
Forgalmazás	1 518	0	0	0	0	10 607	0	12 125
Elektromos ipar	0	0	0	0	0	7 468	0	7 468
Elektrotechnika	23	0	0	0	0	168	0	192
Pénzügy és biztosítás	0	15 492	0	0	0	68	0	15 561
Élelmiszergyártás	919	0	0	0	0	856	0	1 775
Szálloda és vendéglátóipar	57	0	0	0	0	4 190	0	4 247
Informatika	0	0	0	0	0	18	0	18
Gépipar és nehéz berendezés	834	0	0	0	0	826	0	1 660
Média	0	0	0	0	0	99	0	99
Fémipar	6	0	0	0	0	2 999	0	3 004
Olaj, gáz és egyéb üzemanyag	0	0	0	0	0	0	0	0
Papír és cellulóz	0	0	0	0	0	262	0	262
Szolgáltatás	3 576	0	0	0	0	3 265	0	6 841
Fuvarozás	5	0	0	0	0	161	0	166
Távközlés	0	0	0	0	0	283	0	283
Textil és ruházat	0	0	0	0	0	90	0	90

Fa és fabútork	2	0	0	0	0	380	0	382
Kereskedők	36	0	0	0	0	288	0	323
EGYÉB	0	0	633 043	36 361	0	2	1 136	670 541
ÖSSZESEN	32 968	15 492	633 043	36 361	2 233	53 505	1 136	774 737

Táblázat 34: Értékhelyesbítésekkel és céltartalékkal érintett hitelezési portfólió bontása szektor és eszközkategória szerint (K&H Csoport) – eredeti kitétség a hitelkonverziós tényezők előtt

Szektor (millió Ft)	CORP	INST	RETAIL_MORTGAGE	RETAIL_OTHER	RGLA	SME	OTHER	ÖSSZESEN
Mezőgazd., Földm. és Halászat	3 157	0	0	0	0	1 339	0	4 496
Hatóságok	0	0	0	0	769	0	0	769
Autóipar	77	0	0	0	0	263	0	340
Repülés	0	0	0	0	0	163	0	163
Építőipar és kivitelezés	5 010	0	0	0	0	1 502	0	6 511
Vegyipar	10	0	0	0	0	83	0	93
Kereskedelmi ingatlan	4 742	0	0	0	0	3 965	0	8 706
Fogyasztási cikkek	0	0	0	0	0	0	0	0
Forgalmazás	1 359	0	0	0	0	6 520	0	7 879
Elektromos ipar	0	0	0	0	0	6 867	0	6 867
Elektrotechnika	5	0	0	0	0	147	0	152
Pénzügy és biztosítás	0	124	0	0	0	21	0	145
Élelmiszergyártás	679	0	0	0	0	612	0	1 291
Szálloda és vendéglátóipar	17	0	0	0	0	636	0	653
Informatika	0	0	0	0	0	9	0	9
Gépipar és nehéz berendezés	834	0	0	0	0	413	0	1 247
Média	0	0	0	0	0	75	0	75
Fémipar	1	0	0	0	0	2 589	0	2 590
Olaj, gáz és egyéb üzemanyag	0	0	0	0	0	0	0	0

Papír és cellulóz	0	0	0	0	0	262	0	262
Szolgáltatás	3 420	0	0	0	0	1 778	0	5 198
Fuvarozás	2	0	0	0	0	118	0	120
Távközlés	0	0	0	0	0	270	0	270
Textil és ruházat	0	0	0	0	0	66	0	66
Fa és fabútor	0	0	0	0	0	246	0	247
Kereskedők	11	0	0	0	0	218	0	229
EGYÉB	0	0	80 157	15 822	0	1	1 136	97 116
ÖSSZESEN	19 324	124	80 157	15 822	769	28 163	1 136	145 496

Táblázat 35: Értékhelyesbítésekkel és céltartalékkal érintett hitelezési portfólió bontása szektor és eszközkategória szerint (K&H Csoport) – értékhelyesbítések és céltartalékok